

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

**Iránymutató feljegyzés a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai
Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodáshoz****Második rész – A polgárok jogai**

(2020/C 173/01)

Ez az iránymutató feljegyzés csupán tájékoztató jellegű, és nem egészíti ki, illetve nem teszi teljessé a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodást.

Bár ezt az iránymutató feljegyzést az Európai Bizottság munkatársai készítették, az abban foglalt nézetek nem értelmezhetők az Európai Bizottság hivatalos álláspontjaként.

A Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás (a továbbiakban: a megállapodás) második részének átfogó célkitűzése a polgárok azon, az Európai Unió (EU) jogából eredő jogainak védelme, amelyek a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságában (Egyesült Királyság) tartózkodó vagy dolgozó uniós polgárokat, valamint az EU-ban tartózkodó vagy dolgozó egyesült királysági állampolgárokat és családtagjaikat a megállapodásban előírt átmeneti időszak végéig megilletik, valamint e célból hatékony, érvényesíthető és megkülönböztetésmentes garanciák biztosítása.

1. I. CÍM – ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A megállapodás 9., 10. és 11. cikke együttesen határozza meg a megállapodás második részének a tartózkodással, tartózkodási okmányokkal, munkavállalókkal és önálló vállalkozókkal kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről, valamint a szakmai képzésekről szóló II. címe alkalmazásának személyi és területi hatályát (a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló III. címnek saját személyi hatálya van).

A megállapodás II. címének kedvezményezettjei azok az uniós polgárok és egyesült királysági állampolgárok, akik az átmeneti időszak vége előtt az uniós joggal összhangban tartózkodási vagy munkavállalási joggal rendelkeztek, és ezen időszak után is rendelkezni fognak, továbbá azok családtagjai.

Az uniós polgár és az egyesült királysági állampolgár meghatározását a megállapodás 2. cikkének c) és d) pontja tartalmazza.

Az ezen iránymutató feljegyzésben szereplő, a szabad mozgásra vonatkozó uniós jogokra vagy szabályokra való hivatkozások magukban foglalják a következők szerinti jogokat: az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 21., 45. és 49. cikke; az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (2004/38/EK irányelv); valamint a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról szóló 492/2011/EU rendelet (492/2011/EU rendelet).

1.1. 9. cikk – Fogalommeghatározások

1.1.1. A 9. cikk a) pontja: családtagok

1.1.1.1. A 9. cikk a) pontjának i. alpontja: közvetlen családtagok

A közvetlen családtagok fogalmát a 2004/38/EK irányelv 2. cikkének (2) bekezdése alapján kell meghatározni. Ez a rendelkezés vonatkozik az alkalmazottként és az önálló vállalkozóként dolgozó munkavállalók – beleértve a határ menti ingázókat – családtagjaira is (C-401/15.–C-403/15. sz. Depesme és Kerrou egyesített ügyek).

Az uniós jog szerint az uniós polgárok családtagjai *elvben* nem rendelkeznek a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való önálló joggal (kivéve, ha ők maguk uniós polgárok, vagy egy uniós polgárral való kapcsolatuk révén önálló tartózkodási jogot szereztek, ami a szabad mozgáshoz való joguk forrása). Hasonlóképpen, a családtagok nem élvezik a megállapodás szerinti jogokat anélkül, hogy ezeket a jogokat a jogosulttól – a megállapodás 10. cikke (1) bekezdésének a)–d) pontja alá tartozó személytől – származtatnák.

Az egyetlen kivételt a 10. cikk (1) bekezdése f) pontjának hatálya alá tartozó azon családtagok jelentik, akik az átmeneti időszak végén „önállóan” tartózkodnak a fogadó államban, mivel az uniós jog szerinti tartózkodási joguknak ebben az időpontban már nem feltétele, hogy továbbra is a fogadó államban a Szerződés szerinti jogokat jelenleg gyakorló uniós polgár családtagjai legyenek.

1.1.1.2. A 9. cikk a) pontjának ii. alpontja: eltartott uniós polgár harmadik országbeli állampolgárságú gondviselője

Az Európai Unió Bírósága (EUB) elismerte, hogy bizonyos helyzetekben más személyeknek is rendelkezniük kell tartózkodási joggal, különösen akkor, ha az uniós polgárok uniós jog szerinti tartózkodási jogának gyakorlásához ténylegesen szükség van ilyen személyek jelenlétére.

A legrelevánsabb példa az olyan kiskorú, határt átlépő uniós polgár, aki nem uniós polgár szülővel rendelkezik. Míg az uniós polgár tartózkodási joga az uniós jog alapján nyilvánvaló, az a szülő, akitől az uniós polgár függ, nem tartozik a 2004/38/EK irányelv 2. cikke (2) bekezdése d) pontjának hatálya alá, amely az uniós polgár által eltartott szülőkre vonatkozik (ez éppen a fordított eset). Az EUB a C-200/02. sz. Chen-ügyben hozott ítéletében kimondta, hogy az ilyen szülőt tartózkodási jog illeti meg a fogadó államban a kiskorú tartózkodási jogának alátámasztása érdekében.

A 9. cikk a) pontjának ii. alpontja túlmutat az EUB által a Chen-ügyben alkalmazott, az elsődleges gondviselőkre való hivatkozáson (ahol csupán a gyermek anyjának tartózkodása volt a tét), és tágabb megfogalmazást tartalmaz annak érdekében, hogy a rendelkezések az elsődleges gondviselőktől eltérő személyekre is kiterjedjenek (például azon kiskorú testvérekre is, akiknek a kiskorú uniós polgárral közös elsődleges gondviselője (gondviselői) van(nak)).

1.1.2. A 9. cikk b) pontja: határ menti ingázó munkavállalók

A határ menti ingázók az EUB fogalommeghatározása szerinti azon „munkavállalók”, akik ugyanakkor a megállapodás 13. cikkében meghatározott feltétel szerint nem abban az államban tartózkodnak, ahol „munkavállalók”.

Ez kiterjed a határ menti ingázókra mind munkavállalói (az EUMSZ 45. cikke), mind pedig önálló vállalkozói minőségükben (az EUMSZ 49. cikke) (lásd a C-363/89. sz. Roux-ügyet, valamint a 24. és 25. cikkre vonatkozó iránymutatást).

1.1.2.1. A munkavállaló és az önálló vállalkozó fogalma

Sem az elsődleges, sem a másodlagos uniós jog nem határozza meg a „munkavállaló” és az „önálló vállalkozó” fogalmát.

Az EUB ítélkezési gyakorlata szerint a „munkavállaló” fogalma az Unión belüli szabad mozgás szempontjából konkrét jelentéssel bír (például C-66/85. sz. Lawrie-Blum-ügy), és tágan kell értelmezni (C-139/85. sz. Kempf-ügy).

Nem lehetséges olyan eltérő nemzeti fogalommeghatározások alkalmazása (pl. a munkavállaló fogalmának meghatározása a nemzeti munkajogban), amelyek korlátozóbbak lennének.

Az EUB a „munkavállaló” fogalmát úgy határozta meg, hogy az „olyan személy, aki más irányítása alatt valódi és tényleges munkát végez, amelyért díjazásban részesül, kizárva az olyan csekély mértékű tevékenységeket, amelyek pusztán marginálisnak és járulékosnak tekinthetők” (C-138/02. sz. Collins-ügy, C-456/02. sz. Trojani-ügy vagy C-46/12. sz. LN-ügy).

A munkaviszony alapvető jellemzői a következők:

- valamely személy meghatározott ideig (lásd például a C-139/85. sz. Kempf-, a C-344/87. sz. Bettray-, a C-171/88. sz. Rinner-Kühn-, a C-1/97. sz. Birden-, a C-102/88. sz. Ruzius-Wilbrink-ügyeket),
- más személy javára és irányítása alatt (a C-152/73. sz. Sotgiu-, a C-196/87. sz. Steymann-, a C-344/87. sz. Bettray-, a C-151/04. sz. Nadin-ügyek),
- díjazás ellenében szolgáltatást nyújt (lásd például a C-196/87. sz. Steymann-, a C-344/87. sz. Bettray-, a C-27/91. sz. Hostellerie Le Manoir, a C-270/13. sz. Haralambidis-ügyeket).

A „munkavállalót” az „önálló vállalkozótól” az alárendeltségi viszony feltétele különbözteti meg. Az alárendeltségi viszonyban végzett munkát az jellemzi, hogy a munkáltató határozza meg a tevékenységet, a javadalmazást és a munkafeltételeket (a C-268/99. sz. Jany-ügy).

1.1.3. A 9. cikk (c) pontja: a fogadó állam

Ez a rendelkezés különbséget tesz az uniós polgárok és az egyesült királysági állampolgárok között. A fogadó állam fogalmának meghatározása a két csoport esetében eltérő.

Az egyesült királysági állampolgárok esetében a fogadó állam az a megállapodás 2. cikkének b) pontjában meghatározott uniós tagállam, amelyben azok a szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályok szerinti tartózkodási jogukat gyakorolják. Az Egyesült Királyság nem válhat a megállapodás szerinti fogadó állammá az egyesült királysági állampolgárok számára – ez azt jelenti, hogy azok az egyesült királysági állampolgárok, akik az átmeneti időszak vége előtt az uniós jog szerinti jogokkal összhangban tartózkodtak az Egyesült Királyságban (mint az Európai Unió Bíróságának a C-34/09. sz. Ruiz Zambrano-ügyben vagy a C-370/90. sz. Singh-ügyben hozott ítéletén alapuló ítélkezési gyakorlat kedvezményezettjei), személyes minőségükben nem válnak a megállapodás kedvezményezettjeivé.

Az uniós polgárok esetében a fogadó állam a megállapodás 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Egyesült Királyság. Az uniós polgárok egyik uniós tagállamban sem válnak személyes minőségükben a megállapodás kedvezményezettjeivé, függetlenül attól, hogy az az állampolgárságuk szerinti tagállam-e vagy sem.

1.1.3.1. Ahol „tartózkodási jogukat az uniós joggal összhangban gyakorolták”

A tartózkodási jog gyakorlása azt jelenti, hogy egy uniós polgár vagy egy egyesült királysági állampolgár a szabad mozgásra vonatkozó uniós joggal összhangban jogszerűen tartózkodik a fogadó államban az átmeneti időszak vége előtt.

Ez minden olyan lehetséges helyzetre kiterjed, amikor a tartózkodási jog a szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályokból ered.

Ez magában foglalja a tartózkodási jogot, függetlenül attól, hogy állandó tartózkodási jogról van-e szó, függetlenül annak időtartamától (pl. elegendő, ha az adott személy egy héttel az átmeneti időszak vége előtt érkezik a fogadó államba, és ott munkakeresőként tartózkodik az EUMSZ 45. cikke értelmében), és függetlenül attól, hogy az illető e jogokat milyen minőségben gyakorolja (munkavállalóként, önálló vállalkozóként, diákként, álláskeresőként stb.).

Elegendő, ha a tartózkodási jogot az uniós jog által a tartózkodási joghoz kapcsolt feltételekkel összhangban gyakorolta (a C-162/09. sz. Lassal-ügy, valamint a C-424 és 425/10. sz., Ziolkowski és Szeja egyesített ügyek).

A tartózkodási okmány birtoklása nem előfeltétele az uniós jog szerinti jogszerű tartózkodásnak, mivel az uniós jog értelmében a tartózkodási jogot közvetlenül a Szerződés ruházza az uniós polgárokra, és az nem függ attól, hogy teljesítették-e a közigazgatási eljárásokat (a 2004/38/EK irányelv (11) preambulumbekkezdése). Másrészt az uniós jog alapján kiállított tartózkodási okmány birtoklása önmagában nem teszi a tartózkodást az uniós joggal összhangban állóvá (C-325/09. sz. Dias ügy).

1.1.3.2. „Az átmeneti időszak vége előtt és azt követően is ott tartózkodnak”

Ezek a fogalmak – amelyeket együtt kell értelmezni – olyan időbélyegzőt tartalmaznak, amely előírja, hogy a tartózkodás az uniós jognak megfelelően csak akkor tartozik a megállapodás második részében foglaltak hatálya alá, ha az ilyen tartózkodás az átmeneti időszak végén (2020. december 31.) „folyamatos”.

A megállapodás 11. cikke további szabályokat tartalmaz a tartózkodás folyamatosságára vonatkozóan.

Az átmeneti időszak vége előtt lejárt múltbeli (például 1980 és 2001 közötti) tartózkodási időszakok vagy a csak az átmeneti időszak vége után kezdődő tartózkodási időszakok nem felelnek meg a feltételeknek.

1.1.4. A 9. cikk d) pontja: a munkavégzés helye szerinti állam

A munkavégzés helye szerinti állam csak a határ menti ingázók jogai területi hatályának meghatározása szempontjából releváns.

Azok a személyek, akik abban az államban rendelkeznek lakóhellyel, ahol dolgoznak, nem minősülnek határ menti ingázónak.

1.1.5. A 9. cikk e) pontja: felügyeleti jog

A „felügyeleti jog” fogalmát a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2201/2003/EK tanácsi rendelet (a Brüsszel IIa. rendelet) 2. cikkének (9) bekezdése alapján kell meghatározni.

Ez a rendelkezés kiterjed a bírósági határozat, jogszabály, vagy jogi kötőerővel bíró egyezség alapján megszerzett felügyeleti jogra is.

1.2. 10. cikk – Személyi hatály

1.2.1. Uniók polgárok és egyesült királysági állampolgárok: az (1) bekezdés a)–d) pontja

Az „uniós polgár” és az „egyesült királysági állampolgár” fogalom meghatározását a megállapodás 2. cikkének c) és d) pontja tartalmazza.

Az EUB külön iránymutatást adott a kettős állampolgárok jogaival kapcsolatos ítélkezési gyakorlatában. Ez az ítélkezési gyakorlat fontos annak meghatározásához, hogy a megállapodás mely esetekben vonatkozik a kettős állampolgárra, illetve hogy a kettős állampolgárság mely esetekben vezet tisztán belső helyzethez.

Az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyságban tartózkodó **két uniós tagállam állampolgárságával rendelkező kettős állampolgárok** (pl. cseh és szlovák állampolgársággal egyaránt rendelkező személyek) vagy egy uniós tagállam és egy harmadik ország állampolgárságával rendelkező kettős állampolgárok (pl. cseh és japán állampolgársággal egyaránt rendelkező személyek) egyértelműen a megállapodás személyi hatálya alá tartoznak mint uniós polgárok.

A megállapodás hatálya alá tartoznak **az akár születés, akár honosítás útján valamely uniós tagállam és az Egyesült Királyság állampolgárságával rendelkező kettős állampolgárok**, amennyiben az átmeneti időszak végéig éltek a szabad mozgáshoz kapcsolódó tartózkodási jogukkal abban a fogadó államban, amelynek állampolgárságával rendelkeznek (C-165/16. sz. Lounes-ügy). A megállapodás hatálya kiterjed az akár születés, akár honosítás útján valamely uniós tagállam és az Egyesült Királyság állampolgárságával rendelkező kettős állampolgárokra is, ha az átmeneti időszak végéig éltek a szabad mozgáshoz kapcsolódó tartózkodási jogukkal egy olyan tagállamban, amelynek nem állampolgárai (ez nem érinti azokat a jogokat, amelyek az uniós polgárok szabad mozgására vonatkozó uniós jog értelmében határt átlépő uniós polgárként megilletik őket).

A C-165/16. sz. Lounes-ügy analógiájára, a megállapodás vonatkozik azokra a valamely uniós tagállam és az Egyesült Királyság állampolgárságával rendelkező kettős állampolgárokra is, akik az átmeneti időszak végét követően szereztek meg a fogadó állam állampolgárságát.

A megállapodás nem terjed ki azokra a valamely uniós tagállam és az Egyesült Királyság állampolgárságával rendelkező kettős állampolgárokra, **akik soha nem gyakorolták** az EUMSZ 21., 45. vagy 49. cikke szerinti **szabad mozgáshoz való jogukat** (mint a C-434/09. sz. McCarthy ügyben).

1.2.2. A megállapodás hatálya alá nem tartozó személyek

1.2.2.1. Kiküldött munkavállalók

A megállapodás nem terjed ki azokra a személyekre, akik kizárólag az EUMSZ 56. cikkéből eredő jogokra hivatkoznak (lásd még a megállapodás III. címe 30. cikke (1) bekezdésének e) pontjára vonatkozó iránymutatást).

A megállapodás nem keletkeztet olyan jogokat, amelyek alapján a kiküldött munkavállalók az átmeneti időszak végét követően a fogadó államban maradhatnak.

1.2.2.2. Az uniós polgárságból eredő jogok: C-34/09. sz. Ruiz Zambrano-ügy

Azok az uniós polgárok és egyesült királysági állampolgárok, akiknek az átmeneti időszak végén a fogadó államban fennálló jogai azon a tényen alapulnak, hogy az EUMSZ 20. cikkében meghatározottak szerint uniós polgárok voltak, nem tartoznak a megállapodás hatálya alá.

Következésképpen családtagjaik szintén nem tartoznak a megállapodás hatálya alá, hanem a fogadó államban hatályos szabályok fognak rájuk vonatkozni.

1.2.2.3. A visszatérő uniós polgárok és egyesült királysági állampolgárok családegyesítési joga: C-370/90. sz. Singh-ügy

Az ezen ítélkezési gyakorlat hatálya alá tartozó uniós polgárokra és egyesült királysági állampolgárokra nem terjed ki a megállapodás hatálya. Következésképpen családtagjaik sem tartoznak a megállapodás hatálya alá. Az Egyesült Királyságba visszatérő egyesült királysági állampolgárok családtagjainak, illetve az állampolgárságuk szerinti tagállamba visszatérő uniós polgárok családtagjainak tartózkodási jogállását az Egyesült Királyság joga, illetve az uniós jog szabályozza.

1.2.3. A 10. cikk (1)–(4) bekezdése: családtagok

A 10. cikk (1)–(4) bekezdése meghatározza, hogy mely személyek tartoznak a megállapodás hatálya alá a jogosulthoz fűződő családi kapcsolatuk alapján (a megállapodás 10. cikke (1) bekezdésének a)–d) pontja bármely rendelkezésének hatálya alá tartozó személy).

A 2004/38/EK irányelv alapján a megállapodás a „családtagok” két kategóriáját különbözteti meg: (a megállapodás 9. cikkének a) pontjában meghatározott és a 2004/38/EK irányelv 2. cikke (2) bekezdésének megfelelő) „közvetlen” családtagokat és (a megállapodás 10. cikke (2)–(5) bekezdésének hatálya alá tartozó és a 2004/38/EK irányelv 3. cikke (2) bekezdésének megfelelő) „tágabb értelemben vett” családtagokat.

1.2.3.1. A 10. cikk (1) bekezdése e) pontjának i. alpontja: a fogadó államban tartózkodó „közvetlen” családtagok

Ez a rendelkezés azokra a (megállapodás 9. cikkének a) pontjában meghatározott) „közvetlen” családtagokra vonatkozik, akik a szabad mozgás uniós jogát a fogadó államban gyakorló uniós polgár családtagjaként tartózkodtak a fogadó államban az átmeneti időszak végén.

1.2.3.2. A 10. cikk (1) bekezdése e) pontjának ii. alpontja: a fogadó államon kívül tartózkodó „közvetlen” családtagok

A 10. cikk (1) bekezdése e) pontja ii. alpontjának hatálya alá tartozó családtagok az átmeneti időszak vége előtt nem költöztek a fogadó államba. Ők az átmeneti időszak végét követően bármikor csatlakozhatnak a jogosulthoz a fogadó államban.

A szóban forgó családtagoknak az átmeneti időszak végén közvetlen kapcsolatban kell állniuk a jogosulttal (azaz házastársként, bejegyzett élettársként vagy egyenes ági felmenőként a 2004/38/EK irányelv 2. cikke (2) bekezdésének hatálya alá kell tartozniuk). Az átmeneti időszak vége előtt született leszármazókra szintén kiterjed a megállapodás 10. cikke (1) bekezdése e) pontjának ii. alpontja, míg az átmeneti időszak vége után született leszármazókra a megállapodás 10. cikke (1) bekezdése e) pontjának iii. alpontja vonatkozik.

Ezen túlmenően a szóban forgó családtagnak meg kell felelnie a 2004/38/EK irányelv 2. cikkének (2) bekezdésében foglalt feltételeknek, amikor a megállapodás értelmében a fogadó államban tartózkodási engedélyt kér.

Ez például azt jelenti, hogy a 2025-ben a jogosult házastársaként belépni kívánó személy akkor lesz jogosult a megállapodás értelmében, ha az átmeneti időszak végén a jogosult házastársa volt, és 2025-ben a házasságuk még mindig fennáll.

A jogosult azon gyermeke, aki az átmeneti időszak végén még nem töltötte be a 21. életévét, jogosult lesz arra, hogy a megállapodás értelmében csatlakozzon a jogosulthoz, amennyiben továbbra is az ő gyermeke marad, amikor a fogadó államban csatlakozni kíván a jogosulthoz, és még mindig 21 év alatti vagy a jogosult eltartottja.

A jogosult szülője akkor csatlakozhat a megállapodás szerinti jogosulthoz, ha a jogosult eltartottja abban az időpontban, amikor a fogadó államban a jogosulthoz csatlakozni kíván.

1.2.3.3. A 10. cikk (1) bekezdése e) pontjának iii. alpontja: a jövőben születendő gyermekek

Az átmeneti időszak végét követően a jogosultnak született vagy általa örökbe fogadott személyeket a megállapodás 10. cikke (1) bekezdése e) pontjának iii. alpontja védi.

Ahhoz, hogy csatlakozhassanak a jogosulthoz a fogadó államban, ezeknek a jövőben születendő gyermekeknek meg kell felelniük a 2004/38/EK irányelv 2. cikke (2) bekezdésének c) pontjában foglalt feltételeknek abban az időpontban, amikor csatlakozni kívánnak a jogosulthoz a fogadó államban, azaz 21 éves kor alattinak vagy eltartottnak kell lenniük.

A megállapodás 10. cikke (1) bekezdése e) pontjának iii. alpontja az alábbi helyzetek bármelyikében alkalmazandó:

- a) mindkét szülő jogosult: nincs hivatalos előírás arra nézve, hogy a szülők a gyermek feletti kizárólagos vagy közös felügyeleti joggal kell, hogy rendelkezzenek;
- b) az egyik szülő jogosult, a másik pedig a fogadó állam állampolgára (pl. Lengyelországban tartózkodó lengyel–egyesült királysági pár): nincs hivatalos előírás arra nézve, hogy a szülők a gyermek feletti kizárólagos vagy közös felügyeleti joggal kell, hogy rendelkezzenek (ez a rendelkezés nem írja elő, hogy a nem jogosult szülőnek a fogadó államban kell tartózkodnia);
- c) az egyik szülő jogosult (ez a rendelkezés minden olyan helyzetre vonatkozik, amikor a gyermeknek csak az egyik szülője jogosult, kivéve, ha a szülő elvesztette a gyermek feletti felügyeleti jogot. Ez vonatkozik a kétszülős családokra – például arra a helyzetre, amikor a jogosult gyermeke egy, az átmeneti időszak vége után olyan uniós polgárral kötött házasságból születik, aki nem kedvezményezettje a megállapodásnak –, valamint az egyszülős családokra, illetve azokra az esetekre, amikor a nem jogosult szülő nem tartózkodik a fogadó államban, vagy ott nem rendelkezik tartózkodási joggal): a jogosult szülő a gyermek feletti kizárólagos vagy közös felügyeleti joggal kell, hogy rendelkezzen.

Az átmeneti időszak vége előtt született, de elismert gyermeket (például ha a jogosult elismeri apaságát a gyermekre vonatkozóan) csak az átmeneti időszak vége után kell a 10. cikk (1) bekezdése e) pontjának i. vagy ii. alpontja szerint kezelni, a gyermeknek az átmeneti időszak végén fennálló tartózkodási helyétől függően.

1.2.3.4. A 10. cikk (1) bekezdésének f) pontja: a fogadó államban önálló tartózkodási jogot szerzett családtagok

Ez a rendelkezés a megállapodás 9. cikkének a) pontjában meghatározott azon „közvetlen” családtagokra vonatkozik, akik:

- a) az átmeneti időszak vége előtti valamely időpontban a fogadó államban tartózkodtak mint a szabad mozgás uniós jogát ott gyakorló uniós polgár családtagjai;
- b) később, de még az átmeneti időszak vége előtt megszerezték a szabad mozgásra vonatkozó uniós jog szerinti tartózkodási jogot, ami már nem annak függvénye, hogy a fogadó államban a szabad mozgásra vonatkozó uniós jogokat gyakorló uniós polgár családtagjai legyenek (például a 2004/38/EK irányelv 13. cikkének (2) bekezdése vagy 16. cikkének (2) bekezdése alapján);
- c) ezzel az önálló joggal az átmeneti időszak végén is rendelkeznek.

A 10. cikk (1) bekezdése f) pontjának hatálya alá tartozó személyek sajátos helyzete az oka annak, hogy a megállapodás második része nem ismétli meg a 2004/38/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelményt, miszerint e családtagoknak a jogosultat „kísérniük kell vagy csatlakozniuk kell hozzá” a fogadó államban.

1.2.3.5. A 10. cikk (2) bekezdése: már a fogadó államban tartózkodó „tágabb értelemben vett” családtagok

A megállapodás 10. cikkének (2) bekezdése (a 2004/38/EK irányelv 3. cikke (2) bekezdésének megfelelően) azokra a „tágabb értelemben vett” családtagokra vonatkozik, akik az átmeneti időszak végéig a fogadó államban tartózkodtak a szabad mozgás uniós jogát ott gyakorló uniós polgárral való kapcsolatuk alapján. E tartózkodás időtartama nem bír jelentőséggel.

Az ilyen személyeknek az uniós szabad mozgáshoz kapcsolódó tartózkodási joga a fogadó államban feltételezi, hogy a fogadó állam a nemzeti jogszabályaival összhangban tartózkodási okmányt állított ki számukra.

Az ilyen személyeknek az uniós szabad mozgáshoz kapcsolódó tartózkodási jogát a fogadó államban – amelyet a fogadó állam a nemzeti jogszabályaival összhangban eljárva elismer – tartózkodási okmány kiállítása igazolja.

1.2.3.6. A 10. cikk (3) bekezdése: folyamatban lévő kérelemmel rendelkező „tágabb értelemben vett” családtagok

Azok a 2004/38/EK irányelv 3. cikkének (2) bekezdése szerinti „tágabb értelemben vett” családtagok, akik ugyanezen rendelkezés alapján a jogosulthoz a fogadó államban történő csatlakozás iránti kérelmet nyújtottak be az átmeneti időszak vége előtt, de akiknek a (beutazóvízum vagy tartózkodási okmány iránti) kérelme az átmeneti időszak végén még folyamatban van, a szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályokkal megegyező védelemben részesülnek.

E személyek kérelmét a 2004/38/EK irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott eljárással összhangban kell elbírálni. A kérelem kedvező elbírálása azt jelenti, hogy az ilyen személyeket a megállapodás 10. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozó személyeknek kell tekinteni.

1.2.3.7. A 10. cikk (4) bekezdése: tartós kapcsolatban élő élettársak

A jogosulttal tartós kapcsolatban élő, de az átmeneti időszak végén a fogadó államon kívül tartózkodó élettárs (a 2004/38/EK irányelv 3. cikke (2) bekezdésének b) pontja alá tartozó személy) a megállapodás kedvezményezettje.

Ebbe a kategóriába tartozik minden egyéb hosszú távú „tartós” élettársi kapcsolat, mind a különböző neműek, mind az azonos neműek között. A kapcsolat tartósságára vonatkozó követelményt az irányelv azon célkitűzésének fényében kell értékelni, hogy fenntartsa a család tag értelemben vett egységét (lásd a 2004/38/EK irányelv (6) preambulumbekezdését).

Ezen személyeknek az átmeneti időszak végén tartós kapcsolatban kell lenniük, amelynek még abban az időpontban is fenn kell állnia, amikor az érintett személy a megállapodás értelmében a fogadó államban tartózkodási jogért folyamodik.

Ez a rendelkezés arra a személyre is vonatkozik, aki az átmeneti időszak végén tartós kapcsolatban állt, és a jogosult házastársa abban az időpontban, amikor a megállapodás értelmében a fogadó államban való tartózkodás jogáért folyamodik.

E személyek kérelmét a 2004/38/EK irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott eljárással összhangban kell elbírálni. A kérelem kedvező elbírálása azt jelenti, hogy az ilyen személyeket a 10. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozó személyeknek kell tekinteni.

1.2.4. A 10. cikk (5) bekezdése: a fogadó állam által elvégzett vizsgálat

A fogadó államnak alaposan meg kell vizsgálnia a személyes körülményeket, amikor nemzeti jogszabályaival összhangban értékeli a megállapodás 10. cikke (3) és (4) bekezdésének hatálya alá tartozó családtag beutazási vagy tartózkodási kérelmét. A kérelmet elutasító határozatot teljeskörűen meg kell indokolni.

1.3. 11. cikk – A tartózkodás folyamatosága

A 11. cikk biztosítja, hogy azokat a személyeket, akik az átmeneti időszak végén ideiglenesen távol maradnak a fogadó állam területéről, a „folytonosság” feltétele szerint továbbra is jogszerűen tartózkodónak kell tekinteni, következésképpen a megállapodás védi őket. Ez összhangban áll a megállapodás 9. és 10. cikkével, amelyek a „fogadó államban való tartózkodás jogára”, nem pedig a „fogadó államban való jelenlétre” hivatkoznak.

Konkrétan ez azt jelenti, hogy az a személy, aki már huzamos tartózkodási joggal rendelkezik, öt évnél hosszabb távolléte esetén elveszíti azt (a 11. cikk második bekezdése, amely a megállapodás 15. cikkének (3) bekezdésében foglalt ötéves szabályra hivatkozik). Azok, akik tartózkodása még nem érte el az öt évet, évente legfeljebb 6 hónapig maradhatnak távol (a 11. cikk első bekezdése, utalva a megállapodás 15. cikkének (2) bekezdése szerinti tartózkodási szabályok folyamatosságára, amely a 2004/38/EK irányelv 16. cikkének (3) bekezdését tükrözi).

A folytonosság feltételeiről bővebben lásd a megállapodás 15. cikkének (2) és (3) bekezdését.

Például azokat az uniós polgárokat, akik a 2004/38/EK irányelvvel összhangban megszerezték a huzamos tartózkodási jogot a fogadó államban, és az átmeneti időszak vége előtt négy évvel elhagyták a fogadó államot, az átmeneti időszak végén úgy kell tekinteni, mint akik „tartózkodási jogukat az uniós joggal összhangban gyakorolják” (még akkor is, ha a 2004/38/EK irányelv értelmében már nem rendelkeznek huzamos tartózkodási joggal), mivel nem voltak öt egymást követő évnél hosszabb ideig távol. Ezek a személyek jogosultak a fogadó államban az új huzamos tartózkodási jogállásra, feltéve, hogy a megállapodás 18. cikke (1) bekezdése b) pontjának első albekezdésében meghatározott határidőn belül nyújtják be kérelmüket.

1.3.1. Korábbi tartózkodási időszakok

Nem vehetők figyelembe a fogadó államban való jogszerű tartózkodás olyan korábbi időszakai, amelyeket a megengedettnél hosszabb távollét követett.

Például egy uniós polgár, aki 1990 és 2010 között húsz évet élt az Egyesült Királyságban, majd elhagyta azt, a megállapodás alkalmazásában nem minősül az Egyesült Királyságban lakóhellyel rendelkezőnek. Az ilyen uniós polgár önként elhagyta az Egyesült Királyságot, és azóta is az Egyesült Királyságon kívül maradt, így a megállapodás értelmében nem áll fenn a tartózkodáshoz való joga.

1.3.2. Korábbi tartózkodási időszakok, amelyeket hosszabb távollét követ, majd az átmeneti időszak vége előtt visszatérés a fogadó államba

Az a személy, aki a múltban több mint öt évet a fogadó államtól távol töltött, de az átmeneti időszak vége előtt visszatér oda, az átmeneti időszak vége előtti visszatéréskor kezdi meg a jogszerű tartózkodási időszakok gyűjtését.

1.4. 12. cikk – Megkülönböztetésmentesség

A megállapodás 12. cikke teljes mértékben tükrözi az EUMSZ 18. cikkét, és biztosítja az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalmát, amennyiben:

- a) az a megállapodás második részének hatálya alá tartozik – a második részben foglalt különös rendelkezések (például a 23. cikk (2) bekezdése) sérelme nélkül; és

b) a megállapodás kedvezményezettjei ellen irányul.

Ez magában foglalja például a diákoknak a fogadó állam állampolgáraival azonos tandíjhoz való jogát.

2. II. CÍM – JOGOK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK

1. FEJEZET – TARTÓZKODÁSSAL KAPCSOLATOS JOGOK, TARTÓZKODÁSI OKMÁNYOK

2.1. **13. cikk – Tartózkodási jogok**

2.1.1. *Hatály*

A 13. cikk (1)–(3) bekezdése meghatározza az uniós polgárok, az Egyesült Királyság állampolgárai és mindezek családtagjai fogadó államban való tartózkodásának alapvető feltételeit, állampolgárságtól függetlenül.

A tartózkodási jogok megszerzésének e feltételei lényegében a szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályok tartózkodási jogokra vonatkozó feltételeinek felelnek meg.

Azon uniós polgárokra, egyesült királysági állampolgárokra és mindezek családtagjaira – állampolgárságtól függetlenül –, akik az átmeneti időszak vége előtt megszerezték a huzamos tartózkodás jogát, nem vonatkozhatnak a 2004/38/EK irányelv 7. cikkében foglaltakhoz hasonló, az állandó tartózkodást megelőző időszakra vonatkozó követelmények.

A vonatkozó szabályok alkalmazása nem mérlegelhető, kivéve, ha az érintett személy javára történik (lásd még a megállapodás 38. cikkét).

2.2. **14. cikk – Be- és kiutazási jog**

2.2.1. *A 14. cikk (1) bekezdése: be- és kiutazás érvényes nemzeti személyazonosító igazolvánnyal vagy útlevéllel*

A 2004/38/EK irányelv 4. cikkének (1) bekezdése és 5. cikkének (1) bekezdése értelmében minden uniós polgár jogosult az egyik tagállamot elhagyni és egy másik tagállamba beutazni, függetlenül attól, hogy e tagállamok állampolgára vagy lakosa-e vagy sem.

A megállapodás kedvezményezettjeinek a megállapodás 15. cikkében meghatározott, távol maradáshoz való joga, valamint a megállapodás 24. és 25. cikkében meghatározott, határ menti ingázóként végzett munka folytatásához való jog magában foglalja a fogadó állam, illetve a munkavégzés helye szerinti állam elhagyásához és az oda való visszatéréshez való jogot.

A 2004/38/EK irányelvhez hasonlóan a megállapodás 14. cikkének (1) bekezdése is érvényes útlevél vagy nemzeti személyazonosító igazolvány meglétét írja elő a be- és kiutazási jogok gyakorlása céljából. A nemzeti jog nem írhat elő más feltételt (például azt, hogy az úti okmányoknak bizonyos ideig érvényesnek kell lennie a jövőben). Amennyiben a beutazáshoz vagy a távozáshoz való jog több különböző úti okmánnyal is igazolható, a megállapodás kedvezményezettje választhat.

Ami a nemzeti személyazonosító igazolványok úti okmányként való használatát illeti, a 14. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében a fogadó államok úgy dönthetnek, hogy az átmeneti időszak végét követő öt év elteltével a nemzeti személyazonosító igazolványokat csak akkor fogadják el, ha azok tartalmazzák a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet biometrikus azonosításra vonatkozó szabványainak megfelelő (az ICAO 9303. sz. szabványa szerinti) chipet.

Az erről való döntést a megállapodás 37. cikkének megfelelően kellő időben megfelelően közzé kell tenni annak érdekében, hogy a megállapodás kedvezményezettjei megfelelő nemzeti személyazonosító igazolványt vagy érvényes útlevelet kérelmezhessenek.

2.2.2. *A 14. cikk (2) bekezdése: a megállapodás alapján kiállított okmányok birtokosai*

Az uniós polgároknak, az Egyesült Királyság állampolgárainak, mindezek családtagjainak és a megállapodásnak megfelelően a fogadó államban lakóhellyel rendelkező egyéb személyeknek jogukban áll átlépni a fogadó állam határait a megállapodás 14. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételek szerint, amennyiben bizonyítják, hogy a megállapodás kedvezményezettjei.

A megállapodás 18. és 26. cikke alapján kiállított okmányok birtokosai ezért mentesülnek minden kiutazási vagy beutazóvízum, illetve ezekkel egyenértékű alaki követelmény alól (a 2004/38/EK irányelv 4. cikkének (2) bekezdése és 5. cikke (1) bekezdésének második francia bekezdése értelmében; pl. elektronikus beutazási engedély).

2.2.3. A 14. cikk (3) bekezdése: a beutazóvízumok és a külföldről indított tartózkodási kérelmek díja

A megállapodás 14. cikkének (3) bekezdése megismétli azokat a beutazóvízummal kapcsolatos könnyítéseket, amelyeket a 2004/38/EK irányelv a határt átlépő uniós polgárok családtagjai számára biztosít, elismerve, hogy az uniós polgárok szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát – amennyiben azt a szabadság és méltóság objektív feltételei mellett kívánják gyakorolni – állampolgárságuktól függetlenül a családtagjaik számára is biztosítani kell (lásd a 2004/38/EK irányelv (5) preambulumbekendését).

Bár a 14. cikk (3) bekezdésének hatálya alá tartozó, rövid távú beutazóvízumokat díjmentesen kell kiadni, a megállapodás nem akadályozza meg a fogadó államot abban, hogy a családtagok számára felkínálja azt a lehetőséget is, hogy külföldről a 18. cikk alapján új tartózkodási jogállást kérjenek. Ebben az esetben a beutazóvízum és a tartózkodási okmány között a megállapodás kedvezményezettje választhat. Ilyen esetben a kérelem a tartózkodási jogállást igazoló, tartózkodási okmányok kiállítására alkalmazandó díj hatálya alá tartozhat.

2.3. 15. cikk – A huzamos tartózkodás joga

2.3.1. A 15. cikk (1) bekezdése: jogosultság

A megállapodás 15. cikke a 2004/38/EK irányelv huzamos tartózkodási jogra való jogosultságról szóló 16. cikkét tükrözi.

Azok a személyek, akik a 2004/38/EK irányelv alapján nem jogosultak huzamos tartózkodási jog megszerzésére, a megállapodás alapján nem jogosultak huzamos tartózkodási jogállásra sem. A fentiekből az alábbiak következnek:

- a) az olyan tartózkodás, amely megfelel a szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályoknak, de nem felel meg a 2004/38/EK irányelv feltételeinek (megjegyzendő, hogy a megállapodás 13. cikke hivatkozik a 2004/38/EK irányelvre), nem számít a huzamos tartózkodáshoz való jog szempontjából (a C-529/11. sz. Alarape és Tijani ügy);
- b) az érvényes tartózkodási okmány megléte nem teszi jogszerűvé a tartózkodást a huzamos tartózkodási jog megszerzése céljából (C-325/09. sz. Dias ügy);
- c) a huzamos tartózkodási jog megszerzését megelőző szabadságvesztés időtartama miatt az addigi időszakok érvényüket veszítik, és újabb öt év folyamatos tartózkodást kell felhalmozni (C-378/12. sz. Onuekwere-ügy).

Hasonlóképpen, azok a személyek, akik a 2004/38/EK irányelv alapján jogosultak huzamos tartózkodási jog megszerzésére, a megállapodás alapján jogosultak huzamos tartózkodási jogállásra is. A fentiekből az alábbiak következnek:

- a) a jogszerű tartózkodás a 2004/38/EK irányelv (C-424 és 425/10. sz. Ziolkowski és Szeja egyesített ügyek) és előzményei (C-162/09. sz. Lassal-ügy) szerinti feltételeknek megfelelő tartózkodást jelent;
- b) a tartózkodási jogosultság megszerzéséhez szükséges időszaknak nem kell közvetlenül megelőznie azt az időpontot, amikor a huzamos tartózkodási jogot igénylik (C-162/09. sz. Lassal-ügy);
- c) az érintett személy származási országának uniós csatlakozása előtti tartózkodás bizonyos körülmények között beszámítható (C-424 és 425/10. sz. Ziolkowski és Szeja egyesített ügyek).

A szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályokkal összhangban a megállapodás 15. cikkének (1) bekezdése és 16. cikke a 2004/38/EK irányelv 17. cikke értelmében vett foglalkoztatásban töltött időszakokra utal.

2.3.2. A 15. cikk (2) bekezdése: öt évnél rövidebb tartózkodás

Ami a nem huzamos tartózkodás folyamatosságát illeti, a megállapodás 15. cikkének (2) bekezdése a tartózkodás folyamatosságának a 2004/38/EK irányelv 16. cikkének (3) bekezdésével és 21. cikkével összhangban történő meghatározására hivatkozik.

Míg a 2004/38/EK irányelv 16. cikkének (3) bekezdése a jogszerű tartózkodás folyamatosságának ellenőrzésére irányul a huzamos tartózkodási jog megszerzése céljából, általánosságban ugyanezek a szabályok vonatkoznak a megállapodás szerinti tartózkodásra – a megállapodás kedvezményezettjei egy ideig távol maradhatnak a fogadó államtól anélkül, hogy az ottani tartózkodási joguk folyamatossága megszakadna.

Ez azt jelenti, hogy a tartózkodás folyamatosságát nem befolyásolják a következő ideiglenes távollétek:

1. az évente összesen legfeljebb hat hónap időtartamú távollétek (megjegyzés: többszöri);
2. kötelező katonai szolgálat esetén hosszabb időtartamú (időkorlátozás nélküli) távollétek (megjegyzés: többszöri); vagy

3. egyetlen, legfeljebb tizenkét egymást követő hónap időtartamú távollét (megjegyzés: mindössze egy alkalommal), olyan fontos okok miatt, mint (megjegyzés: a lista nem teljeskörű):
- a) terhesség és szülés;
 - b) súlyos betegség;
 - c) tanulmányok folytatása vagy szakképzés; vagy
 - d) külföldi kiküldetés.

Például azok az uniós polgárok, akik négy évvel az átmeneti időszak vége előtt érkeztek a fogadó államba, ott dolgoztak, és munkáltatójuk az átmeneti időszak vége előtt nyolc hónappal külföldre küldte őket (a fenti 3. pont d) alpontja), a megállapodás alkalmazásában az uniós polgárok szabad mozgására vonatkozó uniós jog szerint az átmeneti időszak végén továbbra is megtartják tartózkodási jogukat, és jogosultak a fogadó államban való új tartózkodási jogállásra, feltéve, hogy azelőtt visszatérnek a fogadó államba, hogy a távolmaradásuk meghaladná a tizenkét egybefüggő hónapot.

Ez azt is jelenti, hogy a tartózkodás folyamatosságát minden, az érintett személlyel szemben jogszerűen végrehajtott kiutasítási határozat megszakítja (lényegében, hogy a tartózkodási jogot az érintett személlyel szemben megfelelően végrehajtott bármely kiutasítási határozat megszünteti).

A huzamos tartózkodási jog megszerzését megelőző szabadságvesztés időtartama miatt az addigi időszakok érvényüket veszítik, és újabb öt év folyamatos jogszerű tartózkodást kell felhalmozni (C-378/12. sz. Onuekwere-ügy).

2.3.3. A 15. cikk (3) bekezdése: öt évnél hosszabb tartózkodás

A megállapodás 15. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a huzamos tartózkodás joga csak a fogadó államtól való öt egymást követő évet meghaladó távollét miatt szűnik meg (lásd a 11. cikkre vonatkozó iránymutatást az átmeneti időszak végén távol lévő kedvezményezettek tekintetében).

A megállapodás szerinti huzamos tartózkodási jog a megállapodás 20. cikke alapján jogszerűen hozott kiutasítási határozat révén is elveszhet. A huzamos tartózkodási jog megszerzését követő szabadságvesztés időtartama nem érinti a huzamos tartózkodás jogát (C-145/09. sz. Tsakouridis-ügy).

A megállapodás 11. cikkében említett átmeneti időszak vége előtt megszerzett huzamos tartózkodási jogot az uniós jog szerinti huzamos tartózkodási jognak kell tekinteni (a 2004/38/EK irányelv 16. cikkének (1) vagy (2) bekezdése), amely meghatározza, hogy valaki jogosult-e a megállapodás kedvezményezettjévé válni (ez nem értelmezendő úgy, mint amely a megállapodás alapján megszerzett huzamos tartózkodási jogra utal).

A megállapodás sajátos kontextusának tükrözése érdekében (amely szerint nem lehet egyszerűen újra gyakorolni a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogot a korábbi huzamos tartózkodási jog elvesztését követően is) a megállapodás 11. cikke túllép a huzamos tartózkodási jog elvesztése miatti két éves távollétre vonatkozó, a 2004/38/EK irányelv szerinti szabályon (a 2004/38/EK irányelv 16. cikkének (4) bekezdése), mivel legfeljebb öt egymást követő évig tartó távollétet ír elő. A távollét időtartamának két évről öt évre történő meghosszabbítása (a 2004/38/EK irányelv szabályaihoz képest) lehetővé teszi az érintett személyek számára, hogy megtartsák a megállapodás szerinti huzamos tartózkodási jogukat, amikor legfeljebb öt egymást követő év távollét után visszatérnek a fogadó államba.

Például azok az uniós polgárok, akik az átmeneti időszak végéig megszerezték a huzamos tartózkodás jogát a fogadó államban a megállapodásban meghatározott feltételek szerint, és akik hat évvel az átmeneti időszak végét követően négy évre elhagyják a fogadó államot (pl. külföldi szakmai kiküldetés céljából), továbbra is visszatérhetnek a fogadó államba, és megtartják a huzamos tartózkodáshoz való jogukat, valamint a megállapodás által biztosított valamennyi kapcsolódó jogot.

2.4. 16. cikk – Az időszakok összeszámítása

A megállapodás 16. cikke kiegészíti a 15. cikket azáltal, hogy lefedi azt a helyzetet, amikor a megállapodás kedvezményezettjei az átmeneti időszak vége előtt még nem szerezték meg a huzamos tartózkodási jogot. A szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályok szerinti jogszerű tartózkodás azon időtartamát, amellyel egy személy az átmeneti időszak vége előtt rendelkezik, be kell számítani a huzamos tartózkodási jog megszerzéséhez szükséges ötéves tartózkodási időbe. A 16. cikk feljogosítja az ilyen kedvezményezetteket arra, hogy később (a kellő hosszúságú jogszerű tartózkodás összegyűjtése után) huzamos tartózkodási jogállást szerezzenek.

2.5. 17. cikk – Jogállás és változások

2.5.1. A 17. cikk (1) bekezdése: a jogállás megváltoztatása

A 17. cikk (1) bekezdésének első része úgy rendelkezik, hogy azok az uniós polgárok és egyesült királysági állampolgárok, akik a megállapodás 13. cikkének (1) bekezdésével összhangban tartózkodási joggal rendelkeznek a fogadó államban, megváltoztathatják jogállásukat, és továbbra is a megállapodás kedvezményezettjei maradhatnak.

A megállapodás szerinti (huzamos/nem huzamos) tartózkodáshoz való jogukat nem érinti, ha megváltozik a jogállásuk (azaz az uniós polgárok szabad mozgására vonatkozó uniós jog azon rendelkezése, amelyen tartózkodási joguk alapul), feltéve, hogy tartózkodásuk megfelel a megállapodás 13. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeknek (és azon keresztül az uniós polgárok szabad mozgására vonatkozó uniós jognak). Egy adott személy egyszerre több jogállással is rendelkezhet (pl. olyan diák, aki egyidejűleg munkavállaló is).

A jogállás megváltoztatása semmilyen következménnyel nem jár (például új tartózkodási okmány kiállítása), és azt nem kell bejelenteni a nemzeti hatóságoknak.

A 17. cikk (1) bekezdésében szereplő „jogállások” (diák, munkavállaló, önálló vállalkozó és gazdaságilag inaktív személy) felsorolása szemléltető, nem pedig kimerítő jellegű.

Míg a 17. cikk (1) bekezdése a megállapodás azon kedvezményezettjeire is vonatkozik, akik a megállapodás értelmében megszerezték a huzamos tartózkodási jogállást, ez a rendelkezés e személyek részére valószínűleg nem nyújt hatékony védelmet, mivel tartózkodási jogállásuk már nem feltételes, és nem válhat ismét feltételessé (lásd a 2004/38/EK irányelv 7. cikke szerinti tartózkodás és a 2004/38/EK irányelv 16. vagy 17. cikke szerinti huzamos tartózkodás közötti különbséget).

2.5.1.1. A családtagok sajátos helyzete

Azok a családtagok, akik a megállapodás 13. cikkének (2) vagy (3) bekezdésével összhangban tartózkodási joggal rendelkeznek a fogadó államban, szintén megváltoztathatják jogállásukat, és továbbra is a megállapodás kedvezményezettjei maradhatnak.

A 17. cikk (1) bekezdésének második mondata azonban kifejezetten megakadályozza őket abban, hogy jogosultakká (azaz a megállapodás 10. cikke (1) bekezdésének a)–d) pontjában említett személyekké) váljanak. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a megállapodás értelmében nincs önálló joguk ahhoz, hogy saját családtagjaik csatlakozzanak hozzájuk.

Ez a korlátozás csak azokra a személyekre vonatkozik, akiknek a megállapodás szerinti tartózkodási jogállása *kizárólag* abból ered, hogy a jogosultak családtagjai. Azok az uniós polgárok és egyesült királysági állampolgárok, akik az átmeneti időszak végén mind családtagként, mind jogosultként (például egy szintén az Egyesült Királyságban dolgozó osztrák munkavállaló 20 éves osztrák fia) a fogadó államban tartózkodnak, nem tartoznak az 17. cikk (1) bekezdése második részének hatálya alá, és következésképpen valamennyi olyan jog megilleti őket, ami a jogosultakat megilleti.

2.5.2. A 17. cikk (2) bekezdése: eltartottnak nem minősülő gyermek

Az uniós polgárok szabad mozgására vonatkozó uniós jogszabályokhoz hasonlóan a megállapodás kedvezményezettjeinek azon családtagjai, akiknek tartózkodási jogállása abból ered, hogy a jogosult eltartottjai, azután is a megállapodás hatálya alá tartoznak, amikor már nem minősülnek eltartottnak, azáltal, hogy például élnek a 22. cikk szerinti, a fogadó államban való munkavállaláshoz vagy önálló vállalkozáshoz való jogukkal.

A 17. cikk (2) bekezdése előírja, hogy az ilyen családtagok akkor is megtartják ugyanazokat a jogokat, ha már nem minősülnek eltartottnak, függetlenül az eltartottság elvesztésének módjától.

Hasonlóképpen, a megállapodás kedvezményezettjeinek azon családtagjai, akiknek tartózkodási jogállása abból ered, hogy 21. életévüket nem töltötték be, a 21. életévük betöltését követően továbbra is a megállapodás hatálya alá tartoznak.

2.6. 18. cikk – Tartózkodási okmányok kiállítása

A szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályok alapelveitől való eltérésként a 18. cikk arra kötelezi a fogadó államot, hogy vagy konstitutív tartózkodási rendszert (a 18. cikk (1) bekezdése), vagy deklaratív tartózkodási rendszert (a 18. cikk (4) bekezdése) működtessen.

A deklaratív tartózkodási rendszerben (a 2004/38/EK irányelv szerint) a tartózkodási jogállás közvetlenül a törvény erejénél fogva illeti meg a kedvezményezetteket, és nem függ attól, hogy teljesítették-e a közigazgatási eljárásokat. Másként fogalmazva, a tartózkodási jogállás és az abból eredő jogosultságok „forrása” a tartózkodási joghoz kapcsolódó uniós jogi feltételek teljesülésének ténye – a jogállás meglétéhez nincs szükség a nemzeti hatóságok határozatára, bár fennállhat a jogállást igazoló tartózkodási okmány kérelmezésére vonatkozó kötelezettség.

A konstitutív tartózkodási rendszerben a kedvezményezettek csak akkor szereznek tartózkodási jogállást, ha kérelmezik azt, és a kérelmüknek helyt adnak. Más szóval a tartózkodási jogállás és az abból eredő jogosultságok „forrása” a jogállást megadó nemzeti hatóságok határozata.

2.6.1. A 18. cikk (1) bekezdésének első albekezdése: a konstitutív jogállás

A 18. cikk (1) bekezdése kiköti, hogy a fogadó állam választhatja egy konstitutív tartózkodási rendszer működtetését.

A 18. cikk (1) bekezdése bevezető fordulatának második albekezdésével összhangban a kérelmet benyújtó személynek meg kell felelnie a megállapodás második részének II. címében meghatározott feltételeknek ahhoz, hogy új tartózkodási jogállást kapjon.

2.6.1.1. Tartózkodási okmány

Amennyiben a kérelmező megfelel a II. címben meghatározott feltételeknek, a 18. cikk (1) bekezdése előírja a fogadó állam számára az új tartózkodási jogállást igazoló tartózkodási okmány kiállítását. A megállapodás nem rendelkezik a tartózkodási okmány formátumáról, de a 18. cikk (1) bekezdésének q) pontja előírja, hogy a tartózkodási okmánynak tartalmaznia kell egy nyilatkozatot arról, miszerint azt a megállapodással összhangban állították ki (annak érdekében, hogy az okmány birtokosát a megállapodás kedvezményezettjének lehessen tekinteni).

2.6.1.2. Digitális vagy papíralapú forma

A 18. cikk (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a fogadó állam digitális formában állítson ki tartózkodási okmányt. Ez lényegében azt jelenti, hogy a tartózkodási jogállást elsősorban a nemzeti hatóságok által működtetett adatbázisban rögzítik, és a megállapodás kedvezményezettjei számára lehetővé teszik a jogállásukra vonatkozó adatokhoz való hozzáférést és annak ellenőrzését, valamint a jogállásnak az érdekelt felekkel való megosztását.

2.6.2. A 18. cikk (1) bekezdésének a) pontja: a kérelmezési eljárás célja

Az illetékes hatóságoknak, miután értékelték, hogy teljesülnek-e a 18. cikk (1) bekezdésében foglalt feltételek, határozatot kell hozniuk arról, hogy a kérelmező jogosult-e a 18. cikk (1) bekezdése szerinti új tartózkodási jogállásra.

2.6.3. A 18. cikk (1) bekezdésének b) pontja: a kérelem benyújtásának határideje és igazolása

2.6.3.1. Határidők

A 18. cikk (1) bekezdése szerinti új tartózkodási jogállás iránti kérelmeket legkésőbb **a fogadó állam által meghatározott határidőn belül kell benyújtani, amely határidő nem lehet rövidebb az átmeneti időszak végétől számított hat hónaponál** – kivéve, ha a 18. cikk (1) bekezdésének c) pontja alkalmazandó (lásd alább). Ezt a határidőt a megállapodás valamennyi olyan kedvezményezettjére alkalmazni kell, aki az átmeneti időszak végén jogszerűen tartózkodik a fogadó államban, beleértve azokat a személyeket is, akik a megállapodás 15. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében ebben az időpontban ideiglenesen távol vannak.

Azoknak a családtagoknak és tartós kapcsolatban élő élettársaknak, akik az átmeneti időszak végét követően kívánnak csatlakozni egy uniós polgárhoz vagy az Egyesült Királyság azon állampolgárához, aki a megállapodás kedvezményezettje, **az érkezésüket követő három hónapon belül vagy az átmeneti időszak végétől számított hat hónapon belül kérelmezniük kell az új tartózkodási jogállást, attól függően, hogy melyik a későbbi időpont.**

2.6.3.2. Igazolás a kérelem benyújtásáról

Közvetlenül azután, hogy az illetékes hatóság átvette a kérelmet, igazolást kell kiállítania a kérelem benyújtásáról. Ezt az igazolást meg kell különböztetni az új tartózkodási okmánytól, és a nemzeti hatóságoknak a megállapodás értelmében segíteniük kell a kérelmezőt a kérelem kitöltésében annak érdekében, hogy a kérelem benyújtására vonatkozó igazolást megkaphassa.

Ha valamely személy a 18. cikk (1) bekezdésének b) pontjában (a 18. cikk (1) bekezdése bevezető fordulatának második albekezdésében) meghatározott határidőn belül kérelmet nyújt be, az illetékes hatóságnak a következő lépéseket kell tennie:

1. az illetékes hatóság azonnal kiállítja a kérelemről szóló igazolást (a 18. cikk (1) bekezdése b) pontjának utolsó albekezdése);
2. az illetékes hatóság ellenőrzi, hogy a kérelem hiánytalan-e. Ellenkező esetben (például ha a kérelmező személyazonossága nem bizonyított, vagy ha a kérelem benyújtásakor fizetendő díjat a kérelmező nem fizette meg), az illetékes hatóság segítséget nyújt a kérelmezőnek a kérelem hibáinak vagy hiányosságainak javításához (a 18. cikk (1) bekezdésének o) pontja), mielőtt határozatot hozna a benyújtott kérelem elutasításáról;
3. amennyiben a kérelem hiánytalan, az illetékes hatóság ellenőrzi, hogy a kérelmező jogosult-e a II. címben meghatározott tartózkodási jogokra;
4. ha a kérelem megalapozott, az illetékes hatóság kiállítja az új tartózkodási okmányt (a 18. cikk (1) bekezdésének b) pontja).

A kérelem elutasításáról szóló határozat bírósági és – adott esetben – közigazgatási jogorvoslat tárgyát képezi a 18. cikk (1) bekezdésének r) pontjával összhangban.

A kérelmezőt mindaddig megilleti a megállapodás szerinti tartózkodási jog, amíg az illetékes hatóság meg nem hozza a 18. cikk (3) bekezdése szerinti jogerős határozatát.

2.6.3.3. Igazolás a kérelem benyújtásáról

A kérelem benyújtására vonatkozó igazolás kiállítása megerősíti, hogy:

- a) a kérelmet sikeresen benyújtották;
- b) a kérelmező eleget tett az új tartózkodási jogállás kérelmezésére vonatkozó kötelezettségének;
- c) a kérelemről szóló végleges határozat meghozataláig a kérelmező a megállapodás szerinti valamennyi joggal rendelkezik (a 18. cikk (3) bekezdése).

A 18. cikk (1) bekezdésének b) pontja nem harmonizálja a kérelem benyújtására vonatkozó igazolás formátumát, csupán azt írja elő, hogy azt ki kell állítani (a digitális forma is elfogadható).

2.6.3.4. Külföldről benyújtott kérelmek

Az új tartózkodási jogállás iránti kérelmek külföldről is benyújthatók, például olyan személyek által, akik ideiglenesen távol vannak, de a fogadó államban jogszerűen tartózkodónak minősülnek (lásd a megállapodás 15. cikkének (2) és (3) bekezdéséhez fűzött iránymutatást).

A külföldről benyújtott kérelmeket olyan családtagok is benyújthatják, akik még nem tartózkodnak a fogadó államban (lásd a megállapodás 10. cikke (1) bekezdése e) pontjának ii. és iii. alpontjához, valamint 10. cikke (1) bekezdésének 3. és 4. pontjához fűzött iránymutatást).

2.6.4. A 18. cikk (1) bekezdésének c) pontja: technikai nehézségek és az azokról szóló értesítés

A 18. cikk (1) bekezdésének c) pontja arra a helyzetre vonatkozik, amikor az új tartózkodási jogállás iránti kérelem a fogadó állam kérelmezési rendszerének technikai nehézségei miatt nem nyújtható be.

Ilyen esetben, ha a technikai nehézségek az Egyesült Királyságban merülnek fel, az Egyesült Királyság hatóságainak az alkalmazandó szabályokkal összhangban értesíteniük kell az Uniót. Ha a technikai nehézségek valamely uniós tagállamban merülnek fel, az Unió (mint a megállapodásban részes fél) feladata, hogy az alkalmazandó szabályokkal összhangban értesítse az Egyesült Királyságot. Az új tartózkodási jogállás iránti kérelem benyújtásának határideje automatikusan egy évvel meghosszabbodik, amennyiben az e bekezdésben előírt értesítésre kerül sor.

Ha a fogadó állam ilyen értesítést küld, azt közzé kell tennie. A fogadó államnak továbbá kellő időben megfelelő nyilvános tájékoztatást kell nyújtania az érintett személyek számára, mivel ez érinti a fogadó államban fennálló jogi helyzetüket.

Értesítés hiányában a 18. cikk (1) bekezdése c) pontjának joghatásai nem érvényesülnek, még akkor sem, ha technikai nehézségek állnak fenn.

E tekintetben különösen fontos a megállapodás jóhiszeműsége vonatkozó 5. cikke, például annak értékelése szempontjából, hogy a technikai nehézségek kellően súlyosak-e ahhoz, hogy megindítsák az értesítési eljárást, vagy szigorúan átmeneti jellegűek-e (például az online kérelmezési eljárást működtető szerverek elleni elosztott szolgáltatásmegtagadási támadás (DDoS), közszolgálati sztrájk stb.). Szigorúan átmeneti nehézségek esetén helyénvalóbb lehet a kérelem benyújtásának határidejét a nemzeti jog útján meghosszabbítani, vagy biztosítani az érintett személyeket arról, hogy késedelmes kérelmüket a 18. cikk (1) bekezdésének d) pontja szerint elfogadják.

2.6.5. A 18. cikk (1) bekezdésének d) pontja: határidőn túl benyújtott kérelmek

Az új tartózkodási jogállás iránti kérelem határidőn belüli benyújtásának elmulasztása súlyos következményekkel járhat a 18. cikk (1) bekezdése alapján működtetett, konstitutív tartózkodási rendszerben. A fenti mulasztás azt eredményezheti, hogy a kérelmező nem szerezheti meg azt az új tartózkodási jogállást, amelyre egyébként jogosult lenne.

A 18. cikk (1) bekezdésének d) pontja megtiltja az illetékes hatóságoknak, hogy automatikusan elutasítsák a határidő lejártá után benyújtott kérelmeket, és előírja számukra, hogy az ilyen kérelmeket dolgozzák fel, amennyiben a határidő mulasztása „észszerű okokkal” indokolható. Az ilyen kérelmeket a 18. cikk (1) bekezdésének egyéb rendelkezéseivel összhangban kell feldolgozni.

Az illetékes hatóságok a határidő lejártá után benyújtott (vagy benyújtandó) kérelem engedélyezéséről szóló határozatot azt követően hozzák meg, hogy a határidő elmulasztásának valamennyi körülményét és okát értékelték.

Az „észszerű okok” mérlegelésére szolgáló teszt olyan védelmet nyújt, amely a határidőn belüli kérelembenyújtás elmulasztását enyhíti, és ezáltal biztosítja, hogy a határidőn túl benyújtott kérelmeket arányos módon kezeljék.

2.6.6. A 18. cikk (1) bekezdésének g) pontja: a tartózkodási okmány kiállításáért fizetendő díj

Az érintett tartózkodási okmány kiállításáért a 2004/38/EK irányelv 25. cikkének (2) bekezdése szerint díjat lehet felszámítani.

Ez azt jelenti, hogy ez a díj nem haladhatja meg azt az összeget, amit a fogadó állam állampolgárainak a hasonló okmányok kiállításáért fizetniük kell.

2.6.7. A 18. cikk (1) bekezdésének h) pontja: a huzamos tartózkodásra jogosító okmány birtoklása

A 18. cikk (1) bekezdésének h) pontja csak akkor alkalmazandó, ha a kérelmező huzamos tartózkodásra jogosító érvényes okmánnyal rendelkezik – tehát abban az esetben nem alkalmazandó, ha az érintett huzamos tartózkodási jogállással rendelkezik, de erre vonatkozó okmánnyal nem. A huzamos tartózkodási jogállású, de a huzamos tartózkodásra jogosító okmánnyal nem rendelkező személyeknek a 18. cikk (1) bekezdése szerinti rendes eljárás keretében kell benyújtaniuk kérelmüket.

A huzamos tartózkodásra jogosító okmányok közé tartoznak a 2004/38/EK irányelv alapján kiállított okmányok és minden hasonló nemzeti bevándorlási okmány, például az Egyesült Királyság által kiadott, határozatlan időtartamú tartózkodásra jogosító engedély.

2.6.8. A 18. cikk (1) bekezdésének i) pontja: nemzeti személyazonosító igazolvány

Az uniós polgárok és egyesült királysági állampolgárok még akkor is használhatják érvényes nemzeti személyazonosító igazolványukat az állampolgárságuk és személyazonosságuk igazolására, ha az ilyen személyazonosító igazolványokat a megállapodás 14. cikkének (1) bekezdése értelmében már nem fogadják el úti okmányként.

A 2004/38/EK irányelvhez hasonlóan a 18. cikk (1) bekezdésének i) pontja csak azt írja elő, hogy az úti okmánynak érvényesnek kell lennie. A nemzeti jog nem írhat elő más feltételt (például azt, hogy az úti okmánynak bizonyos ideig érvényesnek kell lennie a jövőben).

2.6.9. A 18. cikk (1) bekezdésének j) pontja: igazoló dokumentumok másolatai

A 18. cikk (1) bekezdésének j) pontja nem zárja ki, hogy a nemzeti hatóságok – objektív indokok alapján – meghatározott esetekben megköveteljék, hogy bizonyos igazoló dokumentumokat eredeti formában nyújtsanak be, amennyiben „megalapozott kétség merül fel azok hitelességét illetően”.

2.6.10. A 18. cikk (1) bekezdésének k)–m) pontja: az igazoló dokumentumok jegyzéke

A 2004/38/EK irányelv 8. cikkének (3) és (5) bekezdése, valamint 10. cikkének (2) bekezdése kimerítően felsorolja azokat az igazoló dokumentumokat (lásd még a 2004/38/EK irányelv (14) preambulumbekendését), amelyeknek a 2004/38/EK irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerint kiállított regisztrációs igazolás vagy a 2004/38/EK irányelv 10. cikkének (1) bekezdése szerint kiállított tartózkodási kártya iránti kérelemmel együtt történő benyújtását a fogadó tagállam előírhatja az uniós polgárok és családtagjaik számára.

A 2004/38/EK irányelv azonban nem határozza meg az igazoló dokumentumok ilyen kimerítő listáját az összes lehetséges helyzetre (például a 2004/38/EK irányelv 12. vagy 13. cikke értelmében munkavállalói jogállást megőrző munkavállalók vagy tartózkodási jogot megőrző családtagok számára kiállított tartózkodási okmányok) vagy a 2004/38/EK irányelv alapján kiállított egyéb tartózkodási okmányokra (a 2004/38/EK irányelv 19. cikkének (1) bekezdése értelmében kiállított, huzamos tartózkodást igazoló okmány vagy a 2004/38/EK irányelv 20. cikke értelmében kiállított huzamos tartózkodási kártya) vonatkozóan.

A megállapodás 18. cikke (1) bekezdésének k)–n) pontja megismétli a 2004/38/EK irányelv igazoló dokumentumokkal kapcsolatos megközelítését. Ahol a 2004/38/EK irányelv kimerítően felsorolja az igazoló dokumentumokat, a megállapodásban is így szerepel.

A megállapodás 18. cikke **(1) bekezdésének k) pontja** az átmeneti időszak végén a fogadó államban tartózkodó jogosultak tekintetében alkalmazandó. Ez a 2004/38/EK irányelv 8. cikkének (3) bekezdésén alapul.

A megállapodás 18. cikke (1) bekezdése k) pontjának iii. alpontja tekintetében a „fogadó állam által akkreditált vagy finanszírozott intézmény” a 2004/38/EK irányelv 7. cikke (1) bekezdése c) pontja első francia bekezdésének felel meg.

A megállapodás 18. cikke **(1) bekezdésének l) pontja** a jogosultnak az átmeneti időszak végén már a fogadó államban tartózkodó családtagjai tekintetében alkalmazandó (ideértve a „tágabb értelemben vett” családtagokat is). Ez a rendelkezés a 2004/38/EK irányelv 8. cikkének (5) bekezdésén és 10. cikkének (2) bekezdésén alapul, és ahhoz a tényhez igazodik, hogy az érintett családtagok már a fogadó államban tartózkodnak, nem pedig külföldről utaznak be.

A megállapodás 18. cikke **(1) bekezdésének m) pontja** a jogosultnak az átmeneti időszak végén nem a fogadó államban tartózkodó családtagjai tekintetében alkalmazandó. Ez a 2004/38/EK irányelv 8. cikke (5) bekezdésén és 10. cikke (2) bekezdésén alapul.

A megállapodás 18. cikke **(1) bekezdésének n) pontja** átfogó rendelkezésként szolgál, amely kiterjed minden olyan esetre, amikor az (1) bekezdés k)–m) pontja nem alkalmazandó. Ez a rendelkezés a 2004/38/EK irányelv azon elvére épül, miszerint el kell kerülni azokat a közigazgatási gyakorlatokat, amelyek indokolatlanul akadályozzák a tartózkodási jog gyakorlását. A kedvezményezettekől csak annak igazolását lehet kérni, hogy megfelelnek a feltételeknek – beleértve a tartózkodási hely igazolását is –, de semmi mást.

Egy példa: két jogosultnak az átmeneti időszak végét követően született gyermekei csupán azt kötelesek bizonyítani, hogy a jogosultak gyermekei. Következésképpen kérelmükkel együtt a következő dokumentumokat kell benyújtaniuk:

- érvényes útlevél (vagy személyazonosító igazolvány, ha uniós polgárok) a személyazonosságuk megállapítása céljából,
- a szüleikkel fennálló családi kapcsolatra vonatkozó igazolás (például születési anyakönyvi kivonat) a jogaik „forrásával” fennálló családi kapcsolat megállapítása céljából,
- arra vonatkozó igazolás, hogy a szülei jogosultak (például a szülők megállapodás alapján kiállított tartózkodási okmánya), annak megállapítása érdekében, hogy jogaik „forrása” két jogosult, és
- [ha a kérelem benyújtásának időpontjában 21 évesnél idősebbek] annak igazolása, hogy a jogosultak eltartottjai.

A kérelmezők választhatnak, hogy melyik igazoló dokumentumot nyújtják be – a fogadó állam nem kötelezheti őket meghatározott dokumentumok bemutatására, és nem utasíthatja el a más dokumentumokkal alátámasztott kérelmek elfogadását.

2.6.11. A 18. cikk (1) bekezdésének o) pontja: segítségnyújtás a kérelmezőknek

A megállapodás 18. cikke (1) bekezdésének o) pontja értelmében az illetékes hatóságoknak segíteniük kell a kérelmezőket a kérelem és a szükséges dokumentumok kezelésében. Kérelmük benyújtása során lehetőséget kell biztosítani a kérelmezőknek kiegészítő bizonyítékok benyújtására, valamint a hiányosságok vagy hibák kijavítására (például ha a kérelmező személyazonossága nem bizonyított, vagy ha a kérelem benyújtásakor fizetendő díjat a kérelmező nem fizette meg). Ez fontos biztosíték a konstitutív tartózkodási rendszerben, mivel ellenkező esetben az átmeneti időszak végét követően a kérelmezők nem nyújthatják be újra kérelmüket a megállapodás értelmében.

Az (1) bekezdés o) pontjának alkalmazásakor a fogadó államban különös figyelmet kell fordítani a kiszolgáltatott helyzetben lévő polgárokra (például az idősekre, a digitális ismeretekkel nem rendelkezőkre vagy a gondozás alatt álló/intézményben élő személyekre).

2.6.12. A 18. cikk (1) bekezdésének p) pontja: bűnügyi ellenőrzés

A 18. cikk (1) bekezdésének p) pontja felhatalmazza az új konstitutív rendszert működtető fogadó államot arra, hogy szisztematikus ellenőrzéseket folytasson a bűnügyi nyilvántartásban.

A megállapodásban – tekintettel annak egyedülálló helyzetére – az ilyen szisztematikus ellenőrzések elfogadottak.

A kérelmezőket felkérhetik, hogy önbevallás útján nyilatkozzanak azokkal a büntetőjogi felelősséget megállapító korábbi ítéletekkel kapcsolatban, amelyek a kérelem benyújtásának időpontjában az ítélethozatal szerinti állam jogával összhangban még mindig szerepelnek a bűnügyi nyilvántartásban. A letöltött büntetőítéleteknek nem kell szerepelniük az önbevallásban. Az ítélethozatal szerinti állam a világ bármely országa lehet.

A valótlan nyilatkozat *önmagában* nem teszi semmissé a megállapodásból eredő jogokat – mindazonáltal következményekkel járhat a közrendre vagy a csalásra vonatkozó szabályok tekintetében. Ilyen esetekben a bizonyítási teher a nemzeti hatóságokra hárul. A fogadó állam a valótlan nyilatkozatokra alkalmazandó arányos szankciókra vonatkozó rendelkezéseket is megállapíthat.

A 18. cikk (1) bekezdésének p) pontja nem akadályozza meg a fogadó államot abban, hogy saját bűnügyi nyilvántartási adatbázisaiban ellenőrzést végezzen, akár szisztematikusan is.

Más államok bűnügyi nyilvántartási adatbázisainak ellenőrzése is kérhető, de csak abban az esetben, ha ez elengedhetetlennek minősül, és összhangban van a 2004/38/EK irányelv 27. cikkének (3) bekezdésében meghatározott eljárással, amely megköveteli, hogy az ilyen vizsgálatokat ne rutinszerűen végezzék el.

A 18. cikk (1) bekezdésének p) pontja szerinti büntetőjogi és biztonsági ellenőrzések a 2004/38/EK irányelv VI. fejezetével összhangban közrendi vagy közbiztonsági okokból végzett ellenőrzéseknek felelnek meg, melyek célja a jogoknak a megállapodás 20. cikkének (1) bekezdésével összhangban történő korlátozása.

A 18. cikk (1) bekezdésének p) pontja szerinti büntetőjogi és biztonsági ellenőrzés alapján hozott korlátozó intézkedéseknek meg kell felelniük a megállapodás 18. cikke (1) bekezdésének r) pontjában, valamint 20. és 21. cikkében megállapított szabályoknak.

2.6.13. A 18. cikk (1) bekezdésének q) pontja: nyilatkozat az új tartózkodási okmányon

A megállapodás egyetlen formai követelménye az, hogy az új tartózkodási okmány tartalmazzon egy nyilatkozatot arról, hogy az okmány birtokosának jogai tekintetében a megállapodás nyújtja a jogalapot.

2.6.14. A 18. cikk (1) bekezdésének r) pontja: jogorvoslati eljárás

A 18. cikk (1) bekezdésének r) pontja biztosítja, hogy a 18. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti új tartózkodási jogállás iránti kérelem céljából hozott határozatot az érintett személy olyan jogorvoslati eljárás keretében támadhassa meg, amely mind a határozat jogszerűségét, mind az ahhoz vezető tényeket és körülményeket vizsgálja.

2.6.15. A 18. cikk (2) bekezdése: vélelmezett tartózkodási jog

A megállapodás 20. cikkében meghatározott korlátozások sérelme nélkül a fogadó állam hatóságai, illetve a fogadó állam gazdasági vagy nem gazdasági szereplői nem alkalmazhatnak korlátozó intézkedéseket az új tartózkodási jogállás iránti kérelmekre a 18. cikk (1) bekezdésének b) pontjában megállapított határidő lejártáig.

2.6.16. A 18. cikk (3) bekezdése: vélelmezett tartózkodási jog a jogerős határozat meghozataláig

A megállapodás 20. cikkében meghatározott korlátozások sérelme nélkül a fogadó állam hatóságai vagy a fogadó állam gazdasági vagy nem gazdasági szereplői nem alkalmazhatnak korlátozó intézkedéseket a kérelemre vonatkozó, a 18. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti jogerős határozat meghozataláig.

Ez biztosítja a kérelmező jogállásának védelmét mindaddig, amíg:

- a) a nemzeti hatóságok döntenek a kérelemről (biztosíték az adminisztratív késedelmekkel szemben);
- b) a nemzeti bíróságok döntenek a fellebbezésről (biztosíték a téves határozatokkal és a bírósági késedelmekkel szemben).

2.6.17. A 18. cikk (4) bekezdése: deklaratív eljárás

A megállapodás 18. cikkének (4) bekezdése a 2004/38/EK irányelv 25. cikkének (1) bekezdését tükrözi, mivel lehetővé teszi a fogadó államok számára a deklaratív rendszer további működtetését, azaz azt, hogy az új tartózkodási okmányt ne tegyék a fogadó államban való jogszerű tartózkodás feltételévé.

Amennyiben a fogadó állam így dönt, a 2004/38/EK irányelvben meghatározott szabályok alkalmazandók, például a határidők, díjak, igazoló okmányok és kiállítandó tartózkodási okmányok vonatkozásában.

Az új tartózkodási jogállásra jogosult személyek számára **biztosítani kell a jogot arra, hogy kérelmükre tartózkodási okmányt kapjanak** (ez lehet digitális formátumú is), amely tartalmaz egy nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy az okmányt a megállapodással összhangban állították ki.

2.7. 19. cikk – Tartózkodási okmányok kibocsátása az átmeneti időszak alatt

2.7.1. A 19. cikk (1) bekezdése: kérelem benyújtása az átmeneti időszak alatt

A megállapodás 127. cikkéből következik, hogy a szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályok az átmeneti időszak végéig továbbra is alkalmazandók.

A 18. cikk (1) bekezdése szerinti, új tartózkodási jogállást biztosító okmány és a 18. cikk (4) bekezdése szerinti, deklaratív jellegű tartózkodási okmány iránti kérelmeket azonban már az átmeneti időszak alatt be lehet nyújtani (a megállapodás 19. és 185. cikke).

A 18. cikk (1) bekezdése szerinti új tartózkodási jogállás önkéntes kérelmezésére irányuló rendszer működtetésére vonatkozó döntés nem érinti a szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályok alkalmazását.

A megállapodás 18. cikkének (1) bekezdése szerinti új tartózkodási jogállás iránt az átmeneti időszak alatt benyújtott kérelem nem gátolja meg a kérelmezőket abban, hogy egyidejűleg a 2004/38/EK irányelv alapján is tartózkodási okmányt kérelmezzenek.

Hasonlóképpen, egy önkéntes program működtetésére vonatkozó döntés nem mentesíti a fogadó államot a szabad mozgásra vonatkozó uniós szabályok szerinti kötelezettségei – például a folyamatban lévő kérelmekről való döntés vagy az új kérelmek feldolgozása – alól.

2.7.1.1. Az Európai Unió Bíróságának fennmaradó joghatósága

A megállapodás 158. cikkének (1) bekezdése értelmében az a nyolcéves időszak, amelyen belül az egyesült királysági bíróságok előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordulhatnak az Európai Unió Bíróságához a 18. cikk (1) vagy (4) bekezdése vagy a 19. cikk alapján benyújtott kérelem tárgyában, attól az időponttól számítandó, amelytől a 19. cikk alkalmazandó (azaz 2020. február 1-jétől).

Jóllehet előfordulhat, hogy a 18. cikk szerinti adminisztratív kérelmezési eljárás időben „folytathatóvá” és alkalmazhatóvá válik, viszont a megállapodás olyan egyéb rendelkezései még nem hatályosak, amelyek az adminisztratív kérelmezési eljárás alapját képezik (például a 9–11. cikk személyi és területi hatályára vonatkozó rendelkezések) vagy amelyek alkalmazása vagy keletkezése az említett eljárásra vezethető vissza (például a korlátozó határozatokkal szembeni eljárási biztosítékok vagy az új tartózkodási jogállás megőrzésének feltételei).

Ez bizonyos kiigazításokat tesz szükségessé, amelyek hiányában a 19. cikket megfosztanák hatékony érvényesülésétől. Ezek a kiigazítások szükségessé tehetik, hogy a 19. cikk szerinti önkéntes rendszer működtetése mellett döntő állam nemzeti jogában pontosan megismételje a megállapodás második részének valamennyi szükséges, azonban még nem alkalmazandó rendelkezését, hogy az önkéntes rendszer alkalmazása céljából hatályba léptesse azokat.

A megállapodás 131. cikke biztosítja, hogy az átmeneti időszak alatt az uniós intézmények az Egyesült Királyság tekintetében megőrzik a 19. cikk értelmezése és alkalmazása vonatkozásában az uniós jog által rájuk ruházott hatásköröket. Az Európai Unió Bírósága szintén megtartja teljes joghatóságát.

2.7.2. A 19. cikk (2) bekezdése: a kérelem elfogadásának vagy elutasításának hatása

Kíváncsú lehet a kérelmezők számára, hogy a konstitutív jellegű önkéntes rendszer keretében kérelmet terjesszenek elő annak érdekében, hogy a határozat halasztott hatálybalépése ellenére mielőbb jogbiztonságot szerezzenek jogállásukkal kapcsolatban (ugyanis a 19. cikk (3) bekezdése szerint a kedvező határozat nem vonható vissza az átmeneti időszak vége előtt).

A 19. cikk (2) bekezdéséből következik, hogy a 18. cikk (1) bekezdésében meghatározott eljárás – azaz a konstitutív jellegű rendszer – keretében hozott pozitív és negatív határozatoknak nincs joghatásuk az átmeneti időszak vége előtt, vagyis ezek a határozatok érvényesek lesznek, joghatást azonban csak későbbi időpontban váltanak ki, mivel a kérelmezőket egyidejűleg megilleti a szabad mozgáshoz való jog.

Hasonlóképpen, a 18. cikk (1) bekezdésében meghatározott eljárás keretében előterjesztett kérelem elutasításakor figyelmeztetni lehet a kérelmezőt arra, hogy az új tartózkodási jogállás megszerzéséhez bizonyos változtatásokra lehet szükség – az ilyen változtatásokra az átmeneti időszak végéig sor kerülhet, és az adott személy a 19. cikk (4) bekezdésében meghatározottak szerint új kérelmet nyújthat be.

A 18. cikk (4) bekezdése alapján kiadott tartózkodási okmány haladéktalanul érvényessé és alkalmazandóvá válik (végtére is kizárólag deklaratív joghatással bír). Ez nem érinti a kérelmezőket ezzel egyidejűleg megillető szabad mozgáshoz való jogot. Hasonlóképpen, bár a deklaratív jellegű önkéntes rendszer keretében benyújtott kérelem elutasítása haladéktalanul érvényessé válik, nem érinti a kérelmezőket ezzel egyidejűleg megillető szabad mozgáshoz való uniós jogot.

2.7.3. A 19. cikk (3) bekezdése: az átmeneti időszak alatt megadott tartózkodási jogállás nem vonható vissza

A 19. cikk (3) bekezdése kizárja, hogy a fogadó állam visszavonja a konstitutív jellegű önkéntes rendszer keretében az átmeneti időszak vége előtt megadott tartózkodási jogállást. Ezt csak közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokból, visszaélés vagy csalás miatt teheti meg, a 2004/38/EK irányelv párhuzamosan alkalmazandó szabályaival összhangban.

Ez a rendelkezés hivatott biztosítani a kérelmezőket arról, hogy az átmeneti időszak alatti korai kérelmezés nem jár kockázattal, mivel kérelemnek helyt adó határozat adminisztratív okokból (azaz a tartózkodási jog feltételeivel kapcsolatos okokból) nem vizsgálható felül.

A 18. cikk (4) bekezdése szerinti rendszerben (deklaratív eljárás) a nemzeti hatóságok továbbra is visszavonhatják a kiadott tartózkodási okmányokat vagy jogállást, ez azonban önmagában véve nem érinti az érintett személy tartózkodási jogát.

2.7.4. A 19. cikk (4) bekezdése: új kérelem benyújtása

A 19. cikk (4) bekezdése biztosítja, hogy azok a kérelmezők, akiknek 18. cikk (1) bekezdése szerinti új tartózkodási jogállás iránti kérelmét az átmeneti időszak vége előtt elutasították, a 18. cikk (1) bekezdésének b) pontjában foglalt határidő lejártá előtt bármikor új kérelmet nyújthatnak be.

A 18. cikk (1) bekezdésének r) pontjában szereplő jogorvoslati eljárások hatálya kiterjed az átmeneti időszak alatti újbóli kérelmezéshez való jogra.

2.7.5. A 19. cikk (5) bekezdése: jogorvoslat

Minden kérelmezőt megillet a 2004/38/EK irányelv VI. fejezetében szereplő valamennyi jogorvoslati jog.

2.8. 20. cikk – A tartózkodási jog korlátozása

A 20.cikk a második rész II. címe szerinti jogaikat gyakorló valamennyi személyre kiterjed – vagyis kiterjed például a határ menti ingázókra, a családtagokra vagy a „tágabb értelemben vett” családtagokra.

2.8.1. Mit jelent a magatartás?

A 20. cikk (1) és (2) bekezdésének alkalmazását az érintett személyek magatartása váltja ki. A magatartásnak a megállapodás szerinti fogalma a 2004/38/EK irányelv VI. fejezetén alapul (részletesebb magyarázatért lásd a 2004/38/EK irányelv jobb átültetéséhez és alkalmazásához nyújtott bizottsági iránymutatást – COM(2009)313 final, 3.2. szakasz).

2.8.2. Az átmeneti időszak vége előtti és utáni magatartás

A 20. cikk (1) és (2) bekezdése két különböző szabályozási rendszert határoz meg a közrendre vagy a közbiztonságra nézve valós, közvetlen és kellően komoly veszélyt jelentő megatartás kezelésének módja tekintetében, attól függően, hogy a magatartás az átmeneti időszak vége előtt vagy után merült fel.

A 20. cikk (1) bekezdése egyértelmű kötelezettséget állapít meg („kell figyelembe venni”) a 2004/38/EK irányelv VI. fejezetének bizonyos tényekre történő alkalmazására, a 20. cikk (2) bekezdése pedig engedélyezi a nemzeti bevándorlási szabályoknak az átmeneti időszak vége után felmerült tényekre való alkalmazását.

Tehát a 20. cikk (1) és (2) bekezdése el kívánja különíteni az átmeneti időszak vége előtt és után bekövetkezett cselekményeket. A nemzeti bevándorlási szabályok még részben sem alkalmazhatók a megállapodás 20. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó cselekményekre. A tartózkodási jognak az átmeneti időszak vége után tanúsított magatartás miatti korlátozására vonatkozó határozatokat azonban a nemzeti jogszabályokkal összhangban kell meghozni.

2.8.3. Folyamatos magatartás

Bizonyos körülmények között előfordulhat, hogy az érintett személyek **folyamatos magatartást** tanúsítanak (azaz olyan magatartást folytatnak, amelynek egyes mozzanatai egyetlen célra irányulnak, elkövetésük azonos vagy hasonló módon, a támadás időpontja és tárgya közötti szoros egybeeséssel történik), amely **az átmeneti időszak vége előtt kezdődik és azután is folytatódik**.

Folyamatos magatartás esetén a nemzeti hatóságok valószínűleg a következő helyzetekkel szembesülhetnek, amikor az átmeneti időszak vége után dönteniük kell arról, hogy korlátozó intézkedések alkalmazhatók-e valamely személlyel szemben:

- a) az érintett személy által az átmeneti időszak vége után elkövetett cselekmények önmagukban véve is elegendőek a nemzeti bevándorlási szabályok szerinti korlátozó intézkedés elfogadásához – ebben az esetben a 20. cikk (2) bekezdésén alapuló intézkedéseket el lehet elfogadni;
- b) az érintett személy által elkövetett cselekmények, amelyeket az átmeneti időszak vége után folytattak, önmagukban véve nem elegendőek a nemzeti bevándorlási szabályok szerinti intézkedés elfogadásához – ebben az esetben nem lehet elfogadni a 20. cikk (2) bekezdésén alapuló intézkedéseket;
- c) a b) pontban említett esetben azonban a nemzeti hatóságok a 20. cikk (1) bekezdése alapján megvizsgálhatják, hogy az átmeneti időszak végét megelőző cselekmények indokolnák-e a közrendi vagy közbiztonsági okokból történő korlátozásokat. Ez az értékelés az átmeneti időszak vége után folytatott cselekményeket is figyelembe veheti annak megállapítása céljából, hogy az érintett személy személyes magatartása milyen mértékű fenyegetést jelent.

Minden egyes korlátozó intézkedés során gondosan mérlegelni kell az adott ügy körülményeit.

2.8.4. A 20. cikk (3) és (4) bekezdése: a jogokkal való visszaélés vagy csalárd vagy visszaélésszerű kérelmek

A 20. cikk (3) és (4) cikke engedélyezi a fogadó állam számára, hogy kiutasítsa területéről azokat a kérelmezőket, akik a megállapodás szerinti jogok megszerzése érdekében visszaéltek a jogaikkal vagy csalást követtek el.

Bár e kiutasításra még a jogerős ítélet meghozatala előtt sor kerülhet, az ilyen kérelem elutasításával szembeni bírósági jogorvoslat esetén a kiutasításnak meg kell felelnie a 2004/38/EK irányelv 31. cikkében foglalt feltételeknek.

Ez azt jelenti, hogy az érintett személyeket nem lehet kitoloncolni a fogadó államból, ha fellebbeztek a kitoloncolási végzéssel szemben, és a kitoloncolási végzés végrehajtásának felfüggesztésére irányuló ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtottak be.

A tényleges kitoloncolásnak mindaddig nincs helye, amíg az ideiglenes intézkedésről döntés nem születik, kivéve a következő helyzetek valamelyikét:

- a) ha a kiutasítási határozat korábbi bírósági határozaton alapul;
- b) ha az érintett személy korábban bírósági felülvizsgálatot kért;
- c) ha a kiutasítási határozat a 2004/38/EK irányelv 28. cikkének (3) bekezdése szerinti nyomós közbiztonsági okon alapult.

Ha a nemzeti szabályok azt írják elő, hogy a fellebbezés *ex lege* felfüggeszti a kitoloncolási végzés végrehajtását, nincs szükség ideiglenes intézkedés kérelmezésére a kitoloncolási végzés végrehajtásának felfüggesztése érdekében.

A 2004/38/EK irányelv 31. cikkének (4) bekezdése szerint **a fogadó állam a jogorvoslati eljárás alatt is megtilthatja, hogy a kiutasított személyek a területén tartózkodjanak**, de nem akadályozhatja meg, hogy védekezésüket személyesen adják elő, kivéve, ha jelenlétük súlyos közrendi vagy közbiztonsági nehézségeket okozna.

2.9. 21. cikk – Biztosítékok és jogorvoslati jog

Ez a rendelkezés minden olyan helyzetre vonatkozik, amelyben a megállapodás szerinti tartózkodási jogok korlátozhatók vagy megtagadhatók.

Biztosítja, hogy a 2004/38/EK irányelv VI. fejezetében foglalt eljárási biztosítékok alkalmazandók legyenek minden helyzetben, azaz:

- a) visszaélés és csalás esetén (a 2004/38/EK irányelv 35. cikke);
- b) közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokból (a 2004/38/EK irányelv VI. fejezete) vagy a nemzeti jogszabályokkal összhangban hozott intézkedések esetén; valamint
- c) minden más indok alapján hozott intézkedések esetében (a 2004/38/EK irányelv 15. cikke). Ez olyan helyzeteket foglal magában, mint például amikor nem fogadják el a tartózkodási okmány kérelmezésének módját, amikor azért utasítják el a kérelmet, mert a kérelmező nem felel meg a tartózkodási joghoz kapcsolódó feltételeknek vagy amikor azzal az indokkal hoznak határozatokat, hogy az érintett személy már nem felel meg a tartózkodási joghoz kapcsolódó feltételeknek (például amikor egy gazdaságilag inaktív uniós polgár indokolatlan terhet jelent a fogadó állam szociális ellátórendszerére számára).

Biztosítja továbbá, hogy a 2004/38/EK irányelv VI. fejezetében foglalt anyagi jogi biztosítékok teljes mértékben alkalmazandók legyenek az átmeneti időszak vége előtt tanúsított magatartás alapján hozott korlátozást elrendelő határozatokra.

Az Európai Unió Bíróságának az uniós jog általános elveire vonatkozó állandó ítélezési gyakorlata szerint a nemzeti jogszabályokkal összhangban hozott, korlátozást elrendelő határozatoknak szintén meg kell felelniük az arányosság elvének és az alapvető jogoknak, például a családi élethez való jognak.

2.10. 22. cikk – Kapcsolódó jogok

Ez a rendelkezés a 2004/38/EK irányelv 23. cikkének megfelelően – állampolgárságra tekintet nélkül – védi a családtagok azon jogát, hogy munkaviszonyt létesítsenek vagy önálló vállalkozói tevékenységet folytassanak a fogadó államban.

Ez azt jelenti, hogy a megállapodás egyaránt védi azokat a családtagokat, akik az átmeneti időszak vége előtt nem voltak munkavállalók, később azonban munkavállalókká váltak, és azokat a családtagokat, akik már munkavállalók (határ menti munkavállalók) voltak a fogadó államban vagy a munkavégzés helye szerinti államban.

2.11. 23. cikk – Egyenlő bánásmód

Ez a rendelkezés a 2004/38/EK irányelv 24. cikkét tükrözi, amely a megállapodás 11. cikkéhez képest az egyenlő bánásmódra vonatkozó különös szabályt ír elő.

Ugyanezt a szabályt „terjeszti ki” a fogadó államban (állandó) tartózkodási joggal rendelkező családtagokra. Őket a fogadó állam állampolgáraival azonos bánásmódban kell részesíteni, nem pedig úgy kell bánni velük, mint a fogadó állam állampolgárainak családtagjaival.

A 2004/38/EK irányelv 24. cikkének (2) bekezdésében foglaltakkal azonos kivételeket kell alkalmazni.

2. FEJEZET – A MUNKAVÁLLALÓK ÉS ÖNÁLLÓ VÁLLALKOZÓK JOGAI

2.12. 24. cikk – A munkavállalók jogai

2.12.1. A 24. cikk (1) bekezdése: jogok

A megállapodás 24. cikkének (1) bekezdése biztosítja az uniós jogon alapuló valamennyi munkavállalói jogot a megállapodás azon kedvezményezettjei számára, akik munkavállalónak minősülnek, beleértve azokat is, akik az átmeneti időszak végét követően szerzik meg a munkavállalói jogállást (lásd még a megállapodás 17. cikkének (1) bekezdését és 22. cikkét). A megállapodás kedvezményezettjeinek egyéb kategóriái nem tartoznak e cikk hatálya alá.

2.12.1.1. Korlátozások

Az EUMSZ 45. cikkének (3) bekezdésében foglalt, **a közrendre, a közbiztonságra és a közegészségügyre** vonatkozó korlátozások alkalmazandók.

A megállapodás az EUMSZ 45. cikkének (4) bekezdése értelmében nem terjed ki a közszolgáltatásban történő foglalkoztatásra. Következésképpen a fogadó állam vagy a munkavégzés helye szerinti állam saját állampolgárai számára tarthatja fenn az olyan álláshelyeket, amelyek közjogi hatáskörök gyakorlásával és az állam általános érdekeinek megővésével járnak, ha ez a korlátozás összhangban áll az EUMSZ 45. cikkének (4) bekezdésével (C-270/13. sz. Haralambidis-ügy).

2.12.1.2. Az (1) bekezdés a)–h) pontja: a jogok nem kimerítő felsorolása

A munkavállalókat illeti az EUMSZ 45. cikkéből és a 492/2011/EU rendeletből eredő jogok teljes köre. A megállapodás 24. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogok hatálya és jelentése megegyezik az EUMSZ 45. cikkében és a 492/2011/EU rendeletben meghatározottakkal.

A megállapodás 24. cikkének (1) bekezdésében felsorolt munkavállalói jogok nem kimerítő jellegűek, és ezért ki kell terjedniük az Európai Unió Bíróságának az EUMSZ 45. cikkére vonatkozó jövőbeni értelmezései révén e jogokat érintő fejlesztésekre (amennyiben az Egyesült Királyság és annak igazságügyi és közigazgatási hatóságai „megfelelően figyelembe vennék” az Európai Unió Bíróságának az átmeneti időszak után kialakított, vonatkozó ítélkezési gyakorlatát). Ez például azt jelenti, hogy a megállapodás 24. cikkének (1) bekezdésében szereplő pontokon túlmenően a munkavállaló az EUMSZ 45. cikke értelmében azt a jogot is megőrzi, hogy munkahelyet váltson és új állást keressen a munkavégzés helye szerinti államban.

2.12.2. A 24. cikk (2) bekezdése: a munkavállaló gyermekeinek joga a tanulmányai befejezéséhez

A megállapodás 24. cikkének (2) bekezdése védi a munkavállalók gyermekeinek azt a jogát, hogy a fogadó államban befejezzék tanulmányaikat. Tehát az a gyermek, akinek uniós polgár vagy egyesült királysági állampolgár szülője a kilépésről rendelkező megállapodás kedvezményezettjeként korábban a fogadó államban dolgozott, akkor is tovább tartózkodhat a fogadó államban és befejezheti ottani tanulmányait, ha az említett szülő már nem tartózkodik jogszerűen a fogadó államban (azaz elhagyta a fogadó államot, elhunyt vagy már nem felel meg a jogszerű tartózkodás feltételeinek, lásd például a C-310/08. sz. Ibrahim ügyet és a C-480/08. sz. Teixeira ügyet). A szóban forgó gyermeknek joga van ahhoz is, hogy elsődleges gondviselője vele maradjon mindaddig, amíg kiskorú, illetve még a nagykorúság elérése után is, amennyiben a tanulmányai befejezése érdekében továbbra is szüksége van az elsődleges gondviselő jelenlétére és gondoskodására.

2.12.3. A 24. cikk (3) bekezdése: határ menti ingázó munkavállalók

A határ menti ingázó munkavállalók folytathatják munkájukat a munkavégzés helye szerinti államban, ha az átmeneti időszak végén is dolgoztak.

Ha az átmeneti időszak vége előtt abbahagyták a munkavégzést, megőrizhetik munkavállalói jogállásukat a munkavégzés helye szerinti államban – ha a 2004/38/EK irányelv 7. cikke (3) bekezdésének a), b), c) és d) pontjában foglalt körülmények egyike vonatkozik rájuk – anélkül, hogy a tartózkodási helyüket át kellene tenniük a munkavégzés helye szerinti államba. Ez lehetővé teszi számukra, hogy éljenek a megállapodás 24. cikke (1) bekezdésének a)–h) pontjában meghatározott vonatkozó jogokkal.

A határ menti ingázó munkavállalók megőrzik jogállásukat a munkavégzés helye szerinti államban, ha:

- a) baleset vagy betegség következtében ideiglenesen munkaképtelenné válnak;
- b) kényszerű, regisztrált munkanélkülivé válnak azt követően, hogy egy évnél hosszabb ideig alkalmazásban álltak, és a megfelelő munkaügyi hivatal nyilvántartásba vette őket álláskeresőként;
- c) kényszerű, regisztrált munkanélkülivé válnak azt követően, hogy egy évnél rövidebb határozott idejű munkaszerződéssel alkalmazásban álltak, vagy az első tizenkét hónap alatt válnak kényszerű munkanélkülivé és a megfelelő munkaügyi hivatal nyilvántartásba vette őket álláskeresőként (ebben az esetben a munkavállalói jogállás legalább hat hónapig fennmarad); vagy
- d) szakképzésben vesznek részt (az önkéntes munkanélküliek esetében a képzésnek a korábbi foglalkoztatáshoz kell kapcsolódnia).

Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint (a C-507/12. sz. Saint Prix-ügy) azon körülmények felsorolása, amelyek fennállása esetén a munkavállalói jogállás megőrizhető, **nem kimerítő**.

2.13. 25. cikk – Az önálló vállalkozók jogai

2.13.1. A 25. cikk (1) bekezdése: jogok

A 25. cikk (1) bekezdésében foglalt jogok megilletik a megállapodás minden önálló vállalkozó kedvezményezettjét – nem csak azokat, akik az átmeneti időszak végén önálló vállalkozónak minősülnek, hanem azokat is, akik megváltoztatják a jogállásukat (lásd még az 17. cikk (1) bekezdését, amely az önálló vállalkozóvá válás jogáról rendelkezik).

Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint (pl. 63/86. sz., Bizottság kontra Olaszország ügy) az EUMSZ 49. cikkének hatálya alá tartozó önálló vállalkozókat megilletik az analógia útján alkalmazandó 492/2011/EU rendelet szerinti jogok. Ez például azt jelenti, hogy a megállapodás 24. cikke (1) bekezdésének d) pontja nem alkalmazható az elbocsátásra, mivel az önálló vállalkozó jellegéből adódóan nem áll alárendeltségi viszonyban a munkáltatóval és nem lehet elbocsátani.

A megállapodás 25. cikkének (1) bekezdésében foglalt jogok a határ menti ingázó önálló vállalkozókat is megilletik. Különbséget kell tenni a következő kategóriák között: i. egy „A” államban lakóhellyel rendelkező személy, aki „B” államban folytat önálló vállalkozói tevékenységet; valamint ii. egy „A” államban lakóhellyel rendelkező és „A” államban önálló vállalkozói tevékenységet folytató személy, aki – alkalmi szolgáltatásnyújtás révén vagy másodlagos telephely útján – „B” és „C” államban is nyújt szolgáltatásokat. Az első kategória a határ menti ingázó önálló vállalkozónak felel meg, a második kategória viszont nem.

E tekintetben említést érdemel, hogy ha a lakóhely szerinti államtól eltérő államban hoznak létre irodát ebben az államban történő szolgáltatásnyújtás céljából, ez nem feltétlenül vonja maga után a szolgáltatásnyújtás helye szerinti államban való letelepedést. Úgy tekinthető, hogy a kérdéses tevékenység továbbra is a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó szabályok hatálya alá tartozik, nem pedig a letelepedés szabadságára vonatkozó szabályok hatálya alá. Ezért a munkavégzés helye szerinti államban irodával rendelkező személy nem minden esetben minősül határ menti ingázó önálló vállalkozónak⁽¹⁾.

A megállapodás 4. cikkének (4) bekezdése biztosítja, hogy az önálló vállalkozó fogalmát az Európai Unió Bíróságnak az EUMSZ 49. cikkének értelmezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatával összhangban kell értelmezni.

2.13.1.1. Korlátozások

A megállapodás 25. cikkének (1) bekezdésében foglalt jogokra az EUMSZ 51. és 52. cikkében foglaltakkal megegyező korlátozások vonatkoznak.

Következésképpen e jogok korlátozásai közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokból indokolhatók lehetnek (az EUMSZ 52. cikke), valamint a munkavégzés helye szerinti állam hátrányos megkülönböztetést alkalmazhat az önálló vállalkozókkal szemben a közhatalom gyakorlásához tartósan vagy időlegesen kapcsolódó tevékenységek tekintetében (EUMSZ 51. cikke).

2.13.1.2. A 25. cikk (1) bekezdésének a) pontja: az önálló vállalkozóként folytatott tevékenység megkezdéséhez és folytatásához, valamint vállalkozások alapításához és irányításához való jog

A megállapodás védi az EUMSZ 49. cikke szerinti, az önálló vállalkozóként folytatott tevékenység megkezdéséhez és folytatásához, valamint vállalkozások alapításához és irányításához való jogot a fogadó állam által a saját állampolgárai tekintetében megállapított feltételek szerint.

Azonban nem értelmezhető úgy, hogy a megállapodás lehetővé teszi az egyesült királysági állampolgárok számára, hogy az uniós jogra hivatkozva szolgáltatásokat nyújtsanak vagy letelepedjenek más uniós tagállamokban.

2.13.1.3. A 25. cikk (1) bekezdésének b) pontja: Hivatkozás a 24. cikk (1) bekezdésében foglalt jogok nem kimerítő listájára

Az önálló vállalkozókat a munkavégzés helye szerinti államban megilleti az EUMSZ 45. cikkéből és a 492/2011/EU rendeletről eredő releváns jogok teljes köre.

⁽¹⁾ Az a személy, aki a fogadó tagállamban bizonyos infrastruktúrát alakít ki (akár iroda, dolgozószoba, vagy fogadóhelyiség formájában), amennyiben ez az infrastruktúra a szóban forgó szolgáltatás elvégzéséhez szükséges, a Szerződés szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alá tartozhat, nem pedig a letelepedésre vonatkozó hatálya alá. Ez nem kizárólag a szolgáltatásnyújtás időtartamától függ, hanem annak rendszerességétől, időszakos vagy folyamatos jellegétől is (a C-55/94. sz. Gebhard ügy 27. pontja).

2.13.2. A 25. cikk (2) bekezdése: Az önálló vállalkozó gyermekének joga a tanulmányai befejezéséhez

A 25. cikk (2) bekezdése az Európai Unió Bírósága által értelmezett (C-147/11. sz., Czap és Punakova ügy) uniós jog által előírt mértékben védi azokat a gyermekeket, akiknek uniós vagy egyesült királysági szülője munkavállaló volt, azonban a megállapodás 24. cikkének (2) bekezdése értelmében már nem tartózkodik jogszerűen a gyermeket fogadó államban.

2.13.3. A 25. cikk (3) bekezdése: a határ menti ingázó önálló vállalkozók jogai és e jogok korlátozásai

A határ menti ingázó önálló vállalkozókat ugyanazok a jogok illetik meg, mint amelyek a megállapodás 24. cikkének (3) bekezdése értelmében a határ menti ingázó munkavállalókat megilletik, ugyanazokkal a relevanciára vonatkozó fenntartásokkal, amelyek a 25. cikk (1) bekezdésére vonatkozó iránymutatásban szerepelnek (pl. elbocsátások).

2.14. 26. cikk – A határ menti ingázó munkavállalók jogait igazoló okmány kiállítása

A 26. cikk arra kötelezi a munkavégzés helye szerinti államot, hogy a határ menti ingázó munkavállalók kérésére olyan okmányt állítsanak ki a megállapodás hatálya alá tartozó határ menti ingázó munkavállalók számára, amely igazolja a jogállásukat. Ugyanakkor a 26. cikk azt is lehetővé teszi a munkavégzés helye szerinti állam számára, hogy megkövetelje a megállapodás hatálya alá tartozó határ menti ingázó munkavállalóktól, hogy ilyen okmány iránti kérelmet nyújtsanak be.

A megállapodás 18. cikkének (1) bekezdése alapján kiállított tartózkodási okmánytól eltérően ez az okmány nem biztosít új tartózkodási jogállást – elismeri a munkavégzés helye szerinti tagállamban gazdasági tevékenység gyakorlásához való, előzetesen meglévő jogot, amely továbbra is fennáll.

Mivel a határ menti ingázó munkavállalók rendszeresen elhagyják a munkavégzés helye szerinti államot, majd ismét beutaznak oda, alapvető fontosságú, hogy mielőbb kiállítsák számukra a jogállásukat igazoló okmányt, hogy az átmeneti időszak végét követően akadálytalanul gyakorolhassák a jogaikat, és könnyen igazolni tudják ezeket a jogokat (különösen a megállapodás 14. cikke szerinti, határátlépéssel kapcsolatos jogaikat).

Azok a határ menti ingázó munkavállalók, akik a kérelem benyújtásának időpontjában nem állnak alkalmazásban, jogosultak arra, hogy kiállítsák az okmányt számukra, amennyiben a megállapodás 24. cikkének (3) bekezdése vagy 25. cikkének (3) bekezdése szerint (ezek a rendelkezések pedig a 2004/38/EK irányelv 7. cikkének (3) bekezdésére hivatkoznak) megőrzik munkavállalói jogállásukat.

3. FEJEZET – SZAKMAI KÉPESÍTÉSEK

A megállapodás második része II. címének 3. fejezete a megállapodás hatálya alá tartozó azon személyek eseteivel foglalkozik, akiknek a szakmai képesítését az adott esetben megfelelően elismerték a fogadó államban vagy a munkavégzés helye szerinti államban, vagy annak megszerzése az átmeneti időszak végén folyamatban van.

E személyek számára a megállapodás a következőket garantálja:

- a) az egyesült királysági vagy uniós szakmai képesítéseket elismerő nemzeti határozatok érvényessége és hatályossága (szerzett jogokra vonatkozó határozatok); valamint
- b) a releváns szakmának és tevékenységeknek a fogadó államban vagy a munkavégzés helye szerinti államban (határ menti ingázó munkavállaló esetében) történő gyakorlásához és gyakorlásának folytatásához való megfelelő joguk.

Ezzel szemben ez a fejezet nem garantál vagy biztosít a fogadó államtól vagy a munkavégzés helye szerinti államtól eltérő uniós tagállamban való szolgáltatásnyújtással kapcsolatos belső piaci jogokat a megállapodás személyi hatálya alá tartozó egyesült királysági állampolgárok számára.

A megállapodás nem garantálja a megállapodás személyi hatálya alá tartozó egyesült királysági állampolgárok számára azt a jogot, hogy az átmeneti időszak végét követően további elismeréseket szerezzenek a képesítéseikről az uniós jog alapján, akár a fogadó államban, akár a munkavégzés helye szerinti államban, akár bármely más uniós tagállamban.

A megállapodás nem foglalkozik az Egyesült Királyságban vagy az EU-ban az átmeneti időszak vége előtt szerzett, azonban el nem ismert szakmai képesítésekkel, vagy azoknak a szakmai képesítésekkel, amelyeknek a másik oldalon való elismerése az említett időpont előtt nem volt folyamatban.

2.15. 27. cikk – Elismert szakmai képesítések

2.15.1. Általános megközelítés

A 27. cikk ismerteti a megállapodás alapján szerzett jogokat elismerő határozatok típusait; azokat az államokat, amelyekben ezeket a határozatokat szerzett jogként biztosítják (fogadó állam vagy a munkavégzés helye szerinti állam); a határozatok szerzett jogként való biztosításának hatásaként kedvezményezett személyeket (a megállapodás hatálya alá tartozó személyeket);, valamint a határozatok szerzett jogként való biztosításának joghatását az érintett államokban.

Mit jelent a szerzett jogként való biztosítás?

A megállapodás 27. cikke lényegében véve azoknak a határozatoknak az elismerésére terjed ki, amelyeket négy konkrét uniós jogi eszközzel – nevezetesen a szakmai képesítések elismeréséről szóló irányelvvel (2005/36/EK irányelv), az ügyvédek letelepedéséről szóló irányelvvel (98/5/EK irányelv), a jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgálókról szóló irányelvvel (2006/43/EK irányelv) és a mérgező anyagokról szóló irányelvvel (74/556/EGK irányelv) – összhangban fogadtak el.

2.15.2. A 27. cikk (1) bekezdésének a) pontja és 27. cikk (2) bekezdése: a szakmai képesítések elismeréséről szóló irányelven alapuló elismerések

A megállapodás hatálya a 2005/36/EK irányelv III. címében előírt letelepedési célú elismerés mindhárom alábbi típusára kiterjed:

- a) az általános rendszer szerinti elismerések (a 2005/36/EK irányelv 10. és azt követő cikkei);
- b) a szakmai tapasztalaton alapuló elismerések (a 2005/36/EK irányelv 16. és azt követő cikkei); valamint
- c) a képzési minimumkövetelmények koordinálásán alapuló elismerések (a 2005/36/EK irányelv 21. és azt követő cikkei).

Ezek az elismerések a következőket foglalják magukban:

- A megállapodás 27. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében: a 2005/36/EK irányelv 3. cikke (3) bekezdésének hatálya alá tartozó harmadik országbeli szakmai képesítések elismerései.

Ezek olyan harmadik országbeli szakmai képesítések valamely uniós tagállam vagy az Egyesült Királyság általi elismerését jelentik, amelyeket egy másik uniós tagállamban vagy az Egyesült Királyságban a 2005/36/EK irányelv 2. cikkének (2) bekezdése alapján már elismertek, és amelyeket az (uniós vagy egyesült királysági) képesítéseknek megfelelően honosítottak, mivel birtokosuk az uniós tagállamban vagy az Egyesült Királyságban való első elismerést követően az érintett szakma tekintetében hároméves tapasztalatot szerzett az azokat eredetileg elismerő államban (uniós tagállamban vagy az Egyesült Királyságban).

A megállapodás hatálya ezért nem terjed ki a harmadik országbeli képesítések valamely uniós tagállamban vagy az Egyesült Királyságban való első elismerésére, hanem csak a későbbi elismerésekre, amennyiben a 2005/36/EK irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében előírt feltételek teljesülnek.

- A 27. cikk (2) bekezdésének b) pontja értelmében: a részleges hozzáférést biztosító határozatok a 2005/36/EK irányelv 4f. cikkével összhangban.
- A 27. cikk (2) bekezdésének c) pontja értelmében: az európai szakmai kártya elektronikus eljárása keretében megszerzett, letelepedés céljából történő elismerésről szóló határozatok.

Az európai szakmai kártya elismerési eljárásai jelenleg az általános ápolók, a gyógyszerészek, a fizioterapeuták, a hegyi vezetők és az ingatlanügynökök számára állnak rendelkezésre.

Fontos megjegyezni, hogy a megállapodás csak magának az elismerő határozatnak a folyamatos érvényességét és hatályát biztosítja; nem biztosít folyamatos hozzáférést az érintett hatóságok és szakemberek alapul szolgáló elektronikus hálózatahoz (az IMI európai szakmai kártya modul) (lásd a megállapodás 8. és 29. cikkét). A szakemberek azonban tájékoztató célból zavartalanul hozzáférhetnek majd az európai szakmai kártya online interfészéhez.

A 2005/36/EK irányelv hatálya alá tartozó határozatoknak a megállapodás által nyújtott szerzett jogként való biztosítása azzal a konkrét hatással jár, hogy a fogadó állam által esetlegesen megkövetelt nyelvismeretet és/vagy az egészségbiztosítási alapok általi jóváhagyást továbbra is figyelembe kell venni, szem előtt tartva a 2005/36/EK irányelv releváns rendelkezéseit, nevezetesen annak 53. és 55. cikkét.

2.15.3. A 27. cikk (1) bekezdésének b) pontja: az ügyvédek letelepedéséről szóló irányelven alapuló elismerések

A megállapodás a személyi hatálya alá tartozó személyek esetében szerzett jogként biztosítja azokat a határozatokat, amelyek szerint az uniós vagy az egyesült királysági ügyvédek a 98/5/EK irányelv (amely megkönnyíti az ügyvédi hivatás folyamatos gyakorlását a képzítés megszerzése szerinti tagállamtól eltérő tagállamban) 10. cikkének (1) és (3) bekezdése alapján befogadták a fogadó állam vagy a munkavégzés helye szerinti állam ügyvédi szakmájába.

A szerzett jogként való biztosítás joghatásaként az uniós polgárok és az egyesült királysági állampolgárok tekintetében megszűnik minden olyan helyi állampolgársági követelmény, amely korlátozhatja az ügyvédi hivatás gyakorlását a fogadó államban vagy a munkavégzés helye szerinti államban.

A szerzett jogként való biztosítás joghatása a fogadó államra és a munkavégzés helye szerinti államra korlátozódik.

Ezért azon egyesült királysági állampolgárságú egyesült királysági ügyvédek tekintetében, akik bármely uniós tagállamban élvezhették e rendelkezések előnyeit, a megállapodás nem írja elő a két vonatkozó uniós jogi irányelv – nevezetesen a 77/246/EGK és a 98/5/EK irányelv – alkalmazását az érintett fogadó államon vagy munkavégzés helye szerinti államon kívül.

2.15.4. A 27. cikk (1) bekezdésének c) pontja: a jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgálókról szóló irányelven alapuló elismerések

Ami a megállapodás személyi hatálya alá tartozó személyeket illeti, a 2006/43/EK irányelv 14. cikke alapján az eredetileg az EU-ban vagy az Egyesült Királyságban jóváhagyást szerzett, jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgálókra vonatkozó, a fogadó államban és a munkavégzés helye szerinti államban kiadott jóváhagyások továbbra is joghatással bírnak a fogadó államban és a munkavégzés helye szerinti államban, és a kedvezményezettek a korábbiakhoz hasonlóan továbbra is gyakorolhatják szakmájukat.

2.15.5. A 27. cikk (1) bekezdésének d) pontja: a mérgező anyagokról szóló irányelven alapuló elismerések

Ami a megállapodás személyi hatálya alá tartozó személyeket illeti, a 74/556/EGK irányelv vonatkozó rendelkezései alapján a fogadó államban vagy a munkavégzés helye szerinti államban letelepedés céljából megszerzett jóváhagyások a megállapodás alapján továbbra is joghatással bírnak.

2.15.6. Általános hatások

A 27. cikk által nyújtott szerzett jogként való biztosítás azzal a joghatással jár, hogy a letelepedett kedvezményezettek az adott esetnek megfelelően a fogadó állam vagy a munkavégzés helye szerinti állam állampolgáraival azonos feltételek mellett gyakorolhatják szakmájukat és az érintett szakmai tevékenységeket az említett területeken.

Az egyenlő bánásmód azonban nem terjed ki arra, hogy az uniós jog alapján bármely más egységes piaci jogot biztosítsanak a kedvezményezetteknek az említett konkrét szerzett jogi joghatások által érintett területektől eltérő területeken történő szolgáltatásnyújtás tekintetében.

2.16. **28. cikk – A szakmai képesítések elismerésével kapcsolatos folyamatban lévő eljárások**

2.16.1. Hatály

A 28. cikk a személyi és tárgyi hatálya tekintetében a megállapodás 27. cikkét tükrözi, és felöleli a szakmai képesítések elismerése iránti, az átmeneti időszak vége előtt hivatalosan benyújtott és elbírálás alatt lévő kérelmeket. Minden ilyen folyamatban lévő eljárás (beleértve az esetlegesen előírt ellentételezési intézkedést is) a vonatkozó uniós jogszabályokban előírt szabályokkal és eljárásokkal összhangban a jogerős határozat illetékes hatóság általi meghozataláig folytatódik, majd lezárásra kerül.

Az alábbi két konkrét kérdést kell megemlíteni:

- A 28. cikk hatálya nem csupán a folyamatban lévő közigazgatási eljárásokra terjed ki, hanem az átmeneti időszak végét követően indítható bírósági eljárásokra és fellebbezésekre is. A rendelkezés kiterjed továbbá az átmeneti időszak végén folyamatban lévő, releváns bírósági eljárásokra is;
- Ami az európai szakmai kártya eljárása keretében előterjesztett, képesítések elismerése iránti, elbírálás alatt lévő kérelmeket illeti, a 28. cikk második albekezdése megerősíti, hogy ezeket a vonatkozó uniós jogi rendelkezéseknek megfelelően le kell zárni.

Amennyiben az átmeneti időszak végétől az európai szakmai kártya eljárásának lezárásáig az alapul szolgáló érintett elektronikus hálózathoz (IMI-modul) való folyamatos hozzáférésre lesz szükség, a megállapodás 29. cikkének (2) bekezdése az IMI-modulhoz való korlátozott hozzáférést lehetővé tevő külön rendelkezéssel egészül ki.

2.16.2. Joghatások

A 28. cikk alapján lezárt eljárások joghatásainak meg kell egyezniük a megállapodás 27. cikke alapján szerzett jogként biztosított elismerő határozatoknak a fentiekben kifejtett joghatásaival.

2.17. **29. cikk – A szakmai képesítések elismerésével kapcsolatos közigazgatási együttműködés**

2.17.1. Az illetékes hatóságok közötti együttműködési kötelezettség

A 29. cikk (1) bekezdése biztosítja, hogy az Egyesült Királyság és az uniós tagállamok illetékes hatóságait továbbra is általános együttműködési kötelezettség terhelje a megállapodás 28. cikkének hatálya alá tartozó valamennyi folyamatban lévő elismerési eljárás vizsgálatának időtartama alatt.

Ez a rendelkezés továbbá általános mentességet biztosít minden olyan nemzeti előírás alól, amely akadályozhatja a kérelmezőkre, azok szakmai képezésére, valamint általános és szakmai magatartására vonatkozó releváns információk külföldi hatóságokkal való cseréjét a kérelmezők szakmai képezésének elismeréséig vagy a fogadó államban vagy a munkavégzés helye szerinti államban a szakmájukba való beilleszkedéséig.

Ez a kötelezettség és mentesség szükséges annak biztosításához, hogy az elismerési eljárás során megfelelően kezeljék a közbiztonsági aggályokat.

2.17.2. A belső piaci információs rendszerhez való korlátozott hozzáférés a kilépést követően

Amint azt már említettük, a 29. cikk (2) bekezdése átmeneti eltérést biztosít a megállapodás 8. cikkétől, lehetővé téve az Egyesült Királyság hatóságai számára, hogy mindaddig hozzáférjenek az európai szakmai kártyára vonatkozó IMI-modulhoz, amíg az az átmeneti időszak végén folyamatban lévő elismerési eljárások lezárásához szükséges.

Ez a használat az átmeneti időszak végétől számított 9 hónapra korlátozódik, amikor – a szóban forgó eljárásokra alkalmazandó szoros határidőkre tekintettel – valamennyi ilyen eljárás lezárul.

3. III. CÍM – A SZOCIÁLIS BIZTONSÁGI RENDSZEREK KOORDINÁLÁSA

A szociális biztonsági rendszerek koordinációja keretében a személyek alábbi három kategóriája érintett:

1. azok a személyek, akikre a megállapodás 30. cikke alapján alkalmazni kell, illetve tovább kell alkalmazni a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendeletben és a 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló 987/2009/EK rendeletben foglalt koordinációs szabályokat;
2. azok a személyek, akikre a megállapodás 32. cikke alapján csak a koordinációs szabályok egy részét kell tovább alkalmazni vagy akikre azok a jövőben bizonyos körülmények miatt alkalmazandóvá válnak;
3. a megállapodás hatályán kívül eső személyek, akikre az Egyesült Királyság és az Unió közötti kapcsolatokra vonatkozó koordinációs szabályok nem alkalmazandók.

3.1. 30. cikk – Személyi hatály

3.1.1. Általános megjegyzések

A megállapodás 30. cikke azokat a személyeket határozza meg, akikre a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó valamennyi szabályt alkalmazni kell:

- az első bekezdés felsorolja azokat a hatálya alá tartozó különböző helyzeteket, amikor az adott személyek az Egyesült Királyságot és valamely uniós tagállamot érintő, határon átnyúló szociális biztonsági helyzetben vannak;
- a második bekezdés meghatározza az említett szabályoknak a 30. cikk (1) bekezdésében szereplő említett személyekre történő alkalmazása határidejét;
- a harmadik bekezdés kiegészítő rendelkezést tartalmaz, amely szerint a III. cím hatálya még akkor is kiterjed a megállapodás második része II. címében szereplő személyi hatály alá tartozó személyekre, ha azok nem, vagy már nem tartoznak a 30. cikk (1) bekezdésének hatálya alá;
- a negyedik bekezdés meghatározza az említett szabályoknak a 30. cikk (3) bekezdésében szereplő említett személyekre történő alkalmazása határidejét;
- az ötödik bekezdés kifejti, hogy a családtagok és túlélő hozzátartozók csak annyiban tartoznak a 30. cikk hatálya alá, amennyiben e minőségükben a 883/2004/EK rendelet jogokat és kötelezettségeket ruház rájuk.

A megállapodás 31. cikkének (2) bekezdésében említettek szerint, az e cím keretében használt fogalommeghatározásokat a 883/2004/EK rendeletben alkalmazott fogalommeghatározásokra hivatkozással kell értelmezni.

A megállapodás 30. cikkének (1) bekezdése azokra a személyekre hivatkozik, akik valamely uniós tagállam vagy az Egyesült Királyság „jogszabályainak hatálya alá tartoznak”. Ezt a helyzetet a 883/2004/EK rendelet II. címében szereplő kollíziós szabályok alapján kell meghatározni.

A szociális biztonsági koordináció személyi hatálya kifejezetten a megállapodás második részének III. címére vonatkozik, és nem feltétlenül felel meg a II. cím szerinti személyi hatálynak. Például előfordulhatnak olyan körülmények, amelyek esetén a II. cím hatályán kívül eső személyek mégis a III. cím hatálya alá tartoznak (pl. azok, akik a megállapodás 32. cikkének hatálya alá tartoznak).

Mivel a megállapodás második részének II. és III. címében szereplő célok eltérnek egymástól, a megállapodás második részének mindkét címében használt fogalmak (például a „tartózkodás”, a „határ menti ingázó munkavállaló” vagy a „kiküldetés” fogalma) eltérő jelentéssel bírhatnak az azokban alkalmazott uniós jogi rendelkezések különböző személyi hatályának és az Európai Unió Bírósága által adott értelmezésüknek megfelelően.

Például az e megállapodás második részének III. címében használt „szokásos tartózkodási hely” fogalmát a 883/2004/EK rendelet 1. cikkének j) pontjában szereplő meghatározás (a személy szokásos tartózkodási helye) és a 987/2009/EK rendelet 11. cikkében szereplő további magyarázat szerint kell értelmezni (a továbbiakban: szokásos tartózkodási hely). A szociális biztonsági rendszerek koordinációjával foglalkozó igazgatási bizottság által jóváhagyott, az Európai Unióban, az Európai Gazdasági Térségben és Svájcban alkalmazandó jogszabályokról szóló gyakorlati útmutató részletesebb magyarázatot nyújt a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó szabályok értelmében vett „szokásos tartózkodási hely” fogalmáról. Ez a 883/2004/EK rendelet szerinti fogalom eltérő jelentéssel bír, és nem tévesztendő össze az e megállapodás második részének II. címében szereplő „tartózkodás” fogalmával, amely a 2004/38/EK irányelv III. fejezetéből származik.

Ez a példa, amikor a „tartózkodás” uniós jogi eszközökben szereplő két fogalma nem egyezik meg egymással, a diákok helyzetére vonatkozik. A szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó szabályok alkalmazásában a diákok főszabály szerint megtartják a származási tagállamban lévő szokásos tartózkodási helyüket és ideiglenesen tartózkodnak a tanulmányaik helye szerinti tagállamban. Ugyanakkor a diákokat a 2004/38/EK irányelvben foglalt feltételek szerint megilleti a tartózkodás joga a tanulmányaik helye szerinti tagállamban.

További példát nyújt a megállapodás második részének II. címe és III. címe közötti kapcsolat szemléltetésére az a horvát állampolgár, aki:

- az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyságban dolgozik és a szokásos tartózkodási helye is ott található;
- 2022-ben a megállapodás 16. cikke alapján huzamos tartózkodási jogot szerez az Egyesült Királyságban;
- 2025-ben visszatér Horvátországba, és oda teszi át a szokásos tartózkodási helyét;
- ugyanakkor a megállapodás második részének II. címe értelmében öt egymást követő éven keresztül megtartja a huzamos tartózkodási jogot az Egyesült Királyságban.

Amíg ez a horvát állampolgár a megállapodás második része II. címének értelmében megtartja az Egyesült Királyságban való huzamos tartózkodási jogot, az Egyesült Királyságba való visszatérése esetén jogosult lesz a III. cím rendelkezéseiből származó előnyökre. Továbbá mindaddig, amíg az adott állampolgár megtartja az Egyesült Királyságban való huzamos tartózkodási jogot, jogosult lesz az ottani szociális ellátások kivételére (pl. álláskeresési ellátás, ha álláskereső) vagy európai egészségbiztosítási kártyájának használatára az Egyesült Királyságban.

A tartózkodás fent említett két fogalmától függetlenül a kilépésről rendelkező megállapodás második része III. címének hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárok jogszerű tartózkodáshoz való jogát az Unió másodlagos joga vagy a nemzeti jogszabályok szerinti jogszerű tartózkodásként kell értelmezni.

A megállapodás III. címének hatálya alá tartozó személyek esetében a 883/2004/EK rendelet koordinációs szabályainak a III. címből eredő alkalmazása önmagában véve nem jelent a fogadó államban való mozgáshoz vagy tartózkodáshoz való jogot. Kizárólag azt határozza meg, hogy ez a helyzet milyen jogkövetkezményekkel jár szociális biztonsági lefedettség tekintetében. Például a megállapodás alapján az átmeneti időszak végét követően szolgáltatásnyújtás céljából már nem lehet munkavállalókat kiküldeni az Egyesült Királyságból vagy az Egyesült Királyságba.

3.1.2. A 30. cikk (1) bekezdése: személyi hatály (általános rendelkezés)

3.1.2.1. A 30. cikk (1) bekezdése

A megállapodás 30. cikkének (1) bekezdése a következő személykategóriákról tesz említést:

- *Uniók polgárok* – az uniós tagállamok polgárai
- *Egyesült királysági állampolgárok* – az Egyesült Királyság nemzeti jogszabályaiban meghatározottak szerint
- *Hontalan személyek és menekültek*, akik valamely uniós tagállamban vagy az Egyesült Királyságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkeznek
- *Harmadik országbeli állampolgárok*, akik jogszerűen tartózkodnak valamely uniós tagállamban vagy az Egyesült Királyságban
- a fenti kategóriák családtagjai és túlélő hozzátartozói.

Ezek a személyek a megállapodás második része III. címének hatálya alá tartoznak, ha teljesítik az e cikk (1) bekezdésében meghatározott feltételeket:

- **a) és b) pont:** Az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyság jogszabályainak hatálya alá tartozó uniós polgárok, és fordítva (függetlenül az adott személy szokásos tartózkodási helyétől). Ez minden olyan személyre kiterjed, akik a 883/2004/EK rendelet II. címe alapján az Egyesült Királyság jogszabályainak vagy valamely tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak, az e rendelet 11. cikkének (2) bekezdésében említett eseteket is beleértve.

- **c) és d) pont:** Az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező és (az előző franciabekezdéssel megegyező értelemben) valamely tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozó uniós polgárok, és fordítva.
- **e) pont:** Az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyságban keresőtevékenységet folytató, azonban a 883/2004/EK rendelet II. címe alapján valamely uniós tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozó uniós polgárok, és fordítva. A rendelet 11. cikkének (2) bekezdésében említett pénzbeli ellátásban való részesülést annak alkalmazásában keresőtevékenységként kell kezelni. Ez a szokásos tartózkodási helytől függetlenül alkalmazandó.
- **f) pont:** A fent említett helyzetek egyikében lévő menekültek és hontalan személyek, azzal a további feltétellel, hogy jogszerűen tartózkodnak az Egyesült Királyságban vagy valamely uniós tagállamban.
- **g) pont:** A fent említett helyzetek egyikében lévő harmadik országbeli állampolgárok azzal a további feltétellel, hogy (az Unió másodlagos joga vagy a nemzeti jogszabályok értelmében) jogszerűen tartózkodnak az Egyesült Királyságban vagy valamely uniós tagállamban, és határokon átnyúló helyzetben vannak valamely uniós tagállam és az Egyesült Királyság között. Ez a rendelkezés nem alkalmazandó, ha az érintett uniós tagállam Dánia. Azok a harmadik országbeli állampolgárok, akik olyan, uniós tagállamok közötti határokon átnyúló komponensekkel rendelkeznek, amelyek nem érintik az Egyesült Királyságot, a 883/2004/EK rendelet és a 987/2009/EK rendelet harmadik országok e rendeletek által csupán állampolgárságuk miatt nem érintett állampolgáraira való kiterjesztéséről szóló 1231/2010/EU rendelet hatálya alá tartoznak, nem pedig e megállapodás 30. cikke (1) bekezdése g) pontjának hatálya alá.
- **a)–g) pont:** A fenti franciabekezdések egyikében említett személyek valamelyikének családtagjai (a 883/2004/EK rendelet 1. cikkének i) pontjában szereplő meghatározás szerint), állampolgárságuktól függetlenül (további magyarázat e fejezet végén található). A megállapodás hatálya alá tartoznak az átmeneti időszak vége után született azon családtagok is (pl. újszülött gyermek vagy új élettárs), akik együtt élnek a jogosulttal és a megállapodás 30. cikkének (1) bekezdésének hatálya alá tartozó helyzetben vannak.
- **a)–g) pont:** A fenti franciabekezdések egyikében említett személyek valamelyikének túlélő hozzátartozói, amennyiben az elhunyt személy az átmeneti időszak végén megfelelt a feltételeknek, és az említett személy halála az átmeneti időszak vége után következett be. Ellenkező esetben a túlélő hozzátartozó csak a megállapodás 32. cikke szerinti előnyökre jogosult.

3.1.2.2. Példák a 30. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó helyzetekre

A 30. cikk (1) bekezdése például azokra a személyekre vonatkozik, akik az átmeneti időszak végén a következő helyzetekben vannak:

- **a) és b) pont:**
 1. Portugáliába költöző egyesült királysági állampolgár, aki az átmeneti időszak végén Portugáliában dolgozik és a Portugáliában tartózkodó családtagjaival együtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik ott (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló portugál jogszabályokra is figyelemmel);
 2. az Egyesült Királyságban dolgozó és szokásos tartózkodási hellyel rendelkező lengyel állampolgár (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel), aki családtagjaival együtt Lengyelországban tartózkodik;
 3. 1990-ben Máltán született és az átmeneti időszak végén ott dolgozó és szokásos tartózkodási hellyel rendelkező egyesült királysági állampolgár (aki nem rendelkezik máltai állampolgársággal), családtagjaival együtt (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló máltai jogszabályokra is figyelemmel);
 4. az Egyesült Királyságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező, Belgiumban dolgozó és hetente legalább egyszer hazatérő egyesült királysági állampolgár (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló belga jogszabályokra is figyelemmel);
 5. Franciaországban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező, az Egyesült Királyságban dolgozó és havonta kétszer hazatérő francia állampolgár (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel);
 6. az Európai Unió egész területén repülő, németországi hazai bázissal rendelkező egyesült királysági pilóta (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (5) bekezdésén alapuló német jogszabályokra is figyelemmel); a hazai bázist a 3922/91/EK rendelet alapján kell meghatározni;
 7. az Egyesült Királyságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező és ott munkát kereső, inaktív bolgár állampolgár (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének e) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel);

8. francia állampolgár, aki soha nem dolgozott az Egyesült Királyságban és csak Franciaországból kap nyugdíjat, továbbá az Egyesült Királyságban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének e) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel, ugyanezen rendelet 24. és 29. cikke alapján a betegségi ellátások tekintetében Franciaország az illetékes);
 9. az Egyesült Királyságból és Spanyolországból nyugellátásban részesülő, és Spanyolországban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező egyesült királysági nyugdíjas (a 11. cikk (3) bekezdésének e) pontján alapuló spanyol jogszabályokra is figyelemmel, a betegségi ellátásokat a 883/2004/EK rendelet 23. és 29. cikke alapján Spanyolország biztosítja);
 10. az Egyesült Királyságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező svéd diák, aki az Egyesült Királyságtól az összes kiadását fedező ösztöndíjat kap, az Egyesült Királyságban bérel lakást és a hétköznapiakat és a hétvégeket mindig ott tölti (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének e) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel);
 11. az Egyesült Királyságban dolgozó lengyel állampolgár, aki az Egyesült Királyság által nyújtott anyasági ellátásban részesül, amikor ideiglenesen visszatér Lengyelországba, hogy az átmeneti időszak vége előtt ott szüljön (a 883/2004/EK rendelet 11. cikkének (2) bekezdésén és (3) bekezdésének a) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel); a szülési szabadság után folytathatja a munkát az Egyesült Királyságban, és továbbra is e megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik;
 12. egy egyesült királysági állampolgár túlélő hozzátartozója, amennyiben az egyesült királysági állampolgár az átmeneti időszak végén Franciaországban dolgozik (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló francia jogszabályokra is figyelemmel); az egyesült királysági állampolgár 2023-ban elhalálozik; a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének hatálya kiterjed az egyesült királysági állampolgár halálának következtében francia túlélő hozzátartozói ellátásban részesülő személyekre, függetlenül a túlélő hozzátartozók állampolgárságától és attól, hogy az Egyesült Királyságban vagy valamely uniós tagállamban tartózkodnak-e.
- c) és d) pont
1. az Egyesült Királyságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező holland állampolgár, aki Hollandiában dolgozik és hetente legalább egyszer hazatér (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló holland jogszabályokra is figyelemmel);
 2. egész családjával együtt Franciaországban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező egyesült királysági állampolgár, aki az Egyesült Királyságban dolgozik és havonta kétszer hazatér Franciaországba (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel);
 3. az Egyesült Királyságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező német állampolgár, aki az átmeneti időszak végét meghaladó időszakra terjedő időnyomunka végzése céljából utazik Németországba (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló német jogszabályokra is figyelemmel);
 4. az országa Egyesült Királyságban lévő nagykövetségén dolgozó és az Egyesült Királyságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező román diplomata – aki Romániában bérelt házban lakott és családjával együtt az Egyesült Királyságba költözött (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének b) pontján alapuló román jogszabályokra is figyelemmel);
- e) pont:
1. az országa Egyesült Királyságban lévő nagykövetségén dolgozó és Finnországban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező finn diplomata, akinek a családja Finnországban él, ahol a diplomata valamennyi szabadságát tölti (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének b) pontján alapuló finn jogszabályokra is figyelemmel);
 2. egy horvát állampolgár, akit a rendelet 12. cikke értelmében 6 hónapos képzésre az Egyesült Királyságba küldtek (a 883/2004/EK rendelet 12. cikkén alapuló horvát jogszabályokra is figyelemmel);
 3. egy, az Egyesült Királyság lobogója alatt közlekedő tengeri hajón dolgozó máltai állampolgár (ezt a helyzetet értelemszerűen az Egyesült Királyság területén történő keresőtevékenységnek kell tekinteni), akinek a szokásos tartózkodási helye Máltán van, és olyan vállalkozás fizeti ezért a tevékenységért, amelynek létesítő okirat szerinti székhelye vagy telephelye Máltán található (a 883/2004/EK rendelet 11. cikkének (4) bekezdésén alapuló máltai jogszabályokra is figyelemmel);
 4. Belgiumban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező belga állampolgár, aki szokásosan Belgiumban és az Egyesült Királyságban is tevékenységet végez alkalmazottként és/vagy önálló vállalkozóként (ha a 883/2004/EK rendelet 13. cikkén alapuló belga jogszabályok hatálya alá tartozik);

5. Portugáliában szokásos tartózkodási hellyel rendelkező portugál állampolgár, aki Portugáliában (nem jelentős részben) és az Egyesült Királyságban egyaránt dolgozik, a 883/2004/EK rendelet 16. cikkén alapuló eltérést engedélyező megállapodás szerinti portugál jogszabályokra is figyelemmel. Ez a személy legalább a megállapodás 16. cikkében jelzett ideig a megállapodás hatálya alatt marad.

A 30. cikk (1) bekezdése az uniós tagállamokban vagy az Egyesült Királyságban jogszerűen tartózkodó hontalanokra és menekültekre, valamint harmadik országbeli állampolgárokat is vonatkozik mindaddig, amíg azok a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének a)–e) pontjában említett helyzetek valamelyikében vannak. Tehát például:

1. a megállapodás 30. cikkének (1) bekezdése kiterjed arra a pakisztáni állampolgárra, aki az átmeneti időszak végén jogszerűen tartózkodik az Egyesült Királyságban, és Franciaországban dolgozik (a 859/2003/EGK rendelet – amelynek alkalmazásában az Egyesült Királyság részt vesz – következményeként alkalmazott 1408/71/EGK rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontján alapuló francia jogszabályokra is figyelemmel);
2. arra a marokkói állampolgárra, aki Belgiumban jogszerűen tartózkodik, és Belgiumban és az Egyesült Királyságban dolgozik (a 859/2003/EGK rendelet következményeként alkalmazott 1408/71/EGK rendelet 14. cikke (2) bekezdése b) pontjának i. alpontján alapuló belga jogszabályokra is figyelemmel);
3. a megállapodás 30. cikkének (1) bekezdése azonban nem terjed ki arra az Egyesült Királyságban jogszerűen tartózkodó indiai állampolgárra, akinek a helyzete egyetlen uniós tagállamot sem érint. Nem terjed ki arra a mexikói állampolgárra sem, aki az átmeneti időszak végén nem jogszerűen tartózkodott az Egyesült Királyságban vagy valamely uniós tagállamban.

A 30. cikk (1) bekezdése kiterjed az e cikk (1) bekezdésében említett helyzetek egyikében lévő személyek családtagjaira és túlélő hozzátartozóira is. Ezenkívül a családtagok jogait illetően különbséget kell tenni a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének d) és e) pontja között, amelyek eltérő hatállyal rendelkeznek pl. az átmeneti időszak vége után született gyermekek tekintetében (lásd a 32. cikk (1) bekezdésének d) és e) pontjára vonatkozó iránymutatást).

Nem szükséges, hogy maguk a családtagok vagy túlélő hozzátartozók határokon átnyúló helyzetben legyenek. Például előfordulhat, hogy egy, az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyságban dolgozó és később ott elhalálozó cseh állampolgár túlélő hozzátartozói soha nem hagyták el a Cseh Köztársaságot. E túlélő hozzátartozók azonban a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartoznak. A 30. cikk (1) bekezdése csak azt írja elő, hogy az elhunyt személy az ott meghatározott helyzetek egyikében legyen (példáan az Egyesült Királyság jogszabályainak hatálya alá tartozó uniós polgár), anélkül, hogy hasonló feltételt írna elő a túlélő hozzátartozói esetében. Ez a hatály a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó szabályok által az említett túlélőt a hozzátartozói vagy családi minőségében megillető jogokra vonatkozik.

A családtagok és a túlélő hozzátartozók a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó szabályokból eredő, túlélő hozzátartozói vagy családi minőségben biztosított jogok tekintetében tartoznak a megállapodás hatálya alá.

A megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének hatálya nem terjed ki azokra a személyekre, akik az átmeneti időszak végén belföldi helyzetben vannak (például egy görög állampolgár, aki mindig Görögországban dolgozott és tartózkodott). Ha ezek a személyek a jövőben úgy döntenek, hogy az Egyesült Királyságba költöznek, ezt a megállapodás hatályán kívül eső jövőbeni mozgásnak kell tekinteni.

3.1.3. A 30. cikk (2) bekezdése: a „megszakítás nélkül” kifejezés jelentése

A megállapodás biztosítja a 883/2004/EK és a 987/2009/EK rendelet alkalmazását mindaddig, amíg a szóban forgó helyzet változatlan marad, vagy az érintett személyek továbbra is megszakítás nélkül olyan helyzetben vannak, amely egyidejűleg érinti az Egyesült Királyságot és valamely uniós tagállamot. Nem minden, az érintett személy helyzetében bekövetkezett változás tekintendő egyetlen változásnak. Az e megállapodás 30. cikkének (1) bekezdésében említett különböző kategóriák közötti váltások során fennmarad az e megállapodás 30. cikkének (1) bekezdésének hatálya alá tartozó azon személy jogállása, akire a 883/2004/EK és a 987/2009/EK rendelet alkalmazandó. Ha ilyen váltás történik, természetesen nem alkalmazható a megállapodás 30. cikkének (1) bekezdésében foglalt, az „átmeneti időszak végén” fennálló helyzetre hivatkozó feltétel. Határon átnyúló helyzetekben a „megszakítás nélkül” kifejezést olyan rugalmas módon kell értelmezni, hogy a két helyzet közötti rövid időszakok – például az új szerződés teljesítésének megkezdése előtti egy hónapos munkaszünet – ne legyenek károsak (analógia útján a C-482/93. sz. Klaus-ügy).

Például egy, az Egyesült Királyságban tartózkodó és az átmeneti időszak végén ott egyesült királysági munkáltató által foglalkoztatott lengyel állampolgár továbbra is a 30. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozik:

1. mindaddig, amíg a helyzet változatlan marad;

2. még a helyzet megváltozása esetén is, ha továbbra is az e megállapodás 30. cikkének (1) bekezdésének hatálya alá tartozó helyzetek egyikében van. Tehát az adott személy a megállapodás hatálya alá tartozik például, ha:
- a. továbbra is az egyesült királysági munkáltatónál dolgozik, azonban kiegészítő munkát vállal Franciaországban (a 883/2004/EK rendelet 13. cikkén alapuló egyesült királysági vagy francia jogszabályokra is figyelemmel, attól függően, hogy érdemi tevékenységet folytat-e az Egyesült Királyságban);
 - b. továbbra is az egyesült királysági munkáltatónál dolgozik, azonban szokásos tartózkodási helyét Franciaországba helyezi át (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel);
 - c. továbbra is az egyesült királysági munkáltatónál dolgozik, és Portugáliába utazik nyaralni;
 - d. már nem végez munkát a brit munkáltatónál, és Franciaországban kezd dolgozni, miközben továbbra is az Egyesült Királyságban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló francia jogszabályokra is figyelemmel);
 - e. a munkaszerződését megszünteti, és másikat köt egy ír munkáltatóval, azonban a munkát továbbra is az Egyesült Királyságban végzi (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel);
 - f. munkanélkülivé válik anélkül, hogy álláskeresői ellátásban részesülne, és továbbra is az Egyesült Királyságban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének e) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel);
 - g. munkanélkülivé válik, és az Egyesült Királyságtól álláskeresői ellátásban részesül, és ezt az ellátást kiviszi Lengyelországba, ahol a 883/2004/EK rendelet 64. cikke alapján állást keres; miután a lengyelországi álláskeresőse nem járt sikerrel, visszatér az Egyesült Királyságba, és továbbra is álláskeresői ellátásban részesül és ott keres állást (a 11. cikk (3) bekezdésének a) pontján és a 11. cikk (2) bekezdésén alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel);
 - h. megszünteti a szerződést és az Egyesült Királyságban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, miközben a nyugdíjkorhatár elérését várja (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének e) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel).

Az ilyen helyzetben lévő személyek azonban többé nem tartoznak a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének hatálya alá, ha már nem dolgoznak az Egyesült Királyságban és szokásos tartózkodási helyüket Lengyelországba (vagy bármely más uniós tagállamba) helyezik át. Például az egyesült királysági álláskeresői ellátást Lengyelországba kivívó lengyel állampolgár ott munkát talál, és szokásos tartózkodási helyét is Lengyelországba helyezi át. Ilyen esetben az adott személy már nem lesz az Egyesült Királyságot érintő helyzetben, a megállapodás 30. cikkének (3) bekezdéséből eredő esetleges jog sérelme nélkül.

Egy adott személy a 30. cikk (1) bekezdésének a)–e) pontjában meghatározott különböző helyzetekbe kerülhet anélkül, hogy kikerülne a 30. cikk (2) bekezdésének hatálya alól. Például:

1. Az az osztrák köztisztviselő, akinek a szokásos tartózkodási helye Ausztriában van és az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyságban dolgozik az osztrák közigazgatási szerveknél, a 30. cikk (1) bekezdése e) pontjának hatálya alá tartozik (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének b) pontján alapuló osztrák jogszabályokra is figyelemmel), amennyiben:
 - kiküldetésének 2023-as lejártaát követően lemond az osztrák közigazgatásban betöltött állásáról és német nyelvtanárként dolgozik az Egyesült Királyságban, ahová szokásos tartózkodási helyét is áthelyezi – a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel) továbbra is a megállapodás hatálya alá tartozik
 - nem elégedett az új munkahelyével, ismét megszünteti a munkaviszonyát, és egy franciaországi iskolában vállal munkát, miközben fenntartja szokásos tartózkodási helyét az Egyesült Királyságban – ebben az esetben továbbra is a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett, az Egyesült Királyságot és valamely uniós tagállamot egyidejűleg érintő helyzetben van (a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló francia jogszabályokra is figyelemmel).
2. Az Egyesült Királyságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező, és az átmeneti időszak végén egy franciaországi székhelyű munkáltatónál az Egyesült Királyságban és Franciaországban egyidejűleg dolgozó egyesült királysági állampolgár:
 - a) kezdetben tevékenységének jelentős részét nem az Egyesült Királyságban, hanem Franciaországban végzi, és a megállapodás 30. cikke (1) bekezdése b) pontjának hatálya alá tartozik (a 883/2004/EK rendelet 13. cikke (1) bekezdésének b) pontján alapuló francia jogszabályokra is figyelemmel);

- b) néhány év múlva tevékenységének jelentős részét már az Egyesült Királyságban végzi, miközben tovább dolgozik Franciaországban, és a megállapodás 30. cikke (1) bekezdése e) pontjának hatálya alá tartozik (a 883/2004/EK rendelet 13. cikke (1) bekezdésének a) pontján alapuló egyesült királysági jogszabályokra is figyelemmel).

Tehát a 883/2004/EK rendelet II. címében foglalt kollíziós szabályok alapján alkalmazandó jogszabályok változása önmagában nem vezet a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének hatálya alóli kizáráshoz mindaddig, amíg az érintett továbbra is az annak hatálya alá tartozó helyzetek egyikében van.

3.1.4. A 30. cikk (3) bekezdése: személyi hatály (kiegészítő rendelkezés)

A 30. cikk (3) bekezdése olyan kiegészítő rendelkezést tartalmaz, amelynek értelmében a megállapodás második része II. címének személyi hatályát meghatározó 10. cikk hatálya alá tartozó azon személyeket, akik nem, vagy már nem tartoznak a 30. cikk (1) bekezdése a)–e) pontjának hatálya alá, szintén megilletik a megállapodás második részének III. címében foglalt, a szociális biztonsági rendszerek teljes koordinációjára vonatkozó rendelkezések előnye.

Például a III. címbe foglalt rendelkezésekből származó előnyök megilletnék az átmeneti időszak végét követően született, és a megállapodás második része II. címének hatálya alá tartozó gyermekeket is.

Ha például egy uniós polgár az átmeneti időszak végén tanulmányokat folytat az Egyesült Királyságban, anélkül, hogy ott a 883/2004/EK rendelet (1) cikkének j) pontja értelmében vett szokásos tartózkodási hellyel rendelkezne, helyzete nem tartozik a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének hatálya alá. A diák azonban megőrzi a megállapodás második részének II. címe szerinti tartózkodási jogát, ha például munkavállalási jogot szerez. Ebben az esetben a megállapodás 30. cikkének (3) bekezdése értelmében a III. cím rendelkezéseiből származó előnyök is megilletik.

Az egyesült királysági állampolgársággal és uniós polgársággal rendelkező kettős állampolgárok szintén a megállapodás 30. cikke (3) bekezdésének hatálya alá tartozhatnak, ha kiterjed rájuk a kilépésről rendelkező megállapodás II. címének hatálya (lásd ezen iránymutatásnak a megállapodás 10. cikkéről szóló 1.2. szakaszát).

Ebből következően:

1. A 30. cikk (3) bekezdésének hatálya kiterjed arra a Spanyolországban született egyesült királysági/spanyol kettős állampolgárra, aki a spanyol szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozott, és az átmeneti időszak vége előtt az Egyesült Királyságba költözött, ahol megszerezte az egyesült királysági állampolgárságot; ez a személy a megállapodás 30. cikke (3) bekezdésének hatálya alá tartozik, és megilletik a megállapodás második részének III. címében foglalt szabályok előnye. Ebben az esetben a helyzete hasonló lenne a megállapodás 30. cikke (1) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozó személyéhez (az Egyesült Királyság jogszabályainak hatálya alá tartozó spanyol/egyesült királysági kettős állampolgár).
2. A megállapodás 30. cikke (3) bekezdésének hatálya azonban nem terjed ki arra az egyesült királysági/olasz kettős állampolgárra, aki Olaszországban született és az átmeneti időszak vége előtt csak ott élt, és az olasz szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozott.

Ez a kiegészítő rendelkezés a megállapodás második része II. címe kedvezményezettjeinek családtagjaira és túlélő hozzátartozóira is alkalmazandó (lásd azonban alább a megállapodás 30. cikkének (5) bekezdését).

3.1.5. A 30. cikk (4) bekezdése: a fogadó államhoz vagy a munkavállalás helye szerinti államhoz fűződő kapcsolat a (3) bekezdés hatálya alá tartozó személyek esetében

A 30. cikk (4) bekezdése biztosítja a 883/2004/EK rendelet és a 987/2009/EK rendelet alkalmazását a 30. cikk (3) bekezdésének hatálya alá tartozó személyekre mindaddig, amíg az érintett helyzet változatlan marad: vagyis amíg a 30. cikk (3) bekezdésének hatálya alá tartozó személyek a megállapodás 13. cikke alapján megőrzik tartózkodási jogukat a fogadó államban, vagy a megállapodás 24. és 25. cikke alapján a munkavállaláshoz való jogot a munkavállalásuk helye szerinti államban.

3.1.6. A 30. cikk (5) bekezdése: családtagok és túlélő hozzátartozók

Ez a rendelkezés kifejti, hogy a „családtagok és túlélő hozzátartozók” kifejezést a 883/2004/EK rendeletben használt fogalmakra való hivatkozással kell értelmezni (lásd még a megállapodás 31. cikkének (2) bekezdését); a „családtagok és túlélő hozzátartozók” csak annyiban tartoznak a 30. cikk hatálya alá, amennyiben e minőségükben jogokat és kötelezettségeket ruháznak rájuk.

3.2. 31. cikk – A szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó szabályok

3.2.1. A 31. cikk (1) bekezdése: tárgyi hatály

A 31. cikk (1) bekezdése biztosítja a 883/2004/EK rendelet és a 987/2009/EK rendelet teljeskörű alkalmazását a 30. cikk (1) bekezdésében említett személyekre.

A koordinációs szabályok a megállapodás I. mellékletében felsorolt rendeletek által módosított formában hatályban maradnak, azzal a lehetőséggel, hogy a megállapodás 36. cikkével összhangban lehetőség van a jövőben szükséges kiigazítások elvégzésére.

Ha a jelenlegi szabályok kivételeket írnak elő az Egyesült Királyság tekintetében – ilyenek például a rendeletek mellékleteiben szereplő egyedi bejegyzések –, azok továbbra is ugyanazokkal a feltételekkel alkalmazandók. Az Egyesült Királyság például nem alkalmazza a 883/2004/EK rendelet 28. cikkének (2)–(4) bekezdését. A megállapodás ezen nem változtat.

A rendeletek mellett kellően figyelembe kell venni a 883/2004/EK rendelet 71. cikke által létrehozott, a szociális biztonsági rendszerek koordinációjával foglalkozó igazgatási bizottság valamennyi vonatkozó határozatát és ajánlását, amelyeket a megállapodás I. melléklete sorol fel.

3.2.2. A 31. cikk (2) bekezdése: fogalommeghatározások

A megállapodás második részének III. címében használt fogalmak a 883/2004/EK rendeletben használt azonos fogalmakra figyelemmel értendők.

Például a „családtag” fogalmának a megállapodás 9. cikke szerinti meghatározása nem releváns a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó rendelkezések összefüggésében, hanem ehelyett a 883/2004/EK rendelet 1. cikkének i) pontjában szereplő fogalommeghatározás lesz irányadó.

3.2.3. A 31. cikk (3) bekezdése: harmadik országbeli állampolgárok

A harmadik országbeli állampolgárok tekintetében az Egyesült Királyság nem vett részt az 1231/2010/EU rendelet elfogadásában. Az 1408/71/EGK és az 574/72/EGK rendelet rendelkezéseinek valamely harmadik ország e rendelkezések által pusztán állampolgárságuk okán nem érintett állampolgáraitra való kiterjesztéséről szóló 859/2003/EK rendelet azonban köti az Egyesült Királyságot.

A 859/2003/EK rendelet értelmében az Egyesült Királyság és a tagállamok (Dánia kivételével) alkalmazzák a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és azok családtagjaira történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK tanácsi rendeletet, valamint a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és azok családtagjaira történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK rendelet végrehajtási szabályainak megállapításáról szóló 574/72/EGK rendeletet.

Ezért a 859/2003/EK rendelet feltételeit teljesítő harmadik országbeli állampolgárok, valamint családtagjaik és túlélő hozzátartozóik esetében a megállapodás 30. és 32. cikkében szereplő, a 883/2004/EK és a 987/2009/EK rendeletre (új rendeletek) való hivatkozásokat a korábbi rendeletek megfelelő rendelkezéseire való hivatkozásként kell értelmezni. Hasonlóképpen, az új rendeletek egyedi rendelkezéseire való hivatkozást a korábbi rendeletek megfelelő rendelkezéseire való hivatkozásként kell érteni.

3.3. 32. cikk – E megállapodás hatálya alá tartozó különleges helyzetek

A 32. cikk azokat a különleges helyzeteket szabályozza, amelyekben a személyeknek a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó szabályokból eredő jogait akkor is védeni kell, ha e személyek nem, vagy már nem tartoznak a megállapodás 30. cikkének hatálya alá.

A személyek e különleges kategóriái tekintetében a 883/2004/EK rendelet és a 987/2009/EK rendelet egyes rendelkezéseit fenn kell tartani. Ezeket a rendelkezéseket e rendeletek általános elveivel – például a megkülönböztetésmentesség vagy az alkalmazandó jogszabályok egységességének elvével – összhangban kell alkalmazni.

3.3.1. A 32. cikk (1) bekezdésének a) pontja és (2) bekezdése: korábbi és jövőbeli időszakok

A 32. cikk (1) bekezdésének a) pontja a korábbi biztosítási, munkavállalói, önálló vállalkozói vagy tartózkodási időszakokon alapuló meglévő és jövőbeli jogokat védi.

Ez a rendelkezés biztosítja, hogy azoknak az uniós polgároknak, akik korábbi egyesült királysági időszakokkal rendelkeznek – és fordítva –, lehetőségük legyen jogosultságokat igényelni, és szükség esetén az időszakok összeszámítására hagyatkozni. A rendelkezés bármely biztosítási, szolgálati, önálló vállalkozói vagy tartózkodási időszakokon alapuló szociális ellátásra vonatkozik, így például az öregségi nyugdíjra, a rokkantsági ellátásra, a munkahelyi balesetek vagy betegség alapján járó ellátásokra vagy a munkanélküli ellátásokra.

Ez a rendelkezés akkor is alkalmazandó, ha az ellátást kizárólag korábbi időszakok alapján, abban az államban nyújtják, amely az ellátásokra való, saját jogszabályai szerinti jogosultságot vizsgálja (függetlenül attól, hogy az említett időszakokat az átmeneti időszak lejárta előtt vagy az után szerezték-e meg), amennyiben nincs szükség összeszámításra, mivel a korábbi időszakok elegendőek az ellátás nyújtásához.

Ugyanakkor az ilyen időszakokból közvetlenül (vagy közvetve) eredő valamennyi jog és kötelezettség fennmarad. „Az ilyen időszakokból eredő jogok és kötelezettségek” az Egyesült Királyság vagy valamely uniós tagállam jogszabályai alapján, a 883/2004/EK rendelet rendelkezéseivel összhangban biztosított, az említett időszakokból eredő jogosultságokat [vagy valamely ellátás ezen időszakokon alapuló nyújtását és minden ebből eredő jogosultságot], valamint a megfelelő kötelezettségeket jelentik. A megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének a) pontjában felsorolt személyek betegségi és családi ellátásaira a megállapodás 32. cikkének (2) bekezdése szerinti különös szabályokat kell alkalmazni (lásd alább, valamint e dokumentum 3.3.6. szakaszát), ezért ezek a jogok kiegészítik az „ilyen időszakokból eredő jogokat és kötelezettségeket”.

Ez jelentheti például a rokkantsági ellátásban való további részesülés céljából a szokásos tartózkodási helyen történő időszakos orvosi vizsgálathoz való jogot (a 987/2009/EK rendelet 87. cikke alapján), vagy a 883/2004/EK rendelet 58. cikkén alapuló kiegészítés fizetésére való jogosultságot.

A szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó szabályok mind az átmeneti időszak lejárta előtt teljesített, mind az ugyanazon személyek által ezen időpont után teljesített időszakokra alkalmazandók lesznek.

Ugyanakkor e rendelkezés második bekezdése biztosítja, hogy a betegségi és családi ellátásokra vonatkozó koordinációs szabályok a 32. cikk (1) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozó személyekre is alkalmazandók legyenek.

A **32. cikk (2) bekezdése**, amely a betegségi ellátásokkal kapcsolatos, a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján ellátásban részesülő személyek vonatkozásában a betegségi ellátások nyújtására vonatkozó illetékességi szabályokra utal. Azokra a helyzetekre vonatkozik, amikor megváltozik az illetékesség, mert az adott személy visszatér egy uniós tagállamba vagy az Egyesült Királyságba, vagy pedig azért, mert egy másik nyugdíjat kezd kapni.

A betegségi ellátások nyújtására vonatkozó illetékesség meghatározására szolgáló kollíziós szabályokat együttesen kell értelmezni, és figyelembe kell venni a személy szokásos tartózkodási helyének esetleges jövőbeli változásait, illetve azt, ha a személy kiegészítő ellátásban részesül, és a 883/2004/EK rendelet vonatkozó szabályait továbbra is alkalmazni kell.

Például egy dán állampolgár az Egyesült Királyságban és Dániában dolgozott. Az átmeneti időszak lejárta előtt visszatér Dániába:

- 2022-ben X évesen eléri a nyugdíjkorhatárt az Egyesült Királyságban, és egyesült királysági nyugdíjban részesül, Dániában pedig inaktív → a betegségi ellátások tekintetében a megállapodás 32. cikkének (2) bekezdése alapján (a 883/2004/EK rendelet 24. cikke) az Egyesült Királyság illetékes;
- két évvel később, X+ 2 éves korában eléri a nyugdíjkorhatárt valamelyik uniós tagállamban, és a dán nyugdíjat is kapni kezdi → Dánia illetékes a betegségi ellátások nyújtására a 883/2004/EK rendelet 23. cikke alapján;
- 2027-ben az akkor hatályos szabályok szerint az Egyesült Királyságba helyezi át a tartózkodási helyét, miközben változatlanul kapja mind a két nyugdíjat → a betegségbiztosítása tekintetében az Egyesült Királyság illetékes (megjegyzendő, hogy a 2027. évi tartózkodásihely-változtatás jövőbeli költözésnek fog minősülni, és nem tartozik majd a megállapodás második részének II. címe szerinti tartózkodási jogok alkalmazási körébe).

A megállapodás 32. cikke (1) bekezdése a) pontjának és (2) bekezdésének alkalmazása a gyakorlatban az alábbiakat fogja eredményezni:

1. Egy olyan német állampolgár esetében, aki:

- egész életében az Egyesült Királyságban dolgozott;
- az átmeneti időszak lejárta előtt, a nyugdíjkorhatár eléréséhez közeli időpontban visszatér Németországba, ahol inaktív marad; és
- amikor eléri a nyugdíjkorhatárt (az átmeneti időszak lejárta előtt vagy az után) a 883/2004/EK rendelet alapján öregségi ellátás iránti kérelmet nyújt be az Egyesült Királyságban.

A már egyesült királysági nyugdíjban részesülő német állampolgár egész élete során:

- a 32. cikk (1) bekezdésének a) pontja alapján:
 - a) mindenféle levonás nélkül jogosult az egyesült királysági nyugdíjra a 883/2004/EK rendelet 7. cikke alapján, miközben szokásos tartózkodási helye Németországban vagy bármely más uniós tagállamban található;
- a 32. cikk (2) bekezdése alapján:
 - b) az Egyesült Királyság S1 jelű hordozható dokumentumot bocsátott ki számára, és a 883/2004/EK rendelet 24. cikke alapján a német nyugdíjasokkal azonos feltételek mellett, de az Egyesült Királyság költségén jogosult természetbeni megbiztosítási ellátásokra Németországban;
 - c) a 883/2004/EK rendelet 29. cikke alapján jogosult az Egyesült Királyság jogszabályai szerint nyújtott és közvetlenül neki fizetett pénzbeli betegségi ellátásokra (beleértve a tartós ápolást biztosító ellátásokat is), függetlenül attól, hogy melyik tagállamban van a szokásos tartózkodási helye;
 - d) a 883/2004/EK rendelet 27. cikke alapján az Egyesült Királyság által kiállított S2 hordozható dokumentummal a szokásos tartózkodási helyétől eltérő bármely uniós tagállamban, az Egyesült Királyság költségére, jogosult tervezett kezelés igénybevételére;
 - e) a 883/2004/EK rendelet 27. cikke alapján jogosult az Egyesült Királyság által a szabadsága idejére kiállított európai egészségbiztosítási kártyát a szokásos tartózkodási helyétől eltérő bármely tagállamban használni;
 - f) családtagjai az Egyesült Királyság költségére a szokásos tartózkodási helyük szerinti tagállamban természetbeni betegségi ellátáshoz való származtatott joggal rendelkeznek. A 32. cikk (1) bekezdésének d) pontja értelmében az érintett személy a rendeletben és az Egyesült Királyság jogszabályaiban meghatározott feltételek mellett, a 883/2004/EK rendelet 67. cikke alapján akkor is jogosult családi ellátásokra, ha családtagjai az ő szokásos tartózkodási helyétől eltérő tagállamban rendelkeznek lakóhellyel;

Ha a német állampolgár, amellyel, hogy kapja egyesült királysági nyugdíját, dolgozni kezd Németországban, az alkalmazandó jogszabályok – a betegségi ellátások vonatkozásában is – a német jogszabályok lesznek, a 883/2004/EK rendelet 11. cikkében foglalt *lex loci laboris* elvnek megfelelően, amely továbbra is alkalmazandó marad (lásd még e rendelet 31. cikkét).

2. Egy olyan egyesült királysági állampolgár esetében, aki:

- egész életében Hollandiában dolgozott;
- az átmeneti időszak lejártakor még mindig ott dolgozik;
- az átmeneti időszak lejártá után, a nyugdíjkorhatár eléréséhez közeli időpontban visszatér az Egyesült Királyságba;
- ahol inaktív; és
- egy év elteltével holland nyugdíjat igényel.

Erre az egyesült királysági állampolgárra:

- a) a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján maradéktalanul vonatkoznak a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó szabályok az átmeneti időszak lejártát követő időszakban, az Egyesült Királyságba történő visszatéréséig;
- b) annak érdekében, hogy továbbra is részesüljön a holland nyugdíjban, a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének a) pontja és (2) bekezdése vonatkozik (további részletekért lásd az előző példát).

3. Egy olyan ausztrál állampolgár esetében, aki:

- 1996-tól 2000-ig: az Egyesült Királyságban dolgozik;
- 2001-től 2010-ig: Belgiumban dolgozik;
- 2011-től 2030-ig: Ausztráliában dolgozik és ott van a szokásos tartózkodási helye; és
- 2031-ben jogszerű tartózkodási helyét az Egyesült Királyságba helyezi át, és korábbi biztosítási időszakai alapján ellátásokat igényel.

Ez a harmadik országbeli állampolgár hivatkozhat a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének a) pontjára annak érdekében, hogy korábbi biztosítási időszakai alapján igényeljen egyesült királysági és belga nyugdíjat, feltéve, hogy megfelel a 859/2003/EK rendelet feltételeinek: jogszerűen tartózkodik az Egyesült Királyságban, és korábban valamely uniós tagállamban biztosítási időt szerzett. Az a tény, hogy az érintett személy az átmeneti időszak végén nem tartózkodott jogszerűen az Egyesült Királyságban vagy valamely uniós tagállamban, nem releváns, amennyiben az érintett személy ezen időpont előtt az Egyesült Királyság és/vagy valamely uniós tagállam jogszabályai szerint időszakokat szerzett, és a nyugdíj igénylésekor megfelel a 859/2003/EK rendelet feltételeinek.

4. Egy olyan amerikai állampolgár esetében, aki:

- 2005-től 2010-ig: az Egyesült Királyságban dolgozik;
- 2010-től 2025-ig: az Amerikai Egyesült Államokban dolgozik;
- 2026-tól 2030-ig: Máltán dolgozik és jogszerűen ott tartózkodik; és
- 2031-ben korábbi biztosítási időszakai alapján ellátásokat igényel.

Ez a személy nem tartozik a megállapodás 32. cikke (1) bekezdése a) pontjának hatálya alá. Az átmeneti időszak lejártá előtt ugyanis az érintett személy nem tartozott a 859/2003/EK rendelet személyi hatálya alá, mivel az átmeneti időszak lejártakor nem volt határokon átnyúló helyzetben.

Ez a rendelkezés értelemszerűen kiterjed majd azokra a túlélő hozzátartozókra is, akik olyan személy halála miatt részesülnek ellátásban, aki korábban időszakokat szerzett, de nem tartozik, vagy már nem tartozik a megállapodás 30. cikkének hatálya alá. Például:

5. Egy máltai állampolgár az átmeneti időszak lejártá előtt visszatér Máltára, miután 20 évig az Egyesült Királyságban dolgozott. 2018-ban nyugdíjba vonul, és a 883/2004/EK rendelet alapján egyesült királysági nyugdíjban részesül. Ugyanabban az évben elhalálozik:

- a) a házastársa az Egyesült Királyság jogszabályai és a rendelet alapján jogosult a túlélő hozzátartozóknak járó egyesült királysági ellátásokra, és azokat az átmeneti időszak lejártát követően is mindenféle levonás nélkül kapni fogja;
- b) a betegségi ellátások tekintetében illetékes állam meghatározására a megállapodás 32. cikkének (2) bekezdése alapján a koordinációs szabályokat kell alkalmazni.

6. Egy görög állampolgár az átmeneti időszak lejártá előtt visszatér Görögországba, miután 20 évig az Egyesült Királyságban dolgozott (nem vonatkozik rá a megállapodás 30. cikke). 2025-ben nyugdíjba vonul és a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján egyesült királysági nyugdíjban részesül. 2026-ban elhalálozik:

- a) a házastársa az Egyesült Királyság jogszabályai és a rendelet alapján jogosult a túlélő hozzátartozóknak járó egyesült királysági ellátásokra, és azokat a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján az átmeneti időszak lejártát követően is mindenféle levonás nélkül kapni fogja;
- b) a betegségi ellátások tekintetében illetékes állam meghatározására a megállapodás 32. cikkének (2) bekezdése alapján a koordinációs szabályokat kell alkalmazni.

3.3.2. A 32. cikk (1) bekezdésének b) pontja: folyamatban lévő tervezett gyógykezelés

3.3.2.1. Hatály

A megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének b) pontja biztosítja a 883/2004/EK rendelet szerinti tervezett gyógykezeléshez való jog védelmét azon személyek számára, akik már kapják az említett gyógykezelést, vagy legalábbis az átmeneti időszak lejártá előtt engedélyt kértek az ilyen gyógykezelés igénybevételére. Mivel a szolgáltatásnyújtás szabadsága nem nyúlik át az átmeneti időszak lejártán túlra, a betegmobilitáshoz kapcsolódó egyéb jogi formákra – különösen a határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről szóló 2011/24/EU irányelv szerinti esetekre – már nem az uniós jogszabályok fognak vonatkozni, ha a kezelésre az átmeneti időszak lejártá után kerül sor.

Mivel ez a rendelkezés „személyekre” utal, alkalmazási körébe az uniós polgárok, az egyesült királysági állampolgárok, az Egyesült Királyságban vagy valamely uniós tagállamban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező hontalan személyek vagy menekültek, valamint a 859/2003/EK rendelet feltételeit teljesítő harmadik országbeli állampolgárok tartoznak.

Ez a rendelkezés olyan személyekre vonatkozik, akik nem tartoznak a megállapodás 30. cikkének hatálya alá.

Például:

1. Egy máltai állampolgár Máltán dolgozik, és ott van a szokásos tartózkodási helye; 2020-ban előzetes engedély iránti kérelmet nyújt be annak érdekében, hogy az Egyesült Királyságban egy meghatározott tervezett gyógykezelésben részesülhessen. A kérelmét 2021-ben hagyják jóvá:

- a) a gyógykezelés megkezdődhet a 883/2004/EK rendelet feltételei szerint, még akkor is, ha az Egyesült Királyság annak időpontjában már harmadik ország;
- b) az egyenlő bánásmód elve alapján a máltai állampolgár hozzá fog férni ehhez a gyógykezeléshez;
- c) a 883/2004/EK rendelet és a 987/2009/EK rendelet tervezett gyógykezelésre vonatkozó rendelkezései továbbra is alkalmazandók lesznek (például a 987/2009/EK rendelet 26. cikke);

- d) az Egyesült Királyság és Málta közötti megtérítési eljárások a megállapodás 35. cikke alapján továbbra is megfelelően alkalmazandók lesznek;
 - e) az érintett személy és szükség esetén az őt kísérő személy(ek) a megállapodásban meghatározott feltételek szerint jogosult(ak) lesz(nek) a gyógykezelés céljából belépni az Egyesült Királyság területére.
2. Egy cseh állampolgár Szlovákiában dolgozik, és ott van a szokásos tartózkodási helye. 2020-ban előzetes engedély iránti kérelmet nyújt be annak érdekében, hogy az Egyesült Királyságban egy meghatározott tervezett gyógykezelésben részesülhessen. A kérelemnek helyt adnak, a gyógykezelés pedig 2020 vége előtt megkezdődik, és a tervek szerint 2021 nyaráig tart. Ugyanazok a feltételek alkalmazandók, mint a fenti esetben.

A 883/2004/EK rendelet bármely említésekor úgy kell tekinteni, hogy a 987/2009/EK rendelet vonatkozó rendelkezései megfelelően alkalmazandók.

3.3.2.2. Az utazással kapcsolatos kérdések

Azokat a **tervezett gyógykezelésben részesülő személyeket, akikre a fent leírtak szerint kiterjed a 32. cikk (1) bekezdése b) pontjának alkalmazási köre** (a továbbiakban: **a betegek**) értelemszerűen megilleti az a jog, hogy a 14. cikknek megfelelően – amely a megállapodás második része II. címének kedvezményezettjei számára biztosított, a fogadó államba való belépéshez és kilépéshez való jogra vonatkozik – a gyógykezelés végéig belépjenek a gyógykezelés helye szerinti államba, illetve onnan kilépjenek.

A 883/2004/EK rendelet alapján kiadott meglévő S2 jelű hordozható dokumentum a megállapodás 32. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazásában elegendő bizonyíték az ilyen tervezett gyógykezelésre való személyes jogosultságra.

Konkrétan, az S2 jelű hordozható dokumentummal és a megállapodás 14. cikkének (1) bekezdésében előírt szükséges úti okmányokkal rendelkező egyesült királysági állampolgárnak vagy uniós polgárnak joga van a gyógykezelés helye szerinti államba a 14. cikk (2) bekezdésével összhangban (tehát vízummentesen) belépni, illetve onnan kilépni.

Azoknak a betegeknek, akik nem uniós polgárok és nem egyesült királysági állampolgárok, és élhetnek a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti lehetőséggel, az alkalmazandó jogszabályokkal összhangban beutazóvízummal kell rendelkezniük.

Azok a betegek, akik élhetnek a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti lehetőséggel, annak érdekében, hogy ne veszítsék el a tervezett gyógykezeléshez való jogukat, egyedi esetekben más személy (kísérő személy) jelenlétét és gondoskodását igényelhetik.

Kísérő személy lehet családtag vagy bármely más személy, aki gondoskodik a tervezett kezelésre szoruló személyről. Az uniós tagállamok és az Egyesült Királyság mérlegelni fogják, hogy miként lehet igazolni a kísérő személyek jogállását és az azzal összefüggő, a kilépésről rendelkező megállapodás szerinti jogokat.

A kísérő személyt megilleti az a jog, hogy a megállapodás 14. cikkének (1) bekezdésében előírt érvényes úti okmánnyal belépjen a gyógykezelés helye szerinti államba, illetve onnan kilépjen. A gyógykezelés helye szerinti állam megkövetelheti, hogy a kísérő személy az alkalmazandó jogszabályokkal összhangban beutazóvízummal rendelkezzen.

Amennyiben a gyógykezelés helye szerinti állam beutazóvízumot ír elő a betegek vagy kísérőik számára, a megállapodás 14. cikkének (3) bekezdésével összhangban minden eszközt biztosít az ilyen személyek számára a szükséges vízumok megszerzéséhez. Az ilyen vízumokat ingyenesen, a lehető legrövidebb időn belül, gyorsított eljárással kell kiadni.

A betegektől vagy a kísérő személyektől nem követelhető meg kilépési vízum, és nem írható elő velük szemben azzal egyenértékű követelmény.

A megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének b) pontja a betegek és a kísérő személyek számára nem biztosít a 2004/38/EK irányelv értelmében vett tartózkodási jogot a gyógykezelés helye szerinti államban való tartózkodásuk alatt. Jogukban áll az uniós tagállam vagy az Egyesült Királyság területén tartózkodni mindaddig, amíg az a beteg hatékony gyógykezelése érdekében szükséges. A megállapodás 18. és 19. cikke rájuk nem alkalmazandó.

Ha a gyógykezelést orvosi okokból meg kell hosszabbítani, az S2 jelű hordozható dokumentumot erre az időszakra meg lehet újítani vagy meg lehet hosszabbítani. A gyógykezeléshez kapcsolódó esetleges előre nem látható események vizsgálata eseti alapon történik.

3.3.3. A 32. cikk (1) bekezdésének c) pontja: folyamatban lévő nem tervezett gyógykezelés

A 32. cikk (1) bekezdése c) pontjának célja, hogy biztosítsa az európai egészségbiztosítási kártyán keresztül vagy azt helyettesítő igazolással a nem tervezett, szükséges gyógykezelés igénybevételéhez való jog védelmét olyan személyek esetében, akiknek ideiglenes tartózkodása az átmeneti időszak lejártakor még tart.

A „tartózkodás” fogalmát (a megállapodás 31. cikke (2) bekezdésének alkalmazásában) a 883/2004/EK rendelet 1. cikkének k) pontjában foglalt meghatározás szerint, azaz ideiglenes tartózkodásként kell érteni. A tartózkodás maximális időtartamát nem jogszabály határozza meg, az az egyes esetek ténybeli körülményeitől függ. A gyakorlatban ez lehet például szabadság vagy tanulmányi időszak (ha nem jár együtt a szokásos tartózkodási hely megváltoztatásával). Az a tartózkodás, amelyet kezdettől fogva hosszabb időszakra terveznek (például tanulmányok folytatása céljából), nem tekinthető befejezettnek, ha az érintett személy ezalatt rövid ideig egy másik államban tartózkodik. Ezért az ilyen személy továbbra is a megállapodás 32. cikke (1) bekezdése c) pontjának hatálya alá tartozik, miután ismét visszatér a tartózkodási hely szerinti államba, például a tanulmányok folytatásának helye szerinti államba.

Ez a rendelkezés csak olyan személyekre vonatkozik, akik nem tartoznak a megállapodás 30. cikkének hatálya alá. A 30. cikk hatálya alá tartozó személyek esetében az átmeneti időszak végén folyamatban lévő üdülésekre, valamint a jövőbeli üdülésekre a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó valamennyi szabály alkalmazandó, beleértve a nem tervezett gyógykezelésre vonatkozó szabályokat is. A megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének c) pontja az alábbi helyzetekre alkalmazandó:

1. Egy Lengyelországban szokásos tartózkodási hellyel és munkahellyel rendelkező spanyol állampolgár 2020. december végén Londonba látogat téli üdülés céljából. Ha ez a személy balesetet szenved:
 - a) az európai egészségbiztosítási kártyát az üdülés teljes időszaka alatt fel tudja használni, még akkor is, ha a baleset az átmeneti időszak lejártá után következik be;
 - b) orvosi értékelés alapján meghosszabbíthatja az Egyesült Királyságban való tartózkodását annak érdekében, hogy megkaphassa a szükséges gyógykezelést.
 - c) A megállapodás 35. cikke alapján az összes megtérítési eljárásra (akár a költségek Egyesült Királyságtól vagy Lengyelországtól való, akár az érintett országok közötti visszaigénylése esetén) a rendeletekben előírt feltételek mellett kerül sor, az átmeneti időszak lejártát követően is.
2. Egy egyesült királysági állampolgár, aki az Egyesült Királyságban dolgozik és szokásos tartózkodási helye is ott van, Belgium–Luxemburg–Hollandia körutazáson vesz részt 2020. decemberének végén. 2020. december 30-án Luxemburgban tartózkodik, 2021. január 10-én pedig szeretne Hollandiába továbbutazni; ez a személy:
 - a) luxemburgi tartózkodása teljes időtartama alatt használhatja az európai egészségbiztosítási kártyát, egészen addig, amíg január 10-én elhagyja ezt az országot, és Hollandiába megy;
 - b) Hollandiai tartózkodása alatt már nem használhatja az európai egészségbiztosítási kártyát, mivel az átmeneti időszak lejártát követően a bármely másik uniós tagállamba (ebben az esetben Hollandiába) történő továbbutazás a megállapodás hatályán kívül eső jövőbeli utazásnak minősül.
3. Egy ciprusi állampolgár hároméves képzésen vesz részt az Egyesült Királyságban, amely 2020. őszén kezdődik. Ennek teljes időtartama alatt (a rendeletek értelmében vett) szokásos tartózkodási helye Cipruson marad (anyagilag a szüleitől függ, és hétfévente, valamint az ünnepnapokon hazamegy). Ez a személy a képzés időtartama alatt használhatja az európai egészségbiztosítási kártyát az Egyesült Királyságban, még akkor is, ha az ünnepekre hazamegy Ciprusra.

A megállapodás 6. cikkének (3) bekezdése alapján a 883/2004/EK rendelet bármely említésekor a 987/2009/EK rendelet vonatkozó rendelkezései megfelelően alkalmazandók.

3.3.4. A 32. cikk (1) bekezdésének d) pontja: a családi ellátások exportálása

Ez a rendelkezés pótolja a megállapodás 30. cikke által olyan esetben hagyott joghézagot, amikor a jogosultságokat igénybe vevő személy nincs valamely uniós tagállam és az Egyesült Királyság közötti, határokon átnyúló helyzetben, az ilyen személy családtagjai azonban ilyen helyzetben vannak. Ez vonatkozik például a következőkre:

1. Egy egyesült királysági állampolgár az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyságban dolgozik és a szokásos tartózkodási helye szintén ott található, míg gazdaságilag inaktív házastársának szokásos tartózkodási helye a közös gyermekekkel együtt Magyarországon van.
 - a) Ez az egyesült királysági állampolgár mindaddig jogosult családi ellátásokra a külföldön szokásos tartózkodási hellyel rendelkező gyermekei után, amíg a jogosultság tekintetében teljesülnek a rendeletben és az Egyesült Királyság jogszabályaiban foglalt feltételek;
 - b) az Egyesült Királyság továbbra is úgy fogja exportálni a családi ellátásokat, mintha a gyermekek szokásos tartózkodási helye a saját területén lenne, mindaddig, amíg a jogosultság tekintetében teljesülnek a rendeletben és saját nemzeti jogszabályaiban foglalt feltételek;
 - c) nem szükséges, hogy a családi ellátásokat az átmeneti időszak lejártá előtt ténylegesen fizessék is, amennyiben az említett ellátásokra való jogosultság ezen időpont előtt fennáll;

- d) ha a pár első vagy további gyermeke 2025-ben születik meg, az Egyesült Királyság a megállapodás értelmében nem köteles exportálni az adott gyermekre vonatkozó családi ellátásokat. Nem tartoznak a 883/2004/EK rendelet hatálya alá azok a gyermekek sem, akik csak ezen időpont után válnak családtagokká (mivel a jogosulttá váló személy ezen időpont után házasodik újra egy olyan partnerrel, akinek gyermekei a biztosított személy családjának részévé válnak). E rendelkezés hatálya nem terjed ki a megállapodás 30. cikkében meghatározott helyzetekre.

A megállapodás 30. cikkének hatálya alá tartozó helyzet a következő volna:

2. Egy, az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyságban dolgozó osztrák állampolgár, akinek gyermekei szokásos tartózkodási helye Ausztriában van, családi ellátásra jogosult az Egyesült Királyságtól:
- a) a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó szabályok maradéktalanul alkalmazandók; valamint
- b) ha az első vagy további gyermek 2025-ben születik, a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó szabályok szerint családi ellátásokra lesz jogosult, beleértve a jövőbeli gyermekek után járó családi ellátások exportját is.

A megállapodás 32. cikke (1) bekezdése d) pontjának i. és ii. alpontjában meghatározott esetekben a *családi ellátásokra való jogosultság* úgy értendő, hogy az az alábbiakra vonatkozik:

- az elsődlegesen illetékes állam által fizetett valamennyi ellátásra való jogosultság;
- a másodlagosan illetékes állam által fizetett különbözeti kiegészítésre való jogosultság; valamint
- felfüggesztett jogosultság az ellátásokra, ha az ellátás összege a másodlagosan illetékes államban alacsonyabb, mint az elsődlegesen illetékes államban.

Ez a rendelkezés továbbra is alkalmazandó, még akkor is, ha az elsődleges és a másodlagos illetékesség felcserélődik.

Például:

3. Egy egyesült királysági állampolgár az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyságban dolgozik és a szokásos tartózkodási helye szintén ott található, míg gazdaságilag inaktív horvát házastársának szokásos tartózkodási helye a közös gyermekekkel együtt Horvátországban van (mivel ez a helyzet nem tartozik a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének hatálya alá, a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének d) pontja válik alkalmazandóvá);
- a) a 883/2004/EK rendelet 68. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján elsődlegesen az Egyesült Királyság illetékes, és mindaddig továbbra is folyósítja az ellátásokat a külföldön szokásos tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek után, amíg a rendeletben és az Egyesült Királyság jogszabályaiban foglalt feltételek teljesülnek;
- b) Ha a horvát házastárs 2024-ben Horvátországban kezd dolgozni, a 883/2004/EK rendelet 68. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján, mivel a gyermekek szokásos tartózkodási helye Horvátországban van, Horvátország az elsődlegesen illetékes állam, az Egyesült Királyság pedig másodlagosan illetékes, és szükség esetén csak különbözeti kiegészítést fog fizetni;
- c) Ha a házastárs ismét inaktívvá válik, az illetékesség Horvátország és az Egyesült Királyság között ennek megfelelően felcserélődik;
- d) Ha a házastárs és a gyermekek az akkor hatályos rendelkezések alapján csatlakoznak az egyesült királysági állampolgárhoz az Egyesült Királyságban, kikerülnek a megállapodás 32. cikke (1) bekezdése d) pontjának hatálya alól; minden jövőbeli változás (ha a család, vagy csak a házastárs és a gyermekek visszatérnek Horvátországba), jövőbeli mozgásnak fog minősülni, és a megállapodás alapján semmilyen jog nem marad meg.
4. Egy egyesült királysági állampolgár az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyságban dolgozik és a szokásos tartózkodási helye szintén ott található, míg német házastársa Németországban dolgozik, és szokásos tartózkodási helye a közös gyermekekkel együtt Németországban van:
- a) a 883/2004/EK rendelet 68. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján elsődlegesen Németország illetékes, és mindaddig továbbra is folyósítja az ellátásokat a németországi szokásos tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek után, amíg a rendeletben és a német nemzeti jogszabályokban foglalt feltételek teljesülnek; tegyük fel, hogy az Egyesült Királyság ténylegesen nem fizet különbözeti kiegészítést, mivel a német juttatás magasabb, mint az Egyesült Királyságé;

- b) 2024-ben a német házastárs inaktívvá válik Németországban; a 883/2004/EK rendelet 68. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján elsődlegesen az Egyesült Királyság illetékes, amely megkezdi az ellátás teljes összegének folyósítását.

A megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének d) pontja a 883/2004/EK rendelet 69. cikke szerint koordinált, árvák részére folyósított kiegészítő vagy különleges ellátásokra is alkalmazandó. Nincs jelentősége annak, hogy az árvák részére folyósított kiegészítő vagy különleges családi ellátásokra való jogosultság már az átmeneti időszak végén fennállt-e vagy azt követően keletkezett, feltéve, hogy az utóbbi esetben az átmeneti időszak végén fennállt a „standard” családi ellátásokra való jogosultság.

3.3.5. A 32. cikk (1) bekezdésének e) pontja: családtagokat megillető származtatott jogok

A 32. cikk (1) bekezdésének e) pontja a családtagok származtatott jogait is védi.

A „családtag” fogalma úgy értendő, ahogyan azt a 883/2004/EK rendelet 1. cikkének i) pontja meghatározza. Főszabályként a házastársat, és a kiskorú vagy az eltartott nagykorú gyermekeket foglalja magában.

Ez a rendelkezés azokat a jogokat védi, amelyek az átmeneti időszak végén fennállnak, függetlenül attól, hogy azokat gyakorolják-e vagy sem.

A 32. cikk (1) bekezdése d) pontjának i. és ii. alpontjában meghatározott helyzetekre vonatkozik, de nem jelenti azt, hogy csak azokra a családtagokra alkalmazandó, akik után e rendelkezés alapján családi ellátást folyósítanak. Ezért lehetséges, hogy a házastársat akkor is védi a 32. cikk (1) bekezdésének e) pontja, ha a párnak nincs gyermeke és a 32. cikk (1) bekezdésének d) pontja szerinti családi ellátásokat nem folyósítják.

Az a meghatározó tényező, hogy az átmeneti időszak végén fennáll a családi viszony. A rendelkezés a későbbi házastársakra és a további vagy jövőbeli gyermekekre nem terjed ki, a meglévőkre azonban a rendeletekben szereplő összes szabály alkalmazandó. Példák a rendelkezés hatálya alá tartozó helyzetekre:

1. Egy egyesült királysági állampolgár az átmeneti időszak végén az Egyesült Királyságban dolgozik; szlovák házastársának szokásos tartózkodási helye a Szlovák Köztársaságban van, és a házastárs inaktív; a házastársnak a 883/2004/EK rendelet 17. és 32. cikke alapján családtagként származtatott joga van természetbeni betegségi ellátásokra; az Egyesült Királyság továbbra is viseli a vonatkozó költségeket;
 - 2024-ben a házastárs Szlovákiában dolgozni kezd, és Szlovákia – mint a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében illetékes állam – jogszabályai szerint jogosult betegségi ellátásokra;
 - 2025-ben, amikor inaktívvá válik és a szokásos tartózkodási helye a Szlovák Köztársaságban található, az egyesült királysági származtatott joga feléled és elsőbbségi pozícióba kerül minden olyan önálló joggal szemben, amellyel ez a házastárs a Szlovák Köztársaságban való tartózkodása alapján esetlegesen rendelkezik.
2. Egy litván állampolgár az átmeneti időszak végén Litvániában dolgozik, és a szokásos tartózkodási helye is ott található; egyesült királysági házastársának szokásos tartózkodási helye az Egyesült Királyságban van, és ott is dolgozik; az egyesült királysági házastárs az Egyesült Királyság – mint a 883/2004/EK rendelet 11. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében illetékes állam – jogszabályai szerint jogosult betegségi ellátásokra;
 - 2026-ban a házastárs inaktívvá válik az Egyesült Királyságban; a litvániai természetbeni betegségi ellátásokhoz való származtatott jog elsőbbségi pozícióba kerül az Egyesült Királyságban való tartózkodáson alapuló bármely önálló joggal szemben;
3. Egy észt állampolgár az átmeneti időszak végén Finnországban dolgozik, és a szokásos tartózkodási helye is ott található; egyesült királysági házastársának és gyermekeiknek szokásos tartózkodási helye az Egyesült Királyságban van, és a házastárs ott is dolgozik;
 - A házastársnak önálló jogosultsága lesz a természetbeni betegségi ellátásra az Egyesült Királyságban, a gyermekeknek pedig a 883/2004/EK rendelet 32. cikke alapján az Egyesült Királyságban élő családtagokként származtatott jogosultsága lesz;
 - 2023-ban a házastárs inaktívvá válik, ekkor mind őt, mind a gyermekeket finnországi származtatott jogok illetik meg mint családtagokat;
 - 2024-ben a házaspárnak újabb gyermeke születik; ezt a gyermeket a megállapodás alapján nem illetik meg családtagként származtatott jogok.

3.3.6. A 32. cikk (2) bekezdése: az illetékesség változása

E cikk első mondata biztosítja, hogy azok a személyek, akik az átmeneti időszak lejárta előtt valamely tagállam vagy az Egyesült Királyság jogszabályainak hatálya alá tartoznak, és akik a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt szabályok alapján az átmeneti időszak lejárta előtt vagy az után kezdenek szociális biztonsági ellátásban részesülni, a betegségi ellátások tekintetében továbbra is a 883/2004/EK rendelet rendelkezéseinek hatálya alá tartozzanak. Ez azt jelenti, hogy mivel adott személy a 32. cikk (1) bekezdésének a) pontja alapján ellátásban részesül az átmeneti időszak lejárta előtt vagy az után, a betegségi ellátásra vonatkozó illetékesség ugyan megváltozhat, de a betegségi ellátásokra vonatkozó releváns szabályokat ez az illetékes tagállam megfelelően alkalmazni fogja az érintett személyekre.

Hasonló logika alapján, e cikk második mondata biztosítja, hogy a 883/2004/EK rendeletnek a családi ellátásokra vonatkozó szabályai adott esetben továbbra is alkalmazandók legyenek a fent leírt helyzetben lévő személyekre.

A 32. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozó helyzet a következő példával illusztrálható:

- Egy Dániában lakóhellyel rendelkező inaktív dán állampolgár nyugdíjat kezd kapni az Egyesült Királyságtól, ahol korábban dolgozott. A betegségi ellátások tekintetében az Egyesült Királyság válik illetékessé. Ha az érintett személy családi ellátásokra jogosult, az Egyesült Királyság jogszabályai szerinti feltételek lesznek alkalmazandók a vele Dániában együtt lakó családtagjai után járó családi ellátásokra.

Lásd még a fenti 3.3.1. szakaszban az e cikkre vonatkozó további magyarázatot, mivel a rendelkezés a megállapodás 32. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben működik.

3.4. 33. cikk – Izland, a Liechtensteini Hercegség, a Norvég Királyság és Svájc állampolgárai

A 33. cikk szerint a megállapodás második részének III. címe nemcsak az Egyesült Királyság állampolgáira és az uniós polgárokra alkalmazandó, hanem Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc állampolgáira is, a következő két együttes feltétel mellett:

- Izlandnak, Liechtensteinnek, Norvégiának és Svájcnak az Egyesült Királysággal olyan megállapodásokat kell kötniük és alkalmazniuk, mint amelyek az uniós polgárokra alkalmazandók; valamint
- Izlandnak, Liechtensteinnek, Norvégiának és Svájcnak az Unióval olyan megállapodásokat kell kötniük és alkalmazniuk, mint amelyek az Egyesült Királyság állampolgáira alkalmazandók.

Amennyiben e megállapodások hatályba lépnek, a vegyes bizottság felhatalmazást kap arra, hogy határozatot hozzon e cikk alkalmazásának kezdő időpontjáról.

E rendelkezés célja az izlandi, liechtensteini, norvég és svájci állampolgárok jogainak védelme a megállapodás III. címében előírtak szerint, ugyanúgy, mintha ezek az állampolgárok uniós tagállamok állampolgárai lennének, olyan helyzetekben, amikor háromoldalú helyzet áll fenn (pl. egy uniós tagállam, az Egyesült Királyság, valamint adott esetben Izland, Liechtenstein, Norvégia vagy Svájc). Hasonlóképpen védeni kell az egyesült királysági állampolgárok és az uniós polgárok jogait az ilyen típusú háromoldalú helyzetekben.

A háromoldalú helyzet megoldása különösen releváns a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének a) pontjában előírt összeszámtási elv alkalmazása szempontjából.

Egy norvég állampolgár például, aki:

- 2005 és 2007 között Norvégiában dolgozott;
- 2007 és 2018 között Franciaországban dolgozott;
- 2018 és 2020 között az Egyesült Királyságban dolgozott;
- 2021-ben korábbi biztosítási időszakai alapján ellátásokat igényel,

a megállapodás 33. cikkének hatálya alá tartozna (amennyiben teljesülnek az említett cikk alkalmazásának feltételei), és így a megállapodás 30. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó uniós polgárnak vagy egyesült királysági állampolgárnak felelne meg.

Egy izlandi állampolgár például, aki:

- élete legnagyobb részében az Egyesült Királyságban dolgozott;
- egy rövid ideig Franciaországban dolgozott;

- az átmeneti időszak lejárta előtt, a nyugdíjkorhatár eléréséhez közeli időpontban visszatér Izlandra, ahol inaktív marad; és
- amikor eléri a nyugdíjkorhatárt (az átmeneti időszak lejárta előtt vagy az után), öregségi ellátás iránti kérelmet nyújt be, az Egyesült Királyság összeszámítja a korábbi időszakokat, és egyesült királysági nyugdíjat biztosít számára. Miután megkapta az egyesült királysági nyugdíjat, az érintett személy jogosult arra, hogy Izlandon vagy bármely más uniós tagállamban vagy EGT-államban, ahol a szokásos tartózkodási helye található, mindenféle levonás nélkül kapja az egyesült királysági nyugdíjat (a vonatkozó rendelkezések alkalmazásában, a 883/2004/EK rendelet 7. cikkének logikája szerint).

3.5. **34. cikk – Igazgatási együttműködés**

A megállapodás zökkenőmentes végrehajtásának biztosítása érdekében az Egyesült Királyság megfigyelői státusszal rendelkezik a szociális biztonsági rendszerek koordinálásával foglalkozó igazgatási bizottság ülésein, valamint a 883/2004/EK rendelet 73 és 74. cikkében említett kapcsolódó szervek – azaz az Adatkezelési Technikai Bizottság és a könyvvizsgáló bizottság – ülésein.

Amennyiben a megállapodás második részének III. címével kapcsolatos napirendi pontok az Egyesült Királyságot érintik, az igazgatási bizottság, az Adatkezelési Technikai Bizottság, illetve a könyvvizsgáló bizottság elnöke meghívja az Egyesült Királyságot, amely tanácsadói minőségben vesz részt az ülésen.

A megállapodás hatálya alá tartozó esetek feldolgozása érdekében az Egyesült Királyság továbbra is részt vesz majd a szociális biztonságra vonatkozó információk elektronikus adatcseréjének rendszerében, és viseli a kapcsolódó költségeket.

Mind az uniós tagállamok, mind az Egyesült Királyság elkötelezték a megállapodás végrehajtása során felmerülő adminisztratív terhek csökkentése mellett. Ezért az átmeneti időszak lejárta előtt kibocsátott hordozható dokumentumok nem válnak automatikusan érvénytelenné.

Az alapelv az, hogy ezek a dokumentumok csupán deklaratív jellegűek. Önmagukban nem keletkeztetnek jogokat az érintett személyek számára. A jogokat a megállapodás keletkezteti.

Különbséget kell tenni a következők között:

1. *Azon dokumentumok, amelyek a megállapodásban említett koordinációs szabályok hatálya alá tartozó helyzetekre vonatkoznak* (például az Egyesült Királyságban és Franciaországban egyidejűleg munkát végző személy részére kiállított, 2021-ben lejáró A1 jelű hordozható dokumentum vagy a Spanyolországban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező egyesült királysági nyugdíjas részére kiállított S1 jelű hordozható dokumentum)
 - Ezek a hordozható dokumentumok olyan jogokat tükröznek, amelyek továbbra is fennállnak, azonban más jogalap alapján;
 - Az indokolatlan adminisztratív terhek elkerülése érdekében a dokumentumok az érvényesség teljes időtartamára érvényesek maradnak (amennyiben nem vonják vissza azokat); a megállapodás alapján új hordozható dokumentumokat bocsátanak ki, amint a korábbi dokumentumok lejárnak, feltéve, hogy a kibocsátásuk feltételei teljesülnek.
2. *Az átmeneti időszak lejárta előtt kibocsátott azon dokumentumok, amelyek a megállapodás hatálya alá már nem tartozó helyzetekre vonatkoznak* (például az európai egészségbiztosítási kártya olyan személyek esetében, akik az átmeneti időszak végén kizárólag belső jellegű helyzetben vannak vagy az A1 jelű hordozható dokumentum a szolgáltatásokat nyújtó kiküldött munkavállalók esetében)
 - Ezek a dokumentumok olyan jogokat testesítenek meg, amelyek már nem léteznek; az átmeneti időszak lejártát követően semmilyen joghatást nem válthatnak ki, még akkor sem, ha a kibocsátó intézmény nem vonta vissza azokat.

A dokumentumok érvényességével kapcsolatos minden kétséget a szociális biztonsági rendszerek koordinációjával foglalkozó igazgatási bizottság által hozott, a dokumentumok érvényességére, az alkalmazandó jogszabályok meghatározására és a 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti ellátások biztosítására vonatkozó, párbeszédén alapuló és békéltető eljárás létrehozásáról szóló, 2009. június 12-i A1. határozatban előírt eljárások útján kell tisztázni.

3.6. **35. cikk – Megtérítés, behajtás és beszámítás**

E rendelkezés célja annak biztosítása, hogy a 883/2004/EK rendeletnek és a 987/2009/EK rendeletnek a megtérítésre, behajtásra és beszámításra vonatkozó szabályai alkalmazandók maradjanak, még akkor is, ha egy adott személyre már nem alkalmazandó az összes koordinációs szabály.

Ez a rendelkezés olyan események kapcsán alkalmazandó, amelyek a megállapodás 30. cikkének hatálya alá már nem tartozó személyek vonatkozásában következnek be az átmeneti időszak lejárta előtt. Ide tartoznak azok az események is, amelyek az átmeneti időszak lejártát követően, de olyan személyek vonatkozásában történtek, akik az esemény bekövetkeztekor a megállapodás 30. vagy 32. cikkének hatálya alá tartoztak.

Különösen az események három kategóriája tartozik ide:

- a) az átmeneti időszak lejárta előtt bekövetkezett és olyan személyekhez kapcsolódó események, akik nem tartoznak a megállapodás 30. cikkének hatálya alá. Például:
 - 1. Egy lengyel állampolgár, aki az átmeneti időszak lejárta előtt soha nem tartozott az Egyesült Királyság jogszabályainak hatálya alá, 2019 novemberében üdülni megy. Az európai egészségbiztosítási kártya alapján természetbeni betegségi ellátásban részesül az Egyesült Királyságban, és az átmeneti időszak lejárta előtt hazatér:
 - a) Lengyelországban akár az átmeneti időszak lejárta után is igényelheti (adott esetben) a természetbeni betegségi ellátások megtérítését;
 - b) amennyiben a megtérítést az Egyesült Királyságban kérelmezi, de az eljárás nem fejeződik be az átmeneti időszak lejárta előtt, a megtérítési eljárás a vonatkozó koordinációs szabályok szerint folyik tovább.
- b) az átmeneti időszak lejárta után bekövetkezett és olyan személyekhez kapcsolódó események, akik az esemény bekövetkeztének időpontjában a megállapodás 32. cikkének hatálya alá tartoznak. Például:
 - 2. Egy egyesült királysági állampolgár az átmeneti időszak lejárta előtt az Egyesült Királyságban és Svédországban dolgozott, és az Egyesült Királyság jogszabályainak hatálya alá tartozott. Svédországban az átmeneti időszak lejárta előtt felhagy minden tevékenységgel. Nem tartozik a megállapodás 30. cikkének hatálya alá, az átmeneti időszak lejárta után azonban kiderül, hogy valójában a svéd jogszabályok hatálya alá kellett volna tartoznia. A 883/2004/EK rendeletnek az igazgatási bizottság keretében a megtérítésre, behajtásra vagy beszámításra irányuló egyeztetési eljárásra vonatkozó rendelkezései (amennyiben Svédország és az Egyesült Királyság között nincs egyetértés a hatáskör tekintetében) az átmeneti időszak lejárta követően is alkalmazandók.
 - 3. Egy lengyel állampolgár, akinek szokásos tartózkodási helye Lengyelországban van, és aki korábbi egyesült királysági időszakokkal rendelkezik, az átmeneti időszak letelte után nyugdíjba vonul. Mivel a megállapodás 32. cikkének (2) bekezdése alapján az Egyesült Királyság válik illetékessé a betegségi ellátások folyósítása tekintetében, az Egyesült Királyság és Lengyelország közötti megtérítési eljárás megfelelően alkalmazandó;
 - 4. Egy francia állampolgár, akinek szokásos tartózkodási helye Franciaországban van, határ menti ingázóként dolgozik az Egyesült Királyságban. Az átmeneti időszak letelte előtt munkanélkülivé válik, és franciaországi munkanélküli ellátást kezd kapni. A munkanélküli ellátás megtérítésére irányuló megfelelő eljárások az átmeneti időszak lejárta követően is alkalmazandók maradnak Franciaország és az Egyesült Királyság között.
 - 5. Ugyanez vonatkozik az egyes gyógykezelések tekintetében azokra a személyekre, akik az S2 jelű hordozható dokumentumot használják, és az átmeneti időszak lejárta előtt kezdik meg több szakaszos tervezett gyógykezelésüket, amely az átmeneti időszak letelte után fejeződik be, a megállapodás 32. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján.
- c) az átmeneti időszak lejárta után bekövetkezett és olyan személyekhez kapcsolódó események, akik az esemény bekövetkeztének időpontjában a megállapodás 30. cikkének hatálya alá tartoznak. Például:
 - 6. Egy belga állampolgár, akinek szokásos tartózkodási helye az Egyesült Királyságban van, és az átmeneti időszak lejártakor Belgiumban dolgozik, a 30. cikk (1) bekezdése c) pontjának hatálya alá tartozik. 5 év elteltével átköltözik Belgiumba. Ezért már nem tartozik a megállapodás 30. cikkének hatálya alá, és nem tartozik a megállapodás 32. cikkének hatálya alá sem, mivel nem rendelkezik múltbeli időszakokkal az Egyesült Királyságban:
 - a. Belgium továbbra is megtéríti az Egyesült Királyság számára a természetbeni betegségi ellátásokkal kapcsolatos valamennyi költséget, amely az egyesült királysági tartózkodás ideje alatt keletkezik;
 - b. Az Egyesült Királyság folytatja a behajtási eljárás alkalmazását azon összegek tekintetében, amelyeket e személynek Belgiumban kell megfizetnie.

Bár az esetek többségében az érintett személyek rendelkeznek múltbeli időszakokkal, valamint a megállapodás 32. cikkének hatálya alá tartoznak, ez nem szükséges e rendelkezés alkalmazásához.

A rendelkezés olyan „eseményekre” vonatkozik, amelyek meghatározott időkereten belül történtek. Ez egy tág fogalom, amely magában foglal például természetben nyújtott ellátásokat, pénzbeli ellátásokat, befizetett járulékokat, valamint olyan járulékokat, amelyek éppen az átmeneti időszak vége vagy a rendeletek alkalmazásának vége előtt voltak esedékesek a megállapodás 30. és 32. cikkében említett esetekben.

E rendelkezés alapján a könyvvizsgáló bizottsággal kapcsolatos valamennyi eljárás továbbra is alkalmazandó marad, beleértve a rögzített összegeken alapuló megtérítést is.

3.7. **36. cikk – Jogszabályi változások és az uniós jogi aktusok kiigazítása**

A megállapodás biztosítja az átmeneti időszak lejárta után elfogadott és a megállapodás I. mellékletében felsorolt rendeletekkel módosított vagy felváltott 883/2004/EK rendelet és 987/2009/EK rendelet alkalmazását.

A megállapodás 36. cikke az említett rendeleteknek az átmeneti időszak lejárta után történő, európai uniós szintű módosításaira vonatkozó frissítési mechanizmust határoz meg.

A vegyes bizottság a frissítéseket főszabály szerint automatikusan elvégzi. A megállapodás 36. cikke (2) bekezdésének a)–c) pontja korlátozott kivételeket határoz meg. Ezek a következő helyzeteket érintik:

1. a 883/2004/EK rendelet 3. cikkében új szociális biztonsági ág hozzáadása vagy meglévő ág törlése;
2. az említett rendelet szerint exportálható pénzbeli ellátás nem exportálhatóvá tétele, vagy nem exportálható pénzbeli ellátás exportálhatóvá tétele; például:
 - az említett rendelet módosítása oly módon, hogy a különleges, nem járulékalapú pénzbeli ellátások exportálhatóvá válnak;
 - az említett rendelet módosítása oly módon, hogy a családi ellátások a továbbiakban nem exportálhatók;
3. korlátozott ideig exportálható pénzbeli ellátás korlátlan ideig exportálhatóvá tétele, vagy fordítva. Például annak elhatározása, hogy a munkanélküli ellátásokat határozatlan időre exportálhatóvá kell tenni.

Amennyiben az ilyen módosításokról uniós szintű döntés születik, a vegyes bizottság értékeli ezeket a módosításokat és a változások mértékét. Mind az Egyesült Királyság, mind az uniós tagállamok messzemenően elkötelezettek annak biztosítása iránt, hogy a szociális biztonsági rendszerek koordinálására vonatkozó szabályok továbbra is megfelelően működjenek a megállapodás hatálya alá tartozó személyek tekintetében.

A vegyes bizottság ebben az összefüggésben jóhiszeműen fogja figyelembe venni azt is, hogy az érintett személyek hatékony lefedettségének biztosítása különösen szükséges akkor, ha az ellátás exportálhatóságának változásait az illetékes állam – legyen az valamelyik uniós tagállam vagy az Egyesült Királyság – megváltozása okozza.

4. IV. CÍM – EGYÉB RENDELKEZÉSEK

4.1. **37. cikk – Információk közzététele**

Ez a rendelkezés a 2004/38/EK irányelv 34. cikkének mintáján alapul.

Az uniós tagállamokra és az Egyesült Királyságra ró kötelezettséget. Más szereplőkre – például a munkáltatókra, az Európai Bizottságra vagy a vegyes bizottságra – nem ró semmilyen kötelezettséget.

4.2. **38. cikk – Előnyösebb rendelkezések**

4.2.1. *A kedvezőbb bánásmód alkalmazásának hatásai*

Az egyes államok maguk döntenek arról, hogy a megállapodás kedvezményezettjei számára a megállapodásban meghatározottaknál kedvezőbb nemzeti törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket fogadnak-e el.

4.2.2. *A kedvezőbb bánásmód és a szociális biztonsági rendszerek összehangolása*

A 38. cikk (1) bekezdése arról rendelkezik, hogy a megállapodás második része nem érinti azokat a törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket, amelyek az érintett személyek számára kedvezőbbek lennének. Tekintettel e szabályok sajátosságaira, amelyek értelmében egy adott személy csak egy uniós tagállam szociális biztonsági rendszerének hatálya alá tartozhat, az alkalmazandó rendelkezések esetleges átfedéseiből eredő komplikációk elkerülése érdekében ez a rendelkezés nem vonatkozik a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló III. címre, annak kivételével, amit a 883/2004/EK rendelet és a 987/2009/EK rendelet lehetővé tesz.

A 38. cikk (2) bekezdése elismeri, hogy a megállapodás második részének az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalmára (12. cikk) és az egyenlő bánásmódhoz való jogra (23. cikk (1) bekezdés) vonatkozó rendelkezései nem érintik az Írország és az Egyesült Királyság közötti, a közös utazási területre vonatkozó (a megállapodáshoz csatolt, Írországról/Észak-Írországról szóló jegyzőkönyv 3. cikkében említett) megállapodásokat az ezekből fakadó, az érintett személyekre nézve kedvezőbb bánásmód tekintetében.

4.3. **39. cikk – Élethosszig tartó védelem**

4.3.1. *Élethosszig tartó védelem és annak kölcsönhatása az egyes címek rendelkezéseivel*

A 39. cikk fontos biztosítékot nyújt arra vonatkozóan, hogy a megállapodásban foglalt jogoknak nincs „*lejárat ideje*”.

A megállapodás második részének II. címe szerinti új tartózkodási jogállás kedvezményezettjei mindaddig megtartják tartózkodási jogállásukat – és *valamennyi hozzá kapcsolódó jogot* –, amíg megfelelnek a tartózkodási jogra vonatkozóan a II. címben előírt feltételeknek (*amennyiben előír feltételeket*).

A megállapodás második részének III. címe szerinti jogok kedvezményezettjei mindaddig megőrzik jogaikat, amíg megfelelnek a III. címben előírt feltételeknek.

A 39. cikk egyértelművé teszi, hogy a különböző címekből eredő jogok egymástól elválaszthatók – a III. cím szerinti jogok például nem szűnnek meg szükségszerűen a II. cím szerinti tartózkodási jogállás elvesztésekor.

Ki kell emelni azt is, hogy a megállapodás második részének egyes rendelkezései nem követelik meg, hogy a kedvezményezettek továbbra is megfeleljenek bármilyen feltételnek – például a megállapodás második része II. címének 3. fejezete alapján az átmeneti időszak lejártá előtt hozott elismerési határozat továbbra is érvényben marad.

4.4. **Hasznos linkek**

Az uniós jogalkotási eszközök egységes szerkezetbe foglalt szövegei angol nyelven letölthetők a Bizottság EUR-LEX weboldaláról.

Az Európai Unióról szóló szerződés:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:115:0013:0045:HU:PDF>

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=HU>

2004/38/EK irányelv:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1523871765223&uri=CELEX:02004L0038-20110616>

492/2011/EU rendelet:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1523864845084&uri=CELEX:02011R0492-20160512>

883/2004/EK rendelet:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1579691198448&uri=CELEX%3A02004R0883-20190731>

987/2009/EK rendelet:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1579691236860&uri=CELEX:02009R0987-20180101>

Válogatás a Bizottság közleményeiből

A munkavállalók szabad mozgása – élni minden előnnyel és lehetőséggel (COM (2002) 694 végleges)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1525420348454&uri=CELEX:52002DC0694>

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004/38/EK irányelv jobb átültetéséhez és alkalmazásához nyújtott iránymutatás (COM (2009) 313 végleges)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1525421270630&uri=CELEX:52009DC0313>

A munkavállalók szabad mozgásának megerősítése: jogok és jelentősebb fejlemények (COM (2010) 373 végleges)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1525420568284&uri=CELEX:52010DC0373>

Az uniós polgárok és családtagjaik szabad mozgása: Öt intézkedés a változás érdekében (COM(2013) 837 final)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1525420823976&uri=CELEX:52013DC0837>